

2013. gada
darbības pārskats

RĪGA

2014

Saturs

	lpp.
Sāīsinājumi un abreviatūras.....	3
1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju.....	4
1.1. Juridiskais statuss.....	4
1.2. Kompetences jomas, funkcijas un uzdevumi.....	4
1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenotā budžeta programma.....	5
1.4. Darbības prioritātes 2013. gadā.....	5
1.4.1. Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana.....	6
1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana	10
1.4.3. Eiropas informatīvā kampaņa „Novērsīsim darba vides riskus kopā”.....	17
1.4.4. Interaktīvs rīks darba vides risku novērtēšanai (OiRA).....	18
1.5. Padotībā esošās iestādes.....	18
2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti.....	19
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	19
2.2. Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju izpildes analīze.....	20
2.3. ERAF projekta „Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas pilnveidošana un e-pakalpojumu ieviešana” īstenošanas rezultāti.....	22
2.4. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi.....	23
2.4.1. Uzņēmumu apsekošana.....	23
2.4.2. Iesniegumu izskatīšana.....	31
2.4.3. 2013. gadā notikušo nelaimes gadījumu darbā izmeklēšana un reģistrācija.....	35
2.4.4. 2013. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un to apstiprinājumu analīze.....	38
2.4.5. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana.....	40
2.4.6. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība.....	43
2.4.7. Streiku norises uzraudzība.....	45
2.5. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai.....	45
2.5.1. Iekšējā kontrole.....	45
2.5.2. Amatpersonu apmācība.....	45
2.5.3. Strukturālās reformas.....	46
3. Personāls.....	47
4. Komunikācija ar sabiedrību.....	48
4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi.....	48
4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru.....	50
5. Plāni 2014. gadam.....	52
<i>1. pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats – analīze par notikušajiem nelaimes gadījumiem darbā 2013. gadā.....	53
<i>2. pielikums:</i> Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2013. gadā.....	65

Saīsinājumi un abreviatūras

Aģentūra - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
Darba inspekcija – Valsts darba inspekcija
DAS - darba aizsardzības speciālists
DVHR - darba vietas higiēniskais raksturojums
DVRN – darba vides risku novērtējums
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ESF – Eiropas Sociālais fonds
IAL - individuālie aizsardzības līdzekļi
IS - informācijas sistēma
KI - kompetentā institūcija
KS - kompetentais speciālists
Kontaktpunkts - Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras nacionālais kontaktpunkts
LAPK - Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss
LBAS – Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK – Latvijas Darba devēju konfederācija
LM – Labklājības ministrija
MK – Ministru kabinets
NVA - Nodarbinātības valsts aģentūra
NVD - Nacionālais veselības dienests
OīRA - risku interaktīva novērtēšana tiešsaistē (Online interactive Risk Assessment)
OVP - obligātā veselības pārbaude
Pamatnostādnes - Darba aizsardzības jomas attīstības pamatnostādnes 2008. – 2013. gadam
RVDI - reģionālā Valsts darba inspekcija
SLIC – Vecāko darba inspektoru komiteja
VID - Valsts ieņēmumu dienests

1. Pamatinformācija par Valsts darba inspekciju

1.1. Juridiskais statuss

1993. gada 4. maijā Latvijā tika atjaunots 1939. gada likums „Par Valsts darba inspekciju”, kas kļuva par tiesisko pamatu Valsts darba inspekcijas (Darba inspekcija) darbības atjaunošanai un vienotas valsts kontroles un uzraudzības sistēmas izveidošanai darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā. 2001. gada 13. decembrī tika pieņemts un 2002. gada 1. janvārī stājās spēkā Valsts darba inspekcijas likums, kas noteica Darba inspekcijas juridisko statusu, funkciju un uzdevumus līdz 2008. gada 10. jūlijam, kad spēkā stājās 2008. gada 19. jūnijā pieņemtais Valsts darba inspekcijas likums, kas pašlaik nosaka Darba inspekcijas tiesisko statusu, funkciju, uzdevumus un darbības kārtību.

Darba inspekcija ir labklājības ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei ir pakļauti darba devēji, komersanti, to pilnvarotas personas un uzņēmumi, būvobjekti, tajā skaitā privātpersonai piederošie būvobjekti būvdarbu laikā, kā arī darba vietas un darba aprīkojums.

1.2. Kompetences jomas, funkcijas un uzdevumi

Darba inspekcijas galvenā funkcija ir nodrošināt efektīvu valsts politikas īstenošanu, uzraudzību un kontroli darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā. Realizējot minēto funkciju, Darba inspekcija pilda šādus uzdevumus:

1. uzrauga un kontrolē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu;
2. kontrolē, kā darba devēji un darbinieki savstarpēji pilda darba līgumos un darba koplīgumos noteiktos pienākumus, un veic pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un darbiniekiem;
3. veicina sociālo dialogu un sniedz darba devējiem un darbiniekiem bezmaksas konsultācijas par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām;
4. analizē darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumus, lai sniegtu priekšlikumus par normatīvo aktu pilnveidošanu;
5. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā veic nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu un vienotu reģistrāciju, kā arī piedalās arodsaslimšanas gadījumu izmeklēšanā;
6. kontrolē darba vietās esošo darba aprīkojumu, kā arī personāla individuālo un kolektīvo aizsardzības līdzekļu, veselībai kaitīgo un bīstamo vielu izmantošanu, atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
7. sniedz Labklājības ministrijas (LM) kompetento institūciju darba aizsardzības jautājumos izvērtēšanas komisijai informāciju par kompetento institūciju un speciālistu darbību darba aizsardzības jomā Darba inspekcijas uzraudzībai un kontrolei pakļautajos objektos; nodrošina Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras (Aģentūra) nacionālā kontaktpunkta (Kontaktpunkts) darbību.

1.3. Darbības virzieni un mērķi, īstenojot budžeta programmu

Darba inspekcijas darbības galvenais virziens ir darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomas efektīva uzraudzība un kontrole, kā arī Darba inspekcijas sniegto pakalpojumu pieejamības un kvalitātes pilnveidošana un iekļaušana publiskās pārvaldes elektroniskās informācijas aprīvē. Darba inspekcijas darbības virzieni ir noteikti, pamatojoties uz galvenajiem nacionālajā līmenī izstrādātajiem un apstiprinātajiem plānošanas dokumentiem darba tiesību un darba aizsardzības jomā – “Pasākumu plāns neregistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010. - 2013. gadam” un „Darba aizsardzības jomas attīstības pamatnostādnes 2008. – 2013. gadam” (Pamatnostādnes). Darba inspekcijas darbības galvenais mērķis ir attīstīt tiesiski sakārtotu, drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi uzņēmumos, samazināt neregistrēto nodarbinātību, darba tiesību un darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu un nelaimes gadījumu darbā skaitu.

Darba inspekcija īsteno budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammu „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00), kuras galvenie mērķi ir:

- ✓ sekmēta darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu ievērošana, t.sk., mazināta neregistrētā nodarbinātība;
- ✓ izglītota sabiedrība, lai preventīvi novērstu normatīvo aktu pārkāpšanu;
- ✓ efektīva un klientorientēta Darba inspekcijas darbība.

Budžeta apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” noteiktie rezultatīvie rādītāji ir iestrādāti Darba inspekcijas darba plānā 2013. gadam.

1.4. Darbības prioritātes 2013. gadā

Darba inspekcijas darbības plānošanas pamatā ir prioritāšu princips. Prioritātes tiek noteiktas, balstoties uz Pamatnostādņēm, „Darba aizsardzības jomas attīstības plānu 2011. - 2013. gadam”, „Pasākumu plānu neregistrētās nodarbinātības mazināšanai 2010. - 2013. gadam”, „Pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkaršanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010. - 2013. gadam”, kā arī, ņemot vērā, aktuālās situācijas analīzi darba tiesību un darba aizsardzības jomā Latvijā.

Darba inspekcijas prioritārie darbības virzieni 2013. gadā ir:

- ✓ neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana;
- ✓ letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana.

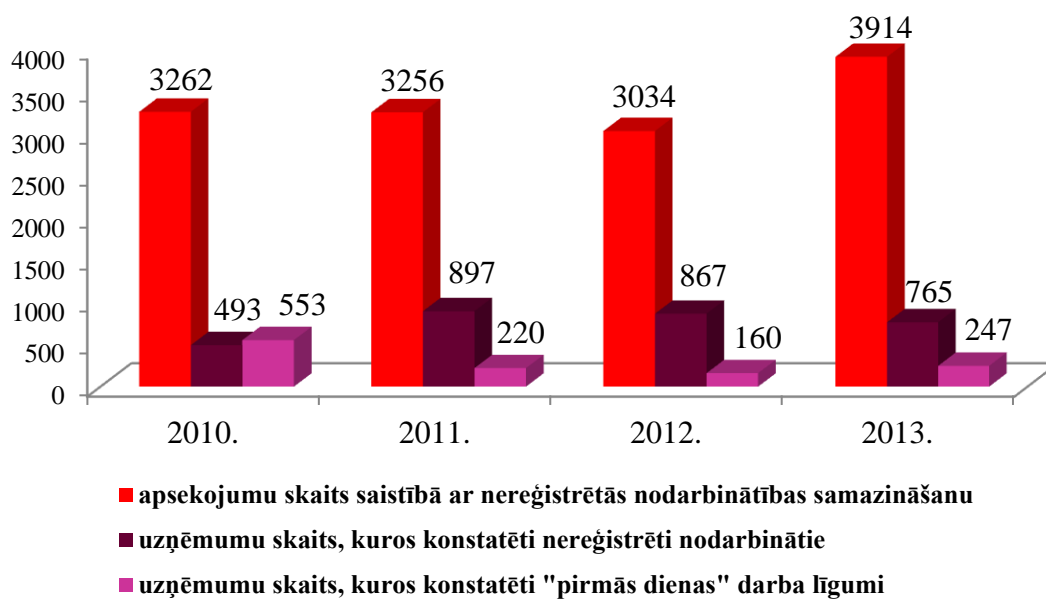
Prioritāro darbības virzienu ietvaros tika realizētas šādas aktivitātes:

1. veikti apsekojumi uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks ar nolūku atklāt neregistrēto nodarbinātību;
2. organizētas tematiskās pārbaudes darba aizsardzībā;
3. organizēta Eiropas informatīvā kampaņa „Novērsīsim darba vides riskus kopā”;
4. attīstīts rīks darba vides risku interaktīvai novērtēšanai tiešsaistē (OiRA – Online interactive Risk Assessment).

1.4.1. Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana

Nereģistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošana ir Darba inspekcijas prioritāte, kuras mērķis ir samazināt neregistrētās nodarbinātības apjomu valstī, padarot efektīvāku kontroles mehānismu, līdz ar to samazinot arī negodīgas konkurences iespējamību, informēt sabiedrību par neregistrētās nodarbinātības negatīvajām sekām u.c.

Darba inspekcijas darba plānā 2013. gadam tika noteikts veikt 4 500 uzņēmumu, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks, apsekojumus, no kuriem vismaz 25 % apsekojumu ir rezultatīvi, t.i., 25 % apsekojumu tiek atklātas personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba un/vai kuras darba devējs nav deklarējis Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā darba ņēmējus¹. Darba inspekcija 2013. gadā veica 3 914 uzņēmumu apsekojumus saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu, no tiem 25,9 % apsekojumu bija rezultatīvi. Tas nozīmē, ka gandrīz katrā ceturtajā apsekotajā uzņēmumā tika konstatētas personas, ar kurām nebija noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nebija deklarējis VID kā darba ņēmējus (skat. 1.grafiku).

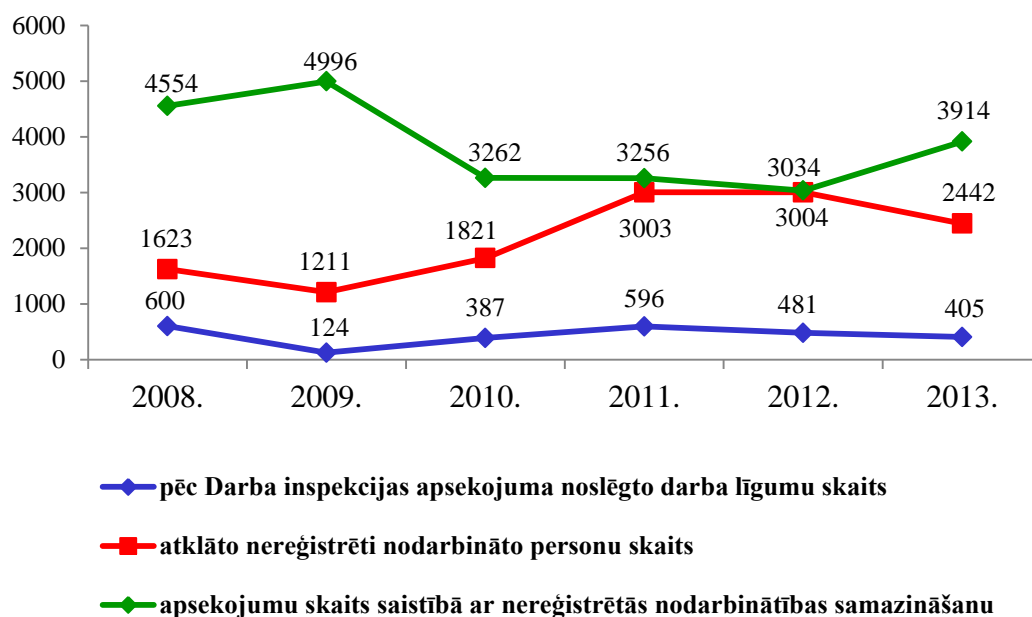
1. grafiks: Saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu veikto apsekojumu rezultativitāte² (2010.³ – 2013.)

¹ 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 215.³ pantā, ar kuriem Darba inspekcijas amatpersonām tiek piešķirtas tiesības piemērot administratīvo sodu darba devējam par jaunpieņemta darbinieka nedeklarēšanu VID pirms darba sākšanas uzņēmumā. Līdz ar to jēdziens 'pirmās dienas darba līgums' Darba inspekcijas izpratnē ir zaudējis savu aktualitāti un vairs netiek lietots. Visi Darba inspekcijas atklātie darbinieki, kuru darba devējs nav deklarējis VID, tiek uzskatīti par neregistrēti nodarbinātiem.

² Laika periodā no 2010. gada 1. janvāra līdz 2013. gada 29. maijam ir iekļauti uzņēmumi, kuros konstatēti neregistrēti nodarbinātie, un uzņēmumi, kuros konstatēti „pirmās dienas” darba līgumi. Attiecībā uz laika periodu pēc 2013. gada 29. maija skat. 1. paskaidrojošo piezīmi.

³ Saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu veikto apsekojumu rezultativitāte tiek aprēķināta no 2010. gada.

Atskaites periodā veiktajos apsekojumos kopā tika konstatētas 2 442 neregistrēti nodarbinātas personas. Pēc Darba inspekcijas apsekojuma ar 405 personām tika noslēgts rakstveida darba līgums un tās tika deklarētas VID kā darba ņēmēji. Savukārt, par 2 037 konstatētajām neregistrēti nodarbinātajām personām VID ziņu nav, kas ļauj secināt, ka darba līgums netika noslēgts. Tātad darba līgums tika noslēgts tikai 16,6 % gadījumu (2012. – 16 %). Viens no iemesliem šādai situācijai ir laiks, kad Darba inspekcijas amatpersona atklāj neregistrēti nodarbinātas personas. Tas nereti notiek tad, kad darāmais darbs jau ir tuvu nobeigumam vai jau pabeigts, un darba devējam vairs nav nepieciešamības turpināt nodarbināt minētās personas (visbiežāk tā notiek būvobjektos) (skat. 2. grafiku).

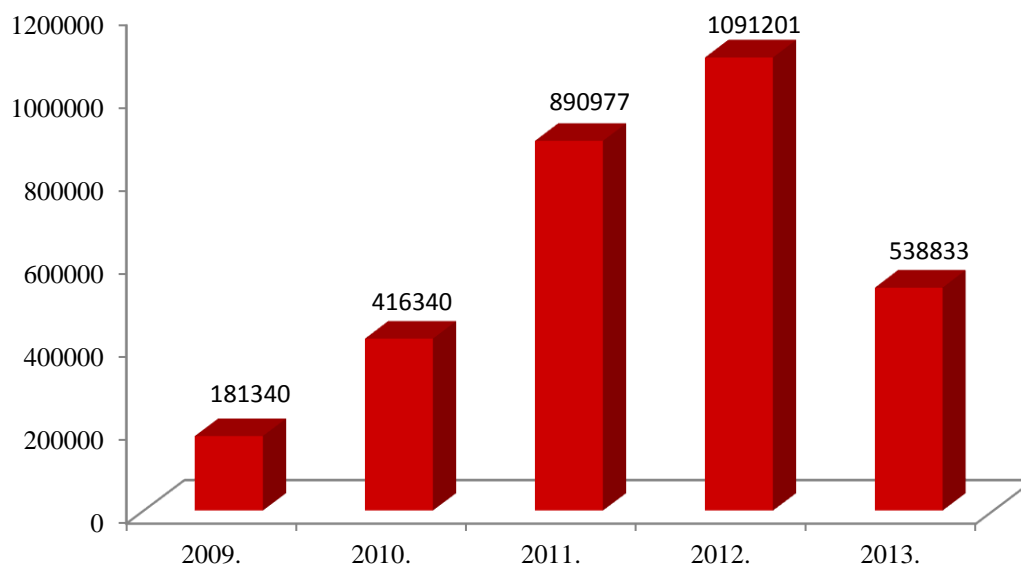

2. grafiks: Uzņēmumu apsekojumu skaita, atklāto neregistrēti nodarbināto personu un pēc apsekojuma noslēgto darba līgumu skaita dinamika (2008. – 2013.)

Darba inspekcijas darba plānā 2013. gadam tika plānots atkārtoti apsekot vismaz 5 % augsta neregistrētās nodarbinātības riska uzņēmumus. 2013. gadā atkārtoti tika apsekoti 313 uzņēmumi jeb 8 %.

Darba inspekcijas rīcībā esošo datu analīze liecina, ka joprojām, neraugoties uz ekonomiskās situācijas pakāpenisku pozitīvu attīstību, ir daudz darba devēju, kuri meklē tādas darba un/vai līguma formas, lai ienākumi nebūtu jādeklarē pilnā apmērā, piemēram, ar darbinieku tiek noslēgts uzņēmuma līgums, lai gan praksē pastāv darba tiesiskās attiecības, vai tiek noslēgts darba līgums uz nepilnu darba laiku, bet darbinieks tiek nodarbināts pilnu darba laiku u.c. Jāuzsver, ka neregistrētās nodarbinātības gadījumi ir ļoti komplicēti no pierādīšanas viedokļa, jo gan darba devēji, gan darbinieki mēģina slēpt neregistrētās nodarbinātības faktu. Darbinieki nereti Darba inspekcijas amatpersonām atsakās sniegt informāciju, kura nepieciešama administratīvās lietas izskatīšanai, vai arī sniedz maldinošas ziņas (nepareizi personas dati, nepareizs uzņēmums u.c.), atsakās runāt bez darba devēja klātbūtnes utt. Savukārt, darba devējs cenšas visu paskaidrot darbinieka vietā, izveidot un sakārtot nepieciešamos dokumentus ar atpakaļejošu datumu u.c.

Konstatējot nodarbināšanu bez rakstveidā noslēgta darba līguma, saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (LAPK) normām Darba inspekcijas amatpersonas 2013. gadā piemēroja naudas sodus par 538 833 LVL (skat. 3. grafiku).

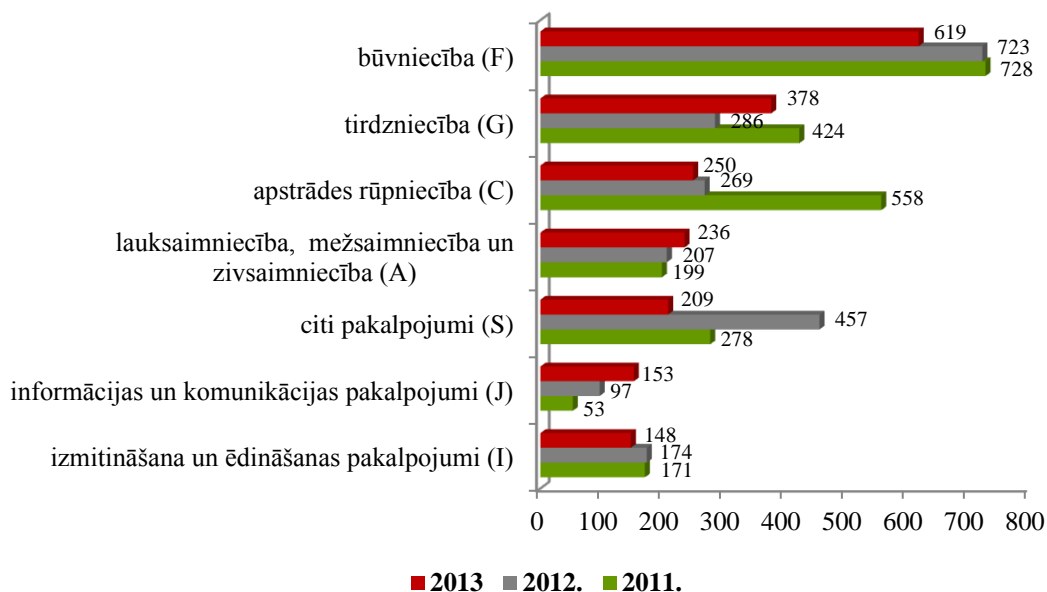

3. grafiku: Par neregistrētu nodarbināšanu piemēroto naudas sodu summas (LVL) dinamika (2009. - 2013.)

2013. gadā par neregistrētu nodarbināšanu piemēroto naudas sodu summa, salīdzinot ar 2012. gadu, ir samazinājusies par 50,6 %, bet piemēroto naudas sodu skaits - par 11,8 % (2013. – 765, 2012. – 867). Piemēroto naudas sodu summas samazinājums ir skaidrojams ar veiktajiem grozījumiem LAPK. 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi LAPK, kuros ir pārskatīts LAPK regulējums attiecībā uz administratīvo sodu apmēru diferencēšanu un mazināšanu atsevišķos gadījumos, kad konstatēta nodarbināšana bez rakstveida darba līguma, t.i., paredzētas salīdzinoši mazākas sankcijas darba devējam par minētajiem pārkāpumiem. Vienlaikus mainītas sankcijas LAPK 159.⁸ panta septītajā daļā, paredzot, ka tās nosakāmas, nevis atbilstoši deklarācijā neiekļauto cilvēku skaitam, bet gan, nosakot sankcijas apmēru par pārkāpumu kā tādu, turklāt palielinot sankcijas apmērus. Kopumā tas nozīmē, ka tika samazināts Darba inspekcijas piemērotā naudas sodu lielums, gadījumos, kad darba devējs nav noslēdzis rakstveida darba līgumu, tomēr darbinieku ir deklarējis VID.

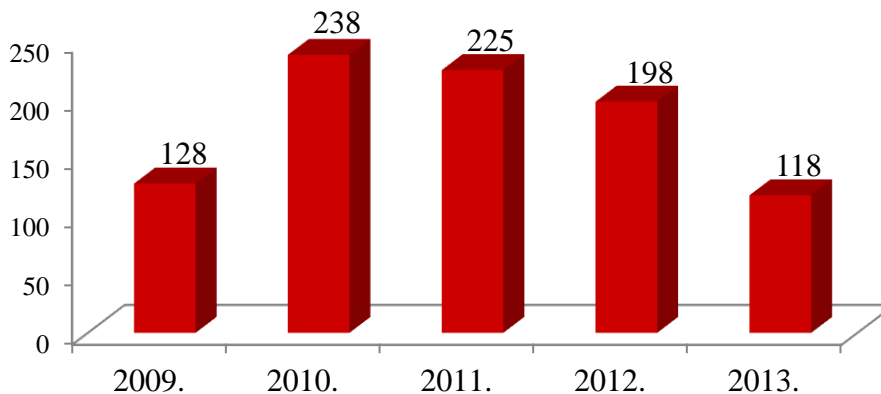
Analizējot atklātos neregistrētās nodarbinātības gadījumus konkrētās tautsaimniecības nozarēs, jāsecina, ka visaugstākais neregistrētās nodarbinātības īpatsvars joprojām saglabājas būvniecības nozarē. Atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits būvniecībā bija 25,3 % no kopējā Darba inspekcijas konstatētā neregistrēti nodarbināto skaita. Jānorāda, ka 2013. gadā saglabājās tendence neregistrētās nodarbinātības īpatsvaram tautsaimniecības nozaru griezumā izlīdzināties (skat. 4. grafiku), salīdzinot ar laika posmu no 2007. – 2010. gadam, kad atklāto neregistrēti nodarbināto personu skaits būvniecībā bija 39 – 51%.

4. grafiks: Neregistrēti nodarbināto personu skaita dinamika (2011. – 2013.) tautsaimniecības nozares⁴, kurās 2013. gadā atklāts vislielākais minēto personu skaits

Jāatzīmē, ka 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, par 40,4 % ir samazinājies to gadījumu skaits, kad tiek konstatēti tādi neregistrēti nodarbinātie, kuri neregistrēti strādā un vienlaicīgi atrodas bezdarbnieka statusā (skat. 5. grafiku). Viens no iemesliem konstatēto strādājošo bezdarbnieku skaita samazinājumam ir reģistrētā bezdarba līmeņa samazinājums valstī kopumā.

5. grafiks: Konstatēto neregistrēti nodarbināto bezdarbnieku skaita dinamika (2009. - 2013.)

Bezdarbnieka statusu ieguvušās personas, ievērot normatīvo aktu prasības, motivē arī Darba inspekcijas un Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) saskaņota un tūlītēja rīcība, atklājot neregistrēti nodarbinātu bezdarbnieku (bezdarbnieka statusa un sociālo garantiju atņemšana, iepriekš izmaksāto pabalstu atgūšana). Tāpat NVA sadarbībā ar Darba inspekciju organizē seminārus bezdarbniekiem, kuros tiek skaidrota darba līguma noslēgšanas nepieciešamība un sniegta informācija par sekām,

⁴ Nozares atbilstoši NACE klasifikatora 2. redakcijai.

ja darba attiecības tiek noformētas neatbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī izdoti divi informatīvie bukleti darba devējiem un nodarbinātajiem par neregistrētās nodarbinātības negatīvajiem aspektiem: „Zini un izmanto iespējas, darba devēj!” (latv.val.) un „Kas jāzina, ja zaudē, meklē vai atrodi darbu” (latv., krievu un angļu val.). Bukleti izplatīti 10 000 eksemplāros.

Neregistrētās nodarbinātības atklāšanā joprojām nozīmīgs ir arī sabiedrības atbalsts. 2013. gadā Darba inspekcija pa anonīmo tālruni un elektroniski (nelegals@vdi.gov.lv, www.vdi.gov.lv) saņēma 247 ziņojumus par iespējamiem neregistrētās nodarbinātības gadījumiem. Kopš 2010. gada, kad tika izveidota speciāla e-pasta adrese www.nelegals@vdi.gov.lv, kā arī iespēja anonīmi caur Darba inspekcijas mājaslapu informēt par neregistrētās nodarbinātības gadījumiem, saņemto ziņojumu skaits ir būtiski pieaudzis, salīdzinot ar 2009. gadu, kad tika saņemti 115 ziņojumi.

1.4.2. Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana

Letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšana ir Darba inspekcijas prioritāte, kuras ietvaros 2013. gadā notika gan uzņēmumu preventīva inspicēšana tematiskajās pārbaudēs, gan dažādi izglītošanas un informēšanas pasākumi.

2013. gadā tika plānots organizēt sešas tematiskās pārbaudes, kopā veicot 900 uzņēmumu apsekojumus, ar mērķi:

- ✓ preventīvi apsekot un pārbaudīt darba apstākļus uzņēmumos;
- ✓ izvērtēt darba devēju faktisko darbību drošas darba vides izveidē;
- ✓ aktualizēt darba devēju uzmanību darba aizsardzības jautājumiem;
- ✓ mazināt arodslimību un nelaimes gadījumu darbā riskus;
- ✓ izvērtēt darba aizsardzības pakalpojumu sniedzēju darba kvalitāti;
- ✓ pārbaudīt aktuālo situāciju darba aizsardzībā uzņēmumos, kuros iepriekš (piecu gadu periodā) apturēta kāda iekārta vai struktūrvienība.

Četras tematiskās pārbaudes tika organizētas uzņēmumos, kuru saimnieciskā darbība ir saistīta ar paaugstinātu nelaimes gadījumu risku – kokapstrādes un mežizstrādes nozarē, būvniecībā, metālapstrādē, transporta un uzglabāšanas nozarē.

Darba inspekcija jau trešo gadu pēc kārtas organizēja tematisko pārbaudi, lai novērtētu kompetento institūciju (KI) un kompetento speciālistu (KS) sniegto darba aizsardzības pakalpojumu kvalitāti un izskaustu tādu darba aizsardzības speciālistu (DAS) darbību, kuriem, atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nav tiesību sniegt minētos pakalpojumus.

Darba aizsardzības dienas informatīvi izglītojošās tematiskās pārbaudes laikā tika apsekoti uzņēmumi, kuros iepriekšējo piecu gadu periodā Darba inspekcijas amatpersonas, atklājot būtisku apdraudējumu nodarbināto veselībai un dzīvībai, bija pieņēmušas lēmumu apturēt iekārtas vai struktūrvienības darbību līdz konstatēto pārkāpumu novēršanai.

Tematiskā pārbaude kokapstrādē un mežizstrādē

2013. gadā, jau sesto gadu, no 4. februāra līdz 28. februārim tika īstenota tematiskā pārbaude kokapstrādes nozares uzņēmumos, bet otro gadu - mežizstrādes nozares uzņēmumos. Tematiskās pārbaudes laikā tika veikti 215 uzņēmumu apsekojumi (plānots 200), no tiem 194 apsekojumi kokapstrādes uzņēmumos un 21 - mežizstrādes uzņēmumos. Apsekojumu rezultātā darba devējiem tika izsniegti 147 rīkojumi (kokapstrādē – 137 un mežizstrādē – 10) 599 konstatēto pārkāpumu novēršanai (kokapstrādē – 571 un mežizstrādē – 28). Kokapstrādes uzņēmumiem piemēroti 15 administratīvie sodi, kā arī izsniegti 5 rīkojumi par iekārtas darbības apturēšanu, bet par 4 iekārtām izsniegti brīdinājumi par darbības apturēšanu. Administratīvie sodi mežizstrādē netika piemēroti.

1. *tabula:* Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos **kokapstrādes** uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 02.10.2007. not. Nr.660. „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	157 (27 %)
MK 28.04.2009. not. Nr.359. „Darba aizsardzības prasības darba vietās”	60 (11 %)
MK 09.12.2002. not. Nr.526. „Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā”	54 (9 %)
MK 10.03.2009. not. Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”	46 (8 %)
citi	254 (45 %)
kopā	571 (100 %)

2. *tabula:* Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos **mežizstrādes** uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 02.05.2012. not. Nr.310 „Darba aizsardzības prasības mežsaimniecībā”	8 (29 %)
MK 02.10.2007. not. Nr.660. „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	8 (29 %)
citi	12 (42 %)
kopā	28 (100 %)

Visvairāk administratīvo sodu kokapstrādē tika piemēroti par obligātās veselības pārbaudes (OVP) neveikšanu, iekārtu tehniskās apkopes regulāru nedokumentēšanu un kustīgo darba aprīkojuma daļu neaprikošanu ar aizsargiem vai citām drošības ierīcēm, darba aizsardzības pasākumu plāna nesagatavošanu, darbinieku neinformēšanu par darba vides risku novērtējumu u.c.

Kokapstrādes uzņēmumiem rīkojumi un brīdinājumi par iekārtas darbības apturēšanu, lielākoties, tika izdoti par pārkāpumiem, kuri saistīti ar kustīgo darba aprīkojuma daļu neaprikošanu ar aizsargiem vai citām drošības ierīcēm, lai novērstu nodarbinātā pieklūšanu bīstamajām zonām; lokālās nosūces un vispārējās ventilācijas nenodrošināšanu, kas būtu pietiekama, lai produkta bīstamo sastāvdaļu daudzums gaisā nepārsniegtu pieļaujamās robežvērtības.

Būtiskākie secinājumi:

- ✓ kokapstrādes uzņēmumos nav apmācītu darba aizsardzības speciālistu (39%);
- ✓ netiek veikti fizikālo un ķīmisko riska faktoru mērījumi (49%);
- ✓ darba aprīkojums netiek droši ekspluatēts un uzturēts;
- ✓ nodarbinātie nelieto izsniegtos individuālos darba aizsardzības līdzekļus (IAL), kas liecina par uzraudzības trūkumu no darba devēju puses;
- ✓ netiek veiktas OVP (40%).

Tematiskā pārbaude būvniecībā

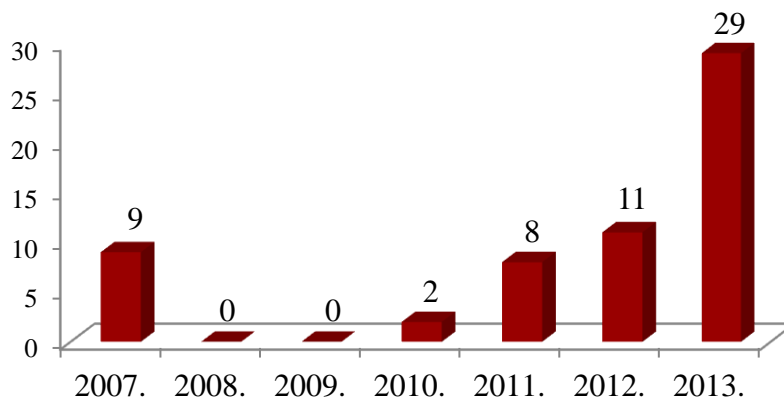
2013. gadā, jau septīto gadu pēc kārtas, no 16. maija līdz 4. oktobrim, tika īstenota tematiskā pārbaude būvniecības uzņēmumos. Tematiskās pārbaudes laikā tika veikti 219 būvobjektu apsekojumi (plānots 200), kuros kopā strādāja 614 uzņēmumi (galvenie uzņēmēji un apakšuzņēmēji). Apsekojumu rezultātā darba devējiem tika izsniegti 139 rīkojumi (23% uzņēmumu no kopējā konstatēto uzņēmumu skaita būvobjektos) 496 pārkāpumu novēršanai, piemēroti 45 administratīvie sodi (7% uzņēmumu), kā arī apturēti darbi 11 būvobjektos un izsniegti 18 brīdinājumi par objekta darbības apturēšanu (13% no visiem būvobjektiem).

3. *tabula*: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos būvniecības uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 25.02.2003. not. Nr.92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus”	177 (36 %)
MK 02.10.2007. not. Nr.660. „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	87 (18 %)
MK 10.08.2010. not. Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”	52 (10 %)
MK 20.08.2002. not. Nr.372 „Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus”	47 (9 %)
Darba likums 20.06.2001.	35 (7 %)
citi	98 (20 %)
kopā	496 (100 %)

Visvairāk administratīvie sodi būvniecībā tika piemēroti par to, ka būvobjektā nodarbinātajiem nav izsniegtas apliecības un/vai būvobjektā nav nodarbināto sarakstu, kā arī neregistrētu nodarbināšanu. Administratīvie sodi tika piemēroti arī par tranšeju grunts sienu nenostiprināšanu, sastatņu nenodrošināšanu ar aizsargnožogojumu u.c.

Darba inspekcija 2013. gadā tematiskās pārbaudes laikā būvniecības uzņēmumiem gandrīz trīsreiz biežāk kā 2012. gadā izdevusi rīkojumus un brīdinājumus par personas/objekta darbības apturēšanu, kas ir viena no efektīvākajām metodēm, lai panāktu tūlītēju darba vietu sakārtošanu, atbilstoši normatīvo aktu prasībām (skat. 6. grafiku).

6.grafiks: Būvniecībā organizēto tematisko pārbažu laikā izsniegto rīkojumu un brīdinājumu par personas/objekta darbības apturēšanu skaita dinamika (2007. – 2013.)

Rīkojumi un brīdinājumi par personas/objekta darbības apturēšanu izdoti par pārkāpumiem, kas saistīti ar neatbilstošu sastatņu uzstādīšanu, aizsargmargu nelietošanu, sastatņu drošu nostiprināšanu, kā arī par tranšeju grunts sienu nostiprināšanu un droša darba augstumā nenodrošināšanu (IAL neizsniegšanu, bīstamo zonu neapzīmēšanu, margu nenodrošināšanu darbam uz kāpnēm).

Būtiskākie secinājumi:

- ✓ lai gan būvniecības nozarē ir samazinājies smago un letālo nelaimes gadījumu skaits, kopējā situācijā būvniecībā darba aizsardzības jomā nav īpaši mainījusies, par ko liecina tas, ka ir samazinājies izdoto rīkojumu skaits proporcionāli veikto apsekojumu skaitam, savukārt, piemēroto administratīvo sodu un izdoto rīkojumu/brīdinājumu par objekta apturēšanu skaits ir pieaudzis, salīdzinot tematiskajām pārbaudēm ar iepriekšējos gados;
- ✓ Darba inspekcija amatpersonu biežāk piemērotās sankcijas, kas saistītas ar objekta vai iekārtas apturēšanu, iespējams, ir viens no nozīmīgiem faktoriem nelaimes gadījumu skaita samazināšanā;
- ✓ joprojām būvobjektos darbuuzņēmēji neizsniedz nodarbinātajiem nodarbināto apliecības, kā arī būvobjektos nav nodrošināti nodarbināto saraksti;
- ✓ būvobjektos joprojām netiek ievērotas būtiskas darba aizsardzības prasības – droša sastatņu uzstādīšana un lietošana, tranšeju grunts sienu nostiprināšana ar aizsargvairogiem, kolektīvo un individuālo aizsardzības līdzekļu lietošana darbam augstumā;
- ✓ darba devējiem ir jāpievērš lielāka uzmanība būvdarbu uzraudzībai, kā arī pašiem jāizprot darba aizsardzības prasību ievērošanas būtība un nozīme.

Tematiskā pārbaude metālapstrādē

No 2013. gada 19. augusta līdz 27. septembrim tika īstenota tematiskā pārbaude metālapstrādes nozarē, kuras laikā tika veikti 137 uzņēmumu apsekojumi (plānots 150). Apsekojumu rezultātā darba devējiem tika izsniegti 87 rīkojumi 387 konstatēto pārkāpumu novēršanai, piemēroti 9 administratīvie sodi, kā arī izsniegts 1 brīdinājums par personas/objekta darbības apturēšanu.

4. tabula: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos metālapstrādes uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 02.10.2007. not.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	104 (27 %)
MK 10.08.2010. not.Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”	48 (12 %)
MK 10.03.2009. not.Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”	42 (11 %)
MK 03.09.2002. not.Nr.400 „Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā”	37 (10 %)
MK 09.12.2002. not.Nr.526 „Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā”	36 (9 %)
MK 28.04.2009. not. Nr.359 „Darba aizsardzības prasības darba vietās”	29 (8 %)
citi	91 (23 %)
kopā	387 (100 %)

Visvairāk administratīvie sodi metālapstrādē tika piemēroti par darba vides risku novērtēšanas neveikšanu un darba aizsardzības pasākumu plāna nesagatavošanu, kā arī par būtiskiem pārkāpumiem, kas saistīti ar nodarbināto ievadapmācību un instruktāžu darba aizsardzībā u.c. Brīdinājums par personas/objekta darbības apturēšanu tika piemērots darba devējam, kurš darba procesā izmantoja normatīvo aktu prasībām neatbilstošu kravas celtni.

Būtiskākie secinājumi:

- ✓ kopumā situācija metālapstrādes nozares uzņēmumos vērtējama kā apmierinoša, jo darba devēji rūpējas par drošu un veselīgu darba vidi (atbilstoši IAL un palīgierīces smagumu pārvietošanai, iekārtotas sadzīves un atpūtas telpas, ierīkotas ventilācijas sistēmas u.c.);
- ✓ kaut arī metālapstrādes nozarē tikai 8% no apsekotajiem uzņēmumiem nodarbinātie nebija apmācīti un instruēti, tomēr risku novērtējums, darba aizsardzības pasākumu plāns un apmācīts darba aizsardzības speciālists nebija ceturtajā daļā apsekoto uzņēmumu, tas palielina nelaimes gadījumu darbā risku, jo darba devējs nav apzinājis visus pastāvošos darba vides riskus un neveic pasākumus to novēršanai/mazināšanai;

- ✓ trešdaļā no apsekotajiem uzņēmumiem nodarbinātie nebija nosūtīti veikt OVP, tas palielina nodarbināto arodsaslimšanas risku nākotnē;
- ✓ 70% apseko to uzņēmumu izmantojamām ķīmiskajām vielām darba devējs bija nodrošinājis drošības datu lapas, tas metālapstrādē ir uzskatāms par labu rādītāju, jo salīdzinoši maz tika konstatēti arī pārkāpumi par darba aizsardzības prasībām attiecībā uz ķīmisko vielu izmantošanu darba vietās.

Tematiskā pārbaude transporta un uzglabāšanas nozarē

No 2013. gada 4. novembra līdz 22. novembrim tika īstenota tematiskā pārbaude transporta un uzglabāšanas nozarē, kuras laikā tika veikti 204 uzņēmumu apsekojumi (plānoti 200). Apsekojumu rezultātā tika izsniegti 171 rīkojums 839 konstatēto pārkāpumu novēršanai un piemēroti 14 administratīvie sodi. Netika izdots neviens rīkojums vai brīdinājums par personas/objekta darbības apturēšanu.

5. *tabula*: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos transporta un uzglabāšanas nozares uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 02.10.2007. not.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	261 (31 %)
MK 10.08.2010. not.Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”	104 (12 %)
MK 28.04.2009 not. Nr.359 „Darba aizsardzības prasības darba vietās’	77 (9 %)
MK 10.03.2009. not.Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”	74 (9 %)
MK 03.09.2002. not.Nr.400 „Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā”	66 (8 %)
citi	257 (31 %)
kopā	839 (100 %)

Gandrīz puse (49 %) no administratīvajiem sodiem piemēroti par darba aizsardzības pasākumu plāna nesagatavošanu un nodarbināto neiepazīstināšanu ar darba vides risku izvērtējuma rezultātiem. Administratīvie sodi piemēroti arī par to, ka uzņēmumā nav atbilstoši apmācīta darba aizsardzības speciālista, apmācība darba aizsardzībā nav veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nodarbinātie nav nosūtīti veikt OVP.

Būtiskākie secinājumi:

- ✓ kopumā situācija transporta un uzglabāšanas nozarē vērtējama kā apmierinoša, taču starp uzņēmumiem novērojamas krasas atšķirības, proti, ir darba devēji, kuriem nav zināšanu par darba aizsardzības normatīvo aktu prasībām, kā arī ir darba devēji, kuri ievēro darba aizsardzības prasības un ir konstatējami tikai nebūtiski normatīvo aktu pārkāpumi;

- ✓ lielākā daļa konstatēto pārkāpumu saistīti tieši ar nepilnīgu un/vai nepareizu dokumentu sagatavošanu, mazāk ar faktiskajiem apstākļiem darba vietās;
- ✓ būtiska problēma nozarē ir atbilstoši apmācīta darba aizsardzības speciālista neesamība uzņēmumā, kas varētu būt viens no cēloņiem, kādēļ uzņēmumos ir nesakārtota darba aizsardzības dokumentācija;
- ✓ tika konstatēts, ka uzņēmumos netiek veikta pilnvērtīga darba vides iekšējā uzraudzība, kam ir būtiska nozīme atbilstošas darba vides nodrošināšanā;
- ✓ darba devēji bieži neizprot OVP nozīmi, kā arī to atšķirību no autovadītāju obligātajām medicīniskajām apskatēm, tādējādi gandrīz pusē uzņēmumu nodarbinātajiem nebija veiktas OVP.

Tematiskā pārbaude kompetento institūciju/speciālistu sniegto pakalpojumu kvalitātes kontrolei

2013. gadā, visa gada garumā Darba inspekcija veica KI un KS sniegto pakalpojumu kvalitātes pārbaudes. Tematiskās pārbaudes laikā tika veikts 91 uzņēmuma apsekojums (plānoti 100), pārbaudot 44 % no visām Latvijā reģistrētajām KI. 52 % apsekoto darba devēju, kuri bija izmantojuši KI vai KS sniegtos darba aizsardzības pakalpojumus, tika izsniegti rīkojumi konstatēto pārkāpumu novēršanai.

10 % no pārbaudītajām KI un KS tika izteikts mutisks aizrādījums par konstatētajiem maznozīmīgajiem pārkāpumiem, bet 7 % - tika piemērots administratīvais sods par nekvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu.

2013. gadā vienai juridiskai personai un divām fiziskām personām tika piemērots administratīvais sods par darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanu darba devējiem bez KI vai KS kvalitātes sistēmas sertifikāta.

Darba inspekcijas amatpersonu piemērotie administratīvie sodi par nekvalitatīvu vai normatīvajiem aktiem neatbilstošu darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanu joprojām tiek publicēti Darba inspekcijas mājas lapā www.vdi.dov.lv.

Jāatzīmē, ka 2013. gadā par 5 iepriekšējos gados piemērotajiem un Administratīvajā tiesā pārsūdzētajiem administratīvajiem sodiem tiesa ir pieņēmusi Darba inspekcijai labvēlīgus spriedumus, ar kuriem Darba inspekcijas lēmumi ir atstāti spēkā.

KI pārstāvjiem un KS pēc tematiskās pārbaudes tika organizēts seminārs, lai iepazīstinātu ar apsekojumu rezultātiem un pārrunātu gan sliktās, gan labās prakses piemērus.

Darba aizsardzības dienas informatīvi izglītojošā tematiskā pārbaude

2013. gadā saistībā ar starptautisko Darba aizsardzības dienu no 22. aprīļa līdz 30. aprīlim tika apsekoti uzņēmumi, kuros iepriekšējo 5 gadu laikā Darba inspekcijas amatpersonas bija apturējušas iekārtu vai struktūrvienību. Tematiskās pārbaudes laikā tika apsekoti 52 uzņēmumi (plānoti 50). Apsekojumu rezultātā tika izsniegti 29 rīkojumi 110 konstatēto pārkāpumu novēršanai. Tematiskās pārbaudes laikā piemēroti 2 administratīvie sodi par nodarbināto nenosūtīšanu uz OVP. Netika izdots neviens rīkojums vai brīdinājums par personas/objekta darbības apturēšanu.

6. *tabula: Normatīvie akti, kuru prasību pārkāpumi visbiežāk konstatēti tematiskās pārbaudes laikā apsekotajos uzņēmumos, kuru novēršanai izsniegts rīkojums*

Normatīvie akti	Pārkāpumu skaits
MK 02.10.2007. not.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”	37 (34 %)
MK 10.08.2010. not.Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”	20 (18 %)
MK 28.04.2009. not. Nr.359 „Darba aizsardzības prasības darba vietās”	12 (11 %)
MK 10.03.2009. not.Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude”	9 (8 %)
MK 03.09.2002. not.Nr.400 „Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā”	8 (7 %)
citi	24 (22 %)
kopā	110 (100 %)

Būtiskākie secinājumi:

- ✓ personas/objekta darbības apturēšana ir efektīvs līdzeklis, lai darba devējs operatīvi novērstu konstatētos pārkāpumus un sakārtotu darba vidi, atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- ✓ apsekojumi tika veikti dažādu nozaru uzņēmumos, bet lielākā daļa no tiem nodarbojās ar tādiem komercdarbības veidiem, kuros darba devējam darba aizsardzības sistēmas izveidē un uzturēšanā jāpiesaista KI vai KS;
- ✓ kopumā uzņēmumos ir uzlabojusies darba kultūra attiecībā uz darba aizsardzības prasību ievērošanu, kā arī uzņēmumos, kuros bija iepriekš notikuši nelaimes gadījumi darbā, bija novērsti to cēloņi un veikti citi darba vides uzlabošanas pasākumi.

1.4.3. Eiropas informatīvā kampaņa „Novērsīsim darba vides riskus kopā”

2013. gadā turpinājās Aģentūras informatīvā kampaņa „Novērsīsim darba vides riskus kopā”, kas Latvijā tika atklāta 2012. gada 19. aprīlī alus darītavā „Aldaris”. Informatīvās kampaņas mērķis bija veicināt preventīvo pasākumu iedzīvināšanu darba vidē, sadarbojoties darba devējiem un nodarbinātajiem. Lai gan atbildība par darba vides risku faktoru samazināšanu vai izskaušanu pamatā ir jāuzņemas darba devējiem un katra uzņēmuma augstākajai vadībai, tomēr bez aktīvas nodarbināto līdzdalības šis process nevar būt veiksmīgs. Tāpēc informatīvajā kampaņā īpaši tika akcentēta kopīga un aktīva abu pušu sadarbība.

2013. gadā tika turpināta darba aizsardzības filmu pēcpusdienas organizēšana. Darba inspekcija aicināja uzņēmumus, kuri ir uzņēmuši vai adaptējuši latviešu valodā dažādas filmas par darba aizsardzības jautājumiem, dalīties savā pieredzē un parādīt filmas publiski kinoteātrī. Darba aizsardzības filmu pēcpusdienu organizēšana ir oriģināla Latvijas ideja, kuru kā atsevišķu kampaņas daļu tika sāks īstenot jau 2012. gadā. 2012. gadā notika trīs darba aizsardzības filmu pēcpusdienas (Rīgā, Jēkabpilī, Talsos), bet 2013. gadā – četras (Rīgā, Valmierā). 2013. gadā divas darba aizsardzības filmu pēcpusdienas tika organizētas kā diskusijas ar filmas „Work Hard, Play Hard”

(„Labi strādā, labi atpūties”) noskatīšanos. Atsevišķi uzņēmumi, novērtējot semināros iegūto pieredzi, organizēja filmu pēcpusdienas arī savos uzņēmumos.

Nemot vērā pozitīvo pieredzi, organizējot darba aizsardzības filmu pēcpusdienas, 2013. gadā sadarbībā ar sociālajiem partneriem tika organizēts filmu scenāriju konkurss, kurā 10 uzņēmumi iesniedza 11 pieteikumus. 2013. gada nogalē tika pabeigta 3 filmu uzņemšana, kuras tika publiskotas 2014. gada 7. maijā.

Nolūkā izglītot sabiedrību Aģentūras informatīvās kampaņas ietvaros 2013. Gadā tika organizēti arī citi informēšanas pasākumi:

- ✓ seminārs „Braucam droši darbā” (2013. gada 6. septembrī Rīgā);
- ✓ seminārs „Alkohols, apreibinošās vielas un medikamenti – ko tie nodara darba videi?” (2013. gada 6. novembrī Rīgā)

Aģentūras informatīvā kampaņa „Novērsīsim darba vides riskus kopā” noslēdzās 2013. gada 25. oktobrī ar nacionālo konferenci „Esi radošs – esi vesels un drošs”.

1.4.4. Interaktīvs rīks darba vides risku novērtēšanai (OiRA)

Darba vides riska novērtēšana katram darba devējam ir jāveic ne retāk kā reizi gadā. Lai darba devēji vieglāk varētu izpildīt normatīvo aktu prasības, Darba inspekcija sadarbībā ar Aģentūru ir izstrādājusi interneta vietnē bāzētu interaktīvu rīku OiRA, kas ir īpaši piemērots mazajiem uzņēmumiem, kuros strādā līdz 20 darbiniekiem. OiRA rīks ir paredzēts, lai darba devējs bez īpašām priekšzināšanām darba aizsardzībā varētu atpazīt savā darba vietā esošos darba vides riska faktoros un novērtēt, cik liels ir risks, ka nodarbinātie cietīs vai saslims darba vietā. Ar OiRA rīka palīdzību iespējams noteikt veicamos darba aizsardzības pasākumus, kā arī sagatavot nepieciešamo dokumentāciju.

2013. gada sākumā Darba inspekcija ar Aģentūras atbalstu izveidoja interaktīvu darba vides risku novērtēšanas datorprogrammas *OiRA* moduli darba vides risku novērtēšanai birojā. Rīka popularizēšanai tika organizēti praktiski semināri datorklasēs, kā rezultātā rīku lieto jau 384 lietotāji, kas kopumā veikuši 455 novērtējumus. Gada nogalē tika uzsākts darbs pie 2 jaunu moduļu izveides – izglītības iestādēm un lauksaimniecības nozares uzņēmumiem.

Rīki ir pieejami interneta vietnē <http://www.oiraproject.eu/available-tools> (rīki ir sakārtoti pēc valstīm, tāpēc nepieciešams atrast vārdu “Latvija”). Plašāka informācija par OiRA rīku atrodama Darba inspekcijas mājaslapā www.vdi.gov.lv, savukārt, praktiska prezentācija par reģistrēšanos un rīka lietošanu:

http://www.slideshare.net/Valsts_darba_inspekcija/oirainteraktivriskudarbavidesriskanovrtanai.

1.5. Padotībā esošās iestādes

Darba inspekcijas padotībā nav nevienas iestādes.

2. Valsts darba inspekcijas finanšu resursi un darbības rezultāti

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

7.tabula: Darba inspekcijai piešķirtā valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (LVL)⁵

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	2012. gadā (faktiskā izpilde)	2013. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 639 073	1 873 502	1 873 502
1.1.	dotācijas	1 638 554	1 873 502	1 873 502
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	519	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	1 556 976	1 873 502	1 866 150
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 529 780	1 709 915	1 707 567
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 529 240	1 709 384	1 707 050
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	540	531	517
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	27 196	163 587	158 583

Darba inspekcijas darbības nodrošināšanai tiek izmantoti valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammas „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) finanšu līdzekļi.

⁵ Tajā skaitā Darba inspekcijas 2009.gadā uzsāktā ERAF projekta finansējums valsts budžeta programmā 62.06.00 „ERAF īstenotie projekti labklājības nozarē (2007. – 2013.)” („Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas pilnveidošana un e-pakalpojumu ieviešana”).

2.2. Budžeta programmas rezultātīvo rādītāju analīze

Saskaņā ar valsts budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktajiem politikas rezultātīvajiem rādītājiem 2013. gadā Darba inspekcijai bija plānots veikt 11 500 uzņēmumu apsekojumus, tajā skaitā 4 500 apsekojumus sakarā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu. No 4 500 apsekojumiem saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu 25% ir rezultātīvi⁶. Jānorāda, ka 2013. gadā Darba inspekcijai tika papildus piešķirtas 22 amata vietas, lai efektīvi īstenotu „Pasākumu plānu ēnu ekonomikas apkarošanai un godīgas konkurences nodrošināšanai 2010. - 2013. gadam”, līdz ar to saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu tika plānots par 50 % lielāks veicamo apsekojumu skaits, salīdzinot ar 2012. gadu.

2013. gadā tika veikti 10 817 apsekojumi 8 082 uzņēmumos (94% no plānotā). Saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu tika veikti 3 914 apsekojumi (87 % no plānotā), no kuriem 25,9 % bija rezultātīvi (plašāk skat. 1.4.1. nodaļu). Visa plānoto apsekojumu skaita izpildi būtiski kavēja vairāki faktori:

- ✓ neaizpildītas visas, galvenokārt, no 2013. gada piešķirtās amata vietas (gada laikā vakancu skaits bija amplitūdā no 4 – 22);
- ✓ tā kā jaunpieņemtajiem inspektoriem bija nepieciešami vismaz 6 – 8 mēnešu ilga teorētiska un praktiska apmācība, lai varētu patstāvīgi un pilnvērtīgi pildīt savus amata pienākumus, bet pieredzējušajiem kolēģiem daļa sava darbalaika bija jāvelta jauno inspektoru apmācībai, tas neapšaubāmi ietekmēja veikto apsekojumu skaitu;
- ✓ liela apmācību intensitāte (ap 16 000 cilvēkstundas, ņemot vērā, ka viens darbinieks piedalījās vairākās apmācībās) – gan jauno inspektoru apmācība, gan pieredzējušo inspektoru zināšanu padziļināšana konkrētās nozarēs, kas bija saistīta ar to, ka apmācību finansējums NVA projekta ietvaros Darba inspekcijai bija pieejams tikai noteiktā laika periodā.

Lai neregistrētās nodarbinātības atklāšanas darbs būtu efektīvāks, Darba inspekcijas amatpersonas apseko uzņēmumu atkārtoti, ja pirmajā apsekošanas reizē neregistrēti nodarbinātas personas netiek atklātas, taču, izvērtējot situāciju uzņēmumā kopumā, rodas pamatotas bažas, ka darba devējs varētu neievērot Darba likumā noteiktās prasības attiecībā uz personu tiesisku nodarbināšanu. Valsts budžeta apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” 2013. gadam ir noteikts, ka atkārtoto apsekojumu īpatsvars uzņēmumos, kuru saimnieciskajā darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks, ir vismaz 5%. 2013. gadā atkārtoti tika apsekoti 8 % augsta neregistrētās nodarbinātības riska uzņēmumi.

Neregistrētās nodarbinātības samazināšanas politikas īstenošanā būtiska nozīme ir informācijai, ko Darba inspekcija saņem no pašiem nodarbinātajiem vai no jebkura sociāli nevienaldzīga cilvēka. Tāpēc saskaņā ar valsts budžeta programmā noteiktajiem rezultātīvajiem rādītājiem 2013. gadā Darba inspekcijai jānodrošina iespēja par neregistrēto nodarbinātību paziņot elektroniski un/vai pa telefonu. Tika plānots saņemto ziņojumu skaita pieaugums par 15 %, salīdzinot ar 2009. gadu. Atskaites periodā saņemto ziņojumu skaits palielinājās par 115 % attiecībā pret 2009. gada rādītāju. Lielais pieauguma apjoms izskaidrojams ar Darba inspekcijas

⁶ Par rezultātīvu apsekojumu uzskatāms tas, kura rezultātā uzņēmumā ir atklātas neregistrēti nodarbinātas personas, t.i., personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nav deklarējis VID kā darba ņēmējus.

nodrošinātajiem, dažādajiem informācijas nodošanas kanāliem. 2009. gadā Darba inspekciju anonīmi informēt varēja tikai zvanot pa uzticības tālruni 67 312 176. Kopš 2010. gada anonīmu ziņojumu par neregistrētu nodarbināšanu var atstāt mājas lapā www.vdi.gov.lv speciālā tiešsaistes formā vai sūtīt uz e-pastu nelegals@vdi.gov.lv.

2013. gadā par neregistrēto nodarbinātību sniegta informācija arī plašsaziņas līdzekļiem 215 (plānots 200) dažāda veida un formāta Darba inspekcijas sagatavotajās publikācijās un sižetos (preses relīzes, iniciēti materiāli un sižeti).

Atskaites periodā tika plānotas sešas tematiskās pārbaudes darba aizsardzības jomā. Tematisko pārbaūžu ietvaros bija plānots veikt 900 uzņēmumu apsekojumus. 2013. gadā Darba inspekcija organizēja sešas tematiskās pārbaudes, kurās kopā tika veikti 918 uzņēmumu apsekojumi (plašāk skat. 1.4.2.nodaļu).

Būtiska Darba inspekcijas darbības sastāvdaļa ir sabiedrības informēšana un izglītošana par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumiem. Valsts budžeta programmā tika plānots organizēt 10 seminārus sabiedrības izglītošanai par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem, kuros būtu iespēja piedalīties 400 dalībniekiem. Atskaites periodā tika organizēti 20 semināri, no tiem 12 seminārus organizēja reģionālās Valsts darba inspekcijas (RVDI) savu pārraudzības teritoriju uzņēmumos vai par reģiona uzņēmumiem aktuālām tēmām:

- ✓ 10 seminārus par aktuāliem darba tiesību jautājumiem (tiesisku attiecību nodibināšana u.c. Darba likuma jautājumi);
- ✓ 2 par darba aizsardzības jautājumiem (darbā notikušu nelaimes gadījumu izmeklēšana un citi ar darba aizsardzību saistīti jautājumi).

Pēc tematiskās pārbaudes KI pārstāvjiem un KS organizētajā seminārā tika pieaicinātas arī sertificēšanas institūcijas, lai kopīgi izvērtētu sniegto darba aizsardzības pakalpojumu kvalitāti, fokusējot uzmanību uz tematiskās pārbaudes laikā uzņēmumos atklātajiem nekvalitatīvajiem darba vides risku novērtēšanas piemēriem.

Darba inspekcija organizēja 4 seminārus, kuros darba devējus un DAS iepazīstināja ar darba vides risku novērtēšanas interneta rīku *OiRA* un mācīja, kā to praktiski lietot.

Darba inspekcija organizēja arī 2 seminārus būvniecības uzņēmumos, kuros sniedza plašu informāciju par visbiežākajiem notikušo nelaimes gadījumu cēloņiem būvniecībā, kā arī būvnieku pieļautajām nepilnībām darba aizsardzībā u.c.

Valsts izglītības satura centra organizētās Drošības nedēļas ietvaros notika arī Darba inspekcija seminārs pedagogiem „Droša un veselīga skolas vide”, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta izpratnes par drošību un veselību kā vērtībām padziļināšanai un paplašināšanai. Seminārā piedalījās aptuveni 40 pedagogi no visas Latvijas. Lekcijās un radošajās darbnīcās skolotājiem tika sniegta informācija par darba vides riska faktoriem (mehāniskiem, fizikāliem, ergonomiskiem, ķīmiskiem un psihoemocionāliem) un slimībām, kādas tie var izraisīt, tika analizētas nedrošas situācijas mācību grāmatu ilustrācijās, un minēti piemēri tam, kā *Napo* filmas (par veselību un drošību darba vidē) izmantot izglītības procesā.

Semināros kopā tika izglītotas 587 personas.

Lai attīstītu un pilnveidotu efektīvu un klientorientētu Darba inspekcijas darbību, 2013. gadā tika veikta klientu aptauja par konsultāciju laiku, vietu, kvalitāti u.c. Tā bija brīvprātīga un anonīma, ar mērķi noskaidrot klientu viedokli par Darba inspekcijas klātienē sniegto konsultāciju kvalitāti. Valsts budžeta programmā tika noteikts, ka 80 % no aptaujāto personu skaita būtu jābūt apmierinātām ar saņemtajām konsultācijām. Kopumā 95 % no aizpildītajām klientu aptaujas anketām Darba inspekcijas konsultanta profesionālā darbība tika vērtēta kā laba vai ļoti laba.

2.3. ERAF projekta „Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas pilnveidošana un e-pakalpojumu ieviešana” īstenošanas rezultāti

Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projekta „Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas pilnveidošana un e-pakalpojumu ieviešana” mērķis ir ieviest sešpadsmit Darba inspekcijas e-pakalpojumus, izveidot integrētu informācijas sistēmu, integrējot to ar Iedzīvotāju reģistru, VID informācijas sistēmu un citu valsts pārvaldes institūciju reģistriem un informācijas sistēmām Valsts informācijas sistēmu savietotājā, tādā veidā nodrošināt efektīvu darba aizsardzības un darba tiesisko attiecību jomas uzraudzības un kontroles informatīvo bāzi, kas paaugstinās Darba inspekcijas darba efektivitāti un ļaus ietaupīt resursus, samazinot administratīvo slogu Latvijas iedzīvotājiem, pilnveidojot un efektizējot starpinstitūciju sadarbību un informācijas apmaiņu tiešsaistē.

Projekta īstenošanas laiks ir no 2009. gada 4. novembra līdz 2014. gada 4. novembrim. Sistēmas un e-pakalpojumu izstrādātājs ir AS „Exigen Services Latvia”, projekta konsultants - SIA „Corporate Solution”.

2013. gadā turpinājās darbs pie e-pakalpojumu izstrādes, tika izstrādāti un testēti www.latvija.lv testa vidē izvietotie 16 Darba inspekcijas e-pakalpojumi:

- ✓ Iesniegums Valsts darba inspekcijai un atbildes saņemšana;
- ✓ Valsts darba inspekcijas amatpersonas lēmuma apstrīdēšana;
- ✓ Paziņojums par notikušo nelaiemes gadījumu darbā;
- ✓ Izziņa par darba tiesību būtiskiem pārkāpumiem;
- ✓ Valsts darba inspekcijas atļauja bērnu nodarbināšanai;
- ✓ Informācijas saņemšana no citām valsts institūcijām par iespējamiem pārkāpumiem Valsts darba inspekcijas kompetences jomā;
- ✓ Darba devēja paziņojums Valsts darba inspekcijai par novērstajiem pārkāpumiem;
- ✓ Valsts darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu darba devējiem par konstatētajiem pārkāpumiem saņemšana;
- ✓ Ziņojums par arodslimības gadījumu;
- ✓ Darba vietas higiēniskais raksturojums;
- ✓ Paziņojums par kriminālprocesa uzsākšanu, atteikumu uzsākt kriminālprocesu vai tā izbeigšanu;
- ✓ Atzinums par nodarbinātā veselības un drošības apdraudējuma faktu darbā;
- ✓ Darba devēja sastādītā izmeklēšanas akta par notikušu nelaiemes gadījumu darbā iesniegšana reģistrācijai;
- ✓ Ārstniecības personas/iestādes paziņojuma par cietušo nelaiemes gadījumā darbā sniegšana;
- ✓ Izziņa par veselības traucējumu smaguma pakāpi darbā;
- ✓ Valsts darba inspekcijas sastādītā izmeklēšanas akta par notikušu nelaiemes gadījumu darbā saņemšana.

2013. gadā ERAF projekta ietvaros īstenotās aktivitātes:

- ✓ izstrādāta lietvedības apakšsistēma ELDIS, kura no 2013. gada 2. janvāra ieviesta produkcijas vidē;
- ✓ papildinātas lietotāju un administratoru rokasgrāmatas, kā arī veikta lietvežu, struktūrvienību vadītāju un inspektoru apmācība;
- ✓ izstrādāta objektu apsekošanas apakšsistēma, kura testēta, palaista aprobācijā un no 2014. gada 2. janvāra ieviesta produkcijas vidē;

- ✓ izveidota Darba inspekcijas Informācijas sistēmai tiešsaiste ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centra Sodu reģistru, Uzņēmumu reģistru un Valsts zemes dienesta Adrešu reģistru;
- ✓ izveidotas un integrētas darba inspekcijas saskarnes ar VID un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru, izmantojot Valsts informācijas sistēmu savietotāju;
- ✓ saskaņota vienošanās ar Nacionālo veselības dienestu (NVD) par informācijas saņemšanu no NVD par darba nespējas lapām. NVD minētos datus nodos caur savu informācijas sistēmu, kas tiek izstrādāta projekta „Elektroniska apmeklējumu rezervēšanas izveide (e-booking), veselības aprūpes darba plūsmu elektronizēšana (e-referral) - 1.posms, sabiedrības veselības portāla izveide, informācijas drošības un personas datu aizsardzības nodrošināšana” ietvaros, kura īstenošana ir aizkavējusies; plānots datu apmaiņas saskarni izstrādāt 2014. gadā.

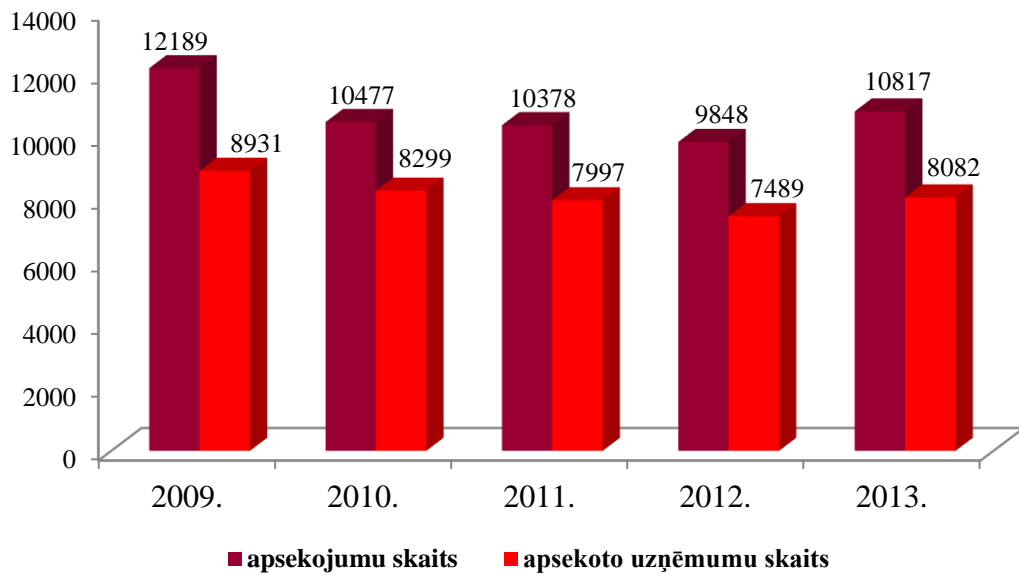
Paralēli ERAF projekta aktivitātēm definētas Darba inspekcijas prasības sistēmas uzlabošanai un jauna e-pakalpojuma „Paziņojums par darba devēja zaudējumiem” izstrādei LM projekta „Labklājības ministrijas padotības iestāžu informācijas sistēmu uzlabojumu, LabIS, e-pakalpojumu un lietvedības sistēmas iegādes tehnisko specifikāciju izstrāde” ietvaros. Minēto projektu plānots realizēt līdz 2015. gada maijam.

2.4. Valsts darba inspekcijas darbības rezultāti un sniegtie publiskie pakalpojumi

2.4.1. Uzņēmumu apsekošana

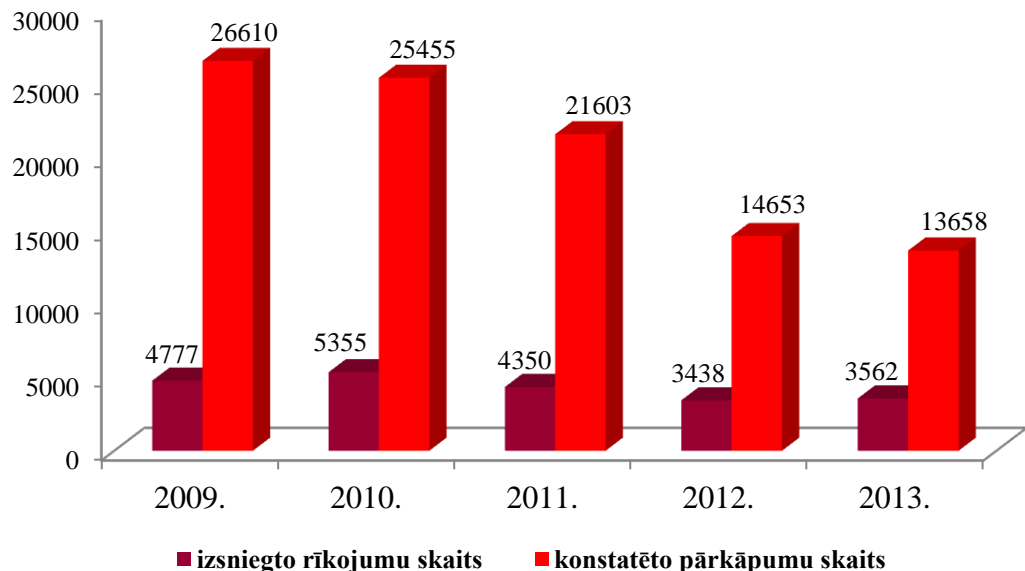
Galvenā metode, ko Darba inspekcija izmanto, uzraugot un kontrolējot darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu, ir uzņēmumu apsekošana. Darba inspekcijas amatpersonu mērķis, apsekojot uzņēmumu, ir apzināt faktisko situāciju uzņēmumā darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomā, novērtēt tās atbilstību spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un panākt, lai darba devēji noformētu darba tiesiskās attiecības atbilstoši normatīvo aktu prasībām un gan darba devēji, gan nodarbinātie godprātīgi pildītu pienākumus un izmantotu savas tiesības, kā arī, lai uzņēmumos tiktu izveidota nodarbināto veselībai droša un nekaitīga darba vide. Nepilnību vai pārkāpumu konstatēšanas gadījumā, tiek pieņemts lēmums par efektīvāko rīcības veidu, lai panāktu darba vides sakārtošanu uzņēmumā, nodrošinot nodarbināto veselībai un dzīvībai nekaitīgus darba apstākļus.

2013. gadā Darba inspekcijas amatpersonas veikušas 10 817 apsekojumus 8 082 uzņēmumos. Apsekojumu skaits, salīdzinot ar 2012. gadu, ir pieaudzis par 10 % (skat. *6.grafiku*). Tas ir tieši saistīts ar to, ka Darba inspekcijai tika piešķirtas 22 papildu amata vietas un līdz ar to arī būtiski (par 50 %) palielināts plānoto apsekojumu saistībā ar neregistrētās nodarbinātības samazināšanu skaits. Apsekojumi, kas tiek veikti ar nolūku atklāt neregistrēto nodarbinātību, ietilpst kopējā apsekojumu skaitā, tāpēc pieaug arī kopējais veikto apsekojumu skaits.

5. grafiks: Apsekojumu un apsekoto uzņēmumu skaita dinamika (2009. – 2013.)

Darba inspekcijas amatpersonas 2013. gadā darba devējiem izsniedza 3 562 rīkojumus ar norādi konkrētā termiņā novērst konstatētos 13 658 pārkāpumus. Salīdzinot ar 2012. gadu, rīkojumu skaits ir pieaudzis par 4 %, bet pārkāpumu skaits ir samazinājies par 7 %. Analizējot datus piecu gadu periodā, var konstatēt, ka 2013. gadā ir vismazākais konstatēto pārkāpumu skaits (skat. 7.grafiku).

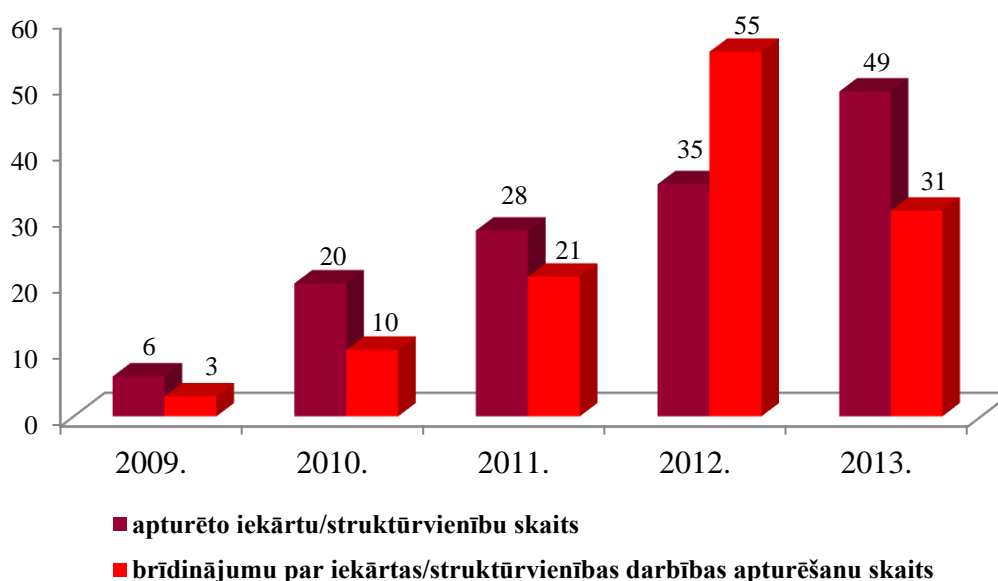
6. grafiks: Izsniegto rīkojumu un konstatēto pārkāpumu, kuru novēršanai izdots rīkojums, skaita dinamika (2009. – 2013.)

Savukārt, izsniegto rīkojumu īpatsvars attiecībā pret veikto apsekojumu skaitu ir saglabājies praktiski tāds pats kā 2012. gadā un veido 33 % (2012. – 35 %).

Jāpiebilst, ka kopumā darba vide uzņēmumos pakāpeniski tiek sakārtota un uzlabota, līdz ar to, īpaši tādās nozarēs kā būvniecība, kokapstrāde u.c., kurām Darba inspekcija pievērš pastiprinātu uzmanību un konkrētus uzņēmumus apseko arī atkārtoti, konstatēto būtisko pārkāpumu skaits samazinās.

Darba inspekcijas amatpersonas praksē ir pārliecinājušās, ka uzņēmumos, kuros tiek konstatēti būtiski pārkāpumi darba aizsardzībā un līdz to novēršanai tiek apturēta iekārtas/struktūrvienības darbība vai tiek izsniegti brīdinājumi par iekārtas/struktūrvienības darbības apturēšanu, situācija nereti tiek uzlabota 24 stundu laikā. 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, par 40 % ir palielinājies apturēto iekārtu/struktūrvienību skaits (skat. 8. grafiku).

7. grafiks: Apturēto iekārtu/struktūrvienību skaita un brīdinājumu par apturēšanu skaita dinamika (2009. – 2013.)

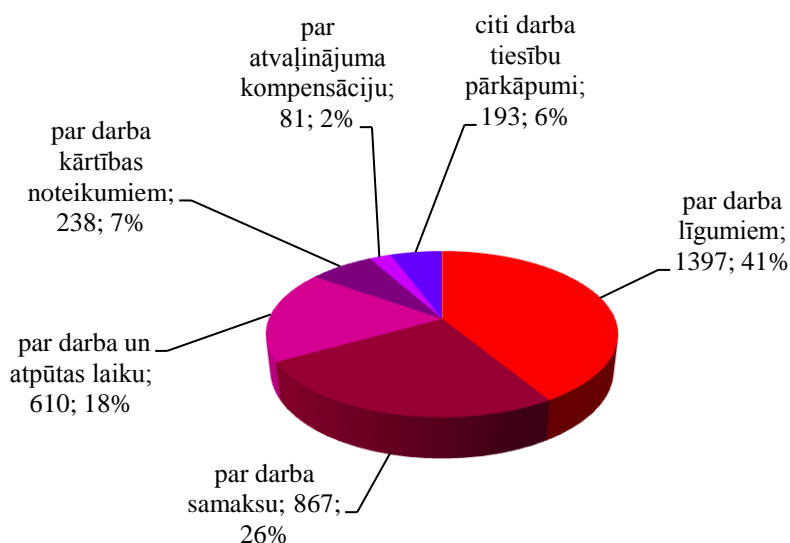
2013. gads bija termiņš 13 278 pārkāpumu novēršanai. Pēc darba devēju sniegtās informācijas tika novērsti 10 136 pārkāpumi jeb 76 %. Par rīkojumā atrunāto pārkāpumu novēršanu darba devēji Darba inspekcijai paziņo rakstiski, kā arī inspektors var doties uz uzņēmumu, lai klātienē pārbaudītu, vai darba devējs izdoto rīkojumu ir izpildījis. 2013. gadā ar nolūku pārbaudīt izdotā rīkojuma izpildi veikti 148 apsekojumi. Pilnīgi visu Darba inspekcijas konstatēto pārkāpumu novēršanu kavē un ietekmē dažādi apstākļi, lielākoties tie ir saistīti ar finanšu līdzekļu nepietiekamību, uzņēmumu maksātnespēju vai darbības izbeigšanu vispār. Gadījumos, kad Darba inspekcijas amatpersona konstatē, darba devējs apzināti mēģina izvairīties no Darba inspekcijas rīkojumu un normatīvajos aktos noteikto prasību pildīšanas, tiek lemts par administratīvā sodā piemērošanu un izdots atkārtots rīkojums pārkāpumu novēršanai.

Darba tiesiskās attiecības regulējošo normatīvo aktu prasību pārkāpumu īpatsvars Darba inspekcijas 2013. gadā izdotajos rīkojumos ir 24,8 % un, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palielinājies par 2,4 %. Savukārt, konstatēto pārkāpumu skaits darba tiesību jomā, salīdzinot ar 2012. gadu, ir pieaudzis par 3,2 %.

2013. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, darba devēji visbiežāk nebija ievērojuši Darba likuma normas, kas attiecas uz darba līgumiem, t.i., nepilnīga darba līguma noformēšana un nodarbināšana bez darba līguma, kā arī prasības saistībā ar darba samaksu (skat. 9. grafiku). Konstatētie pārkāpumi, galvenokārt, saistīti ar to, ka

līgumos netiek ietverta visa informācija, kas ir atrunāta Darba likuma 40.pantā, piemēram, neprecīzi noformēti darba līgumi attiecībā uz nolīgto dienas vai nedēļas darba laiku, līdz ar to darbiniekiem ir liegta iespēja nepieciešamības gadījumā pieprasīt no darba devēja darba samaksu par piespiedu dīkstāvi u.c. Minētos pārkāpumus darba devēji pieļauj gan nezināšanas dēļ, gan ar vēlmi izvairīties no nodokļu nomaksas, jo nebūs veikta precīza darba laika uzskaitē un līdz ar to arī izmaksāta visa reāli nopelnītā darba samaksa.

Būtisku pārkāpumu daļu veido darba samaksas neizmaksāšana vai izmaksāšana tikai daļēji; neprecīzi atvaļinājuma kompensācijas aprēķini; visas pienākošās darba samaksa neizmaksāšana atlaišanas dienā; darba algas izmaksa, kas neatbilst darba līgumā noteiktajam; neuzskaitīts virsstundu un nakts darbs un atbilstoši neveiktas piemaksas; neprecīza darba laika uzskaitē un organizācija (īpaši gadījumos, ja ir noteikts summētais darba laiks) u.c.

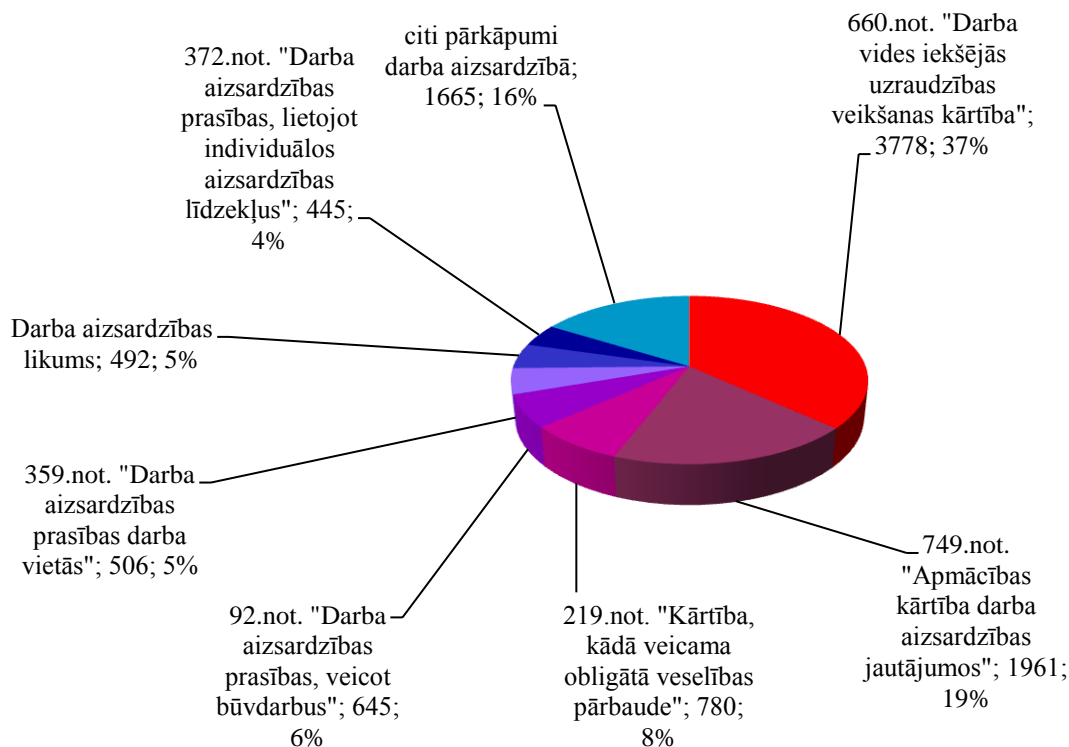

8. *grafiks*: 2013. gadā konstatēto pārkāpumu darba tiesisko attiecību jomā, kuru novēršanai izdots rīkojums, sadalījums

2013. gadā Darba inspekcija turpināja izsniegt arī izpildrīkojumus. Izpildrīkojums tiek izsniegts nodarbinātajam gadījumos, ja darba devējs nav izpildījis rīkojumu par darba samaksas izmaksu un nav to izdarījis arī pēc brīdinājuma par rīkojuma piespiedu izpildi saņemšanas. Tad nodarbinātais ar izpildrīkojumu var vērsties pie tiesu izpildītāja par neizmaksātās naudas summas piedziņu no darba devēja.

Darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu pārkāpumi veido 75,2 % no visiem Darba inspekcijas amatpersonu 2013. gadā konstatētajiem pārkāpumiem, kuru novēršanai izdots rīkojums. Jau piecus gadus pēc kārtas normatīvie akti darba aizsardzības jomā, kuru prasības tiek pārkāptas visbiežāk ir:

- ✓ MK 02.10.2007. noteikumi Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība”;
- ✓ MK 01.10.2010. noteikumi Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos”;
- ✓ MK 10.03.2009. not. Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” u.c. (skat. 10.grafiku).

9.

10. grafiks: 2013. gadā konstatēto pārkāpumu darba aizsardzības jomā, kuru novēršanai izdots rīkojums, sadalījums

MK 02.10.2007. noteikumos Nr.660 „Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība” noteikto prasību pārkāpumi Darba inspekcijas amatpersonu izdotajos rīkojumos ir konstatēti visbiežāk. Darba inspekcijas amatpersonu uzņēmumu inspicēšanas laikā iegūtā informācija liecina, ka daļa darba devēju un DAS īsti neizprot minētā normatīvā akta prasības vai arī tās ievēro un realizē formāli, jo darba vides risku novērtēšanu neuztver kā pamatu funkcionējošas darba aizsardzības sistēmas un drošas darba vides izveidei, bet uzskata tikai par slogu. Ar darba vidē pastāvošā riska novērtēšanu tiek saprasta tikai riska faktoru konstatācija, tāpēc arī neseko nekāda reāla darbība, lai identificētos riskus mazinātu vai novērstu, pēc risku novērtēšanas nereti nodarbinātie pat netiek iepazīstināti ar riskiem, kam viņi ir pakļauti darba laikā, netiek sagatavoti darba aizsardzības pasākumu plāni, darba vides riski netiek pārvērtēti ne retāk kā reizi gadā utt.

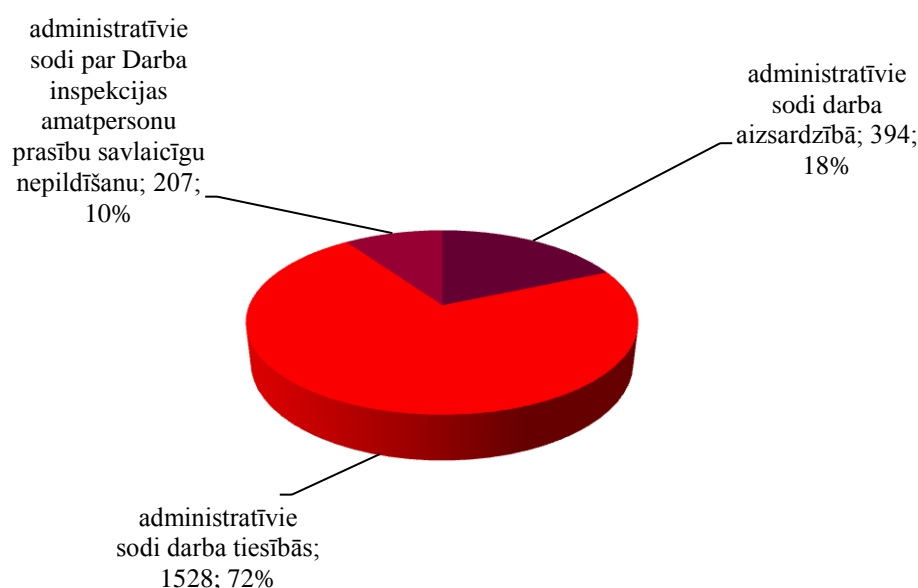
MK 01.10.2010. noteikumu Nr.749 „Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” prasību pārkāpumi, galvenokārt, ir saistīti ar to, ka uzņēmumos:

- ✓ tiek konstatētas nepilnīgi izstrādātas vai novecojušas darba aizsardzības instrukcijas, kurās nav iekļauti, piemēram, IAL lietošanas un uzglabāšanas nosacījumi, darba vidē pastāvošo riska faktoru novēršanas/mazināšanas pasākumi;
- ✓ nav izstrādātas darba aizsardzības instrukcijas, atbilstoši veicamajam darbam, līdz ar to arī nodarbinātie nav saņēmuši adekvātu sākotnējo instruktāžu;
- ✓ nav veiktas mērķa instruktāžas vienreizējiem darbiem;
- ✓ netiek ievērots atkārtoto instruktāžu periodiskums;
- ✓ nav piesaistīts DAS ar atbilstošu izglītību u.c.

MK 10.03.2009. noteikumu Nr.219 „Kārtība, kādā veicama obligātā veselības pārbaude” prasību pārkāpumi, galvenokārt, ir saistīti ar nodarbināto nenosūtīšanu uz

OVP. Darba devēji OVP neveikšanai kā vienu no galvenajiem iemesliem min finanšu trūkumu, piemēram, ir konstatēti gadījumi, kad darba devējs aizpilda OVP kartes un norīko darbiniekus OVP veikšanai, bet reāli OVP netiek veiktas, atsaucoties uz naudas trūkumu. Turklāt daļa darba devēju uzskata, ka OVP tiek veiktas formāli, līdz ar to nesaskata to lietderību.

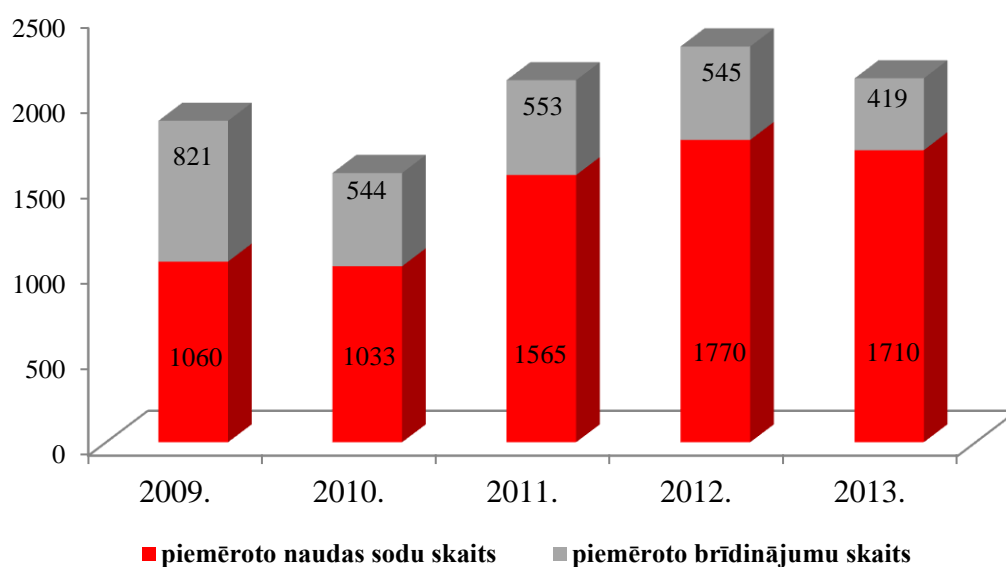
Ievērojot samērības principu starp administratīvo nodarījumu, tā sekām un piemērotā soda lielumu, Darba inspekcijas amatpersonas 2013. gadā par darba tiesisko attiecību, darba aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem un Darba inspekcijas amatpersonu likumīgo prasību savlaicīgu neizpildīšanu⁷ darba devējiem piemēroja 2 129 administratīvos sodus (skat. 11. grafiku), kas ir par 8 % mazāk kā 2012. gadā.

11. grafiks: Darba inspekcijas 2013. gadā piemērotie administratīvie sodi

2013. gadā, tāpat kā četros iepriekšējos gados, brīdinājumu īpatsvars piemērotu administratīvo sodu skaitā turpināja samazināties, veidojot 19,7 % (2012. gadā 23,5%) (skat. 12. grafiku).

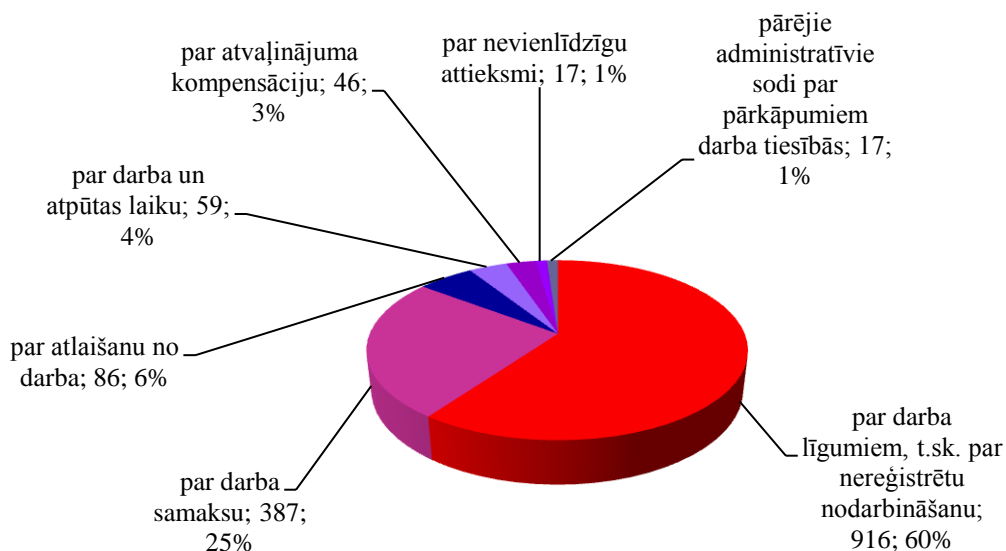
⁷ 2012. gadā Darba inspekcija ierosināja veikt grozījumus LAPK 175.² pantā, paredzot Darba inspekcijas amatpersonām tiesības piemērot sodu par amatpersonu likumīgo prasību savlaicīgu neizpildīšanu. Minētie grozījumi LAPK tika pieņemti 2013. gada 25. aprīlī un stājās spēkā 29. maijā. Pirms tam minēto sodu varēja piemērot tikai tiesa.

12. grafiks: Piemēroto administratīvo sodu struktūras un skaita dinamika (2009. – 2013.)

Atskaites periodā no kopējā uzlikto administratīvo sodu skaita 71,8 % ir piemēroti par pārkāpumiem darba tiesību jomā. Darba tiesisko attiecību jomā piemēroto administratīvo sodu sadalījumu skat. 13. grafikā. Par būtiskiem darba tiesību pārkāpumiem piemēroti 289 brīdinājumi un 1 239 naudas sodi (703 249 LVL). Vidējais piemērotā soda lielums ir samazinājies par 37,2 %, salīdzinot ar 2012. gadu, un ir 568 LVL (2012. – 904 LVL)⁸.

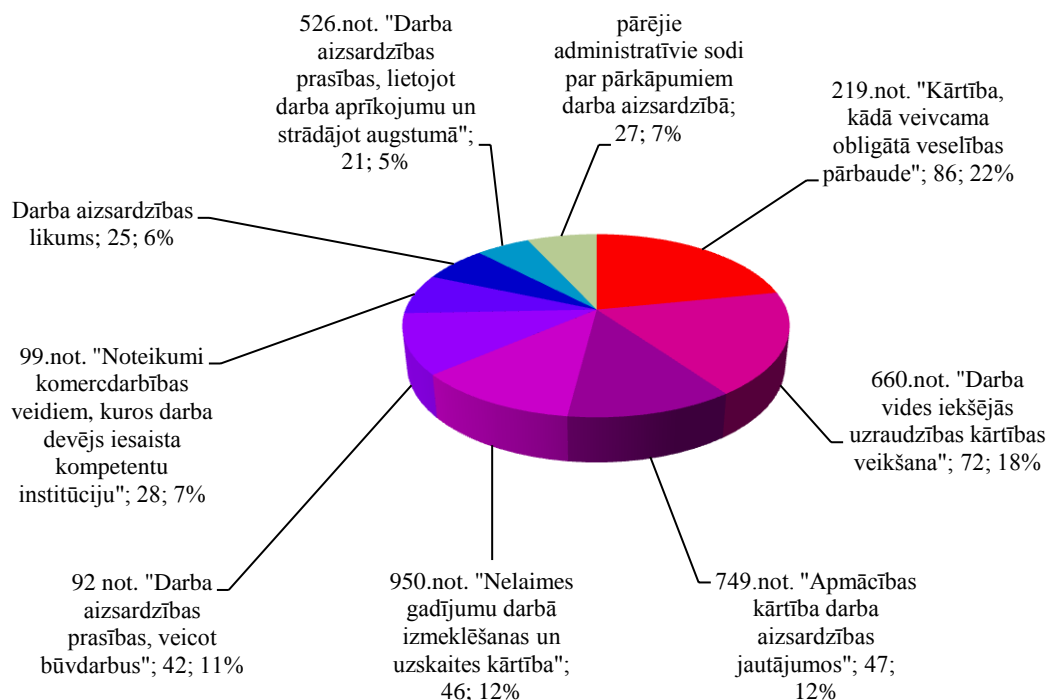
⁸ 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi LAPK, kas paredz mazākus administratīvos naudas sodus, t. sk. par neregistrētu nodarbināšanu (plašāk skat. 1.4.1. nodaļu 8. lpp.).

13. grafiks: 2013. gadā darba tiesisko attiecību jomā piemēroto administratīvo sodu sadalījums⁹

2013. gadā par pārkāpumiem darba aizsardzības jomā piemēroti 18,5 % no visiem atskaites periodā piemērotajiem administratīvajiem sodiem. Salīdzinot ar 2012. gadu, sodu skaits darba aizsardzības jomā ir samazinājies par 24,8 %. Darba aizsardzības jomā piemēroto administratīvo sodu sadalījumu skat. 14. grafikā. 2013. gadā par būtiskiem pārkāpumiem darba aizsardzībā piemēroti 129 brīdinājumi un 265 naudas sodi (76 103 LVL). Vidējais piemērotā soda lielums ir samazinājies par 27,3 %, salīdzinot ar 2012. gadu, un ir 287 LVL (2012. –395 LVL).

⁹ 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi LAPK 215.³ pantā, ar kuriem Darba inspekcijas amatpersonām tiek piešķirtas tiesības piemērot administratīvo sodu darba devējam par jaunpieņemta darbinieka nedeklarēšanu VID pirms darba sākšanas uzņēmumā. Sodu skaits, ko Darba inspekcijas amatpersonas 2013. gadā piemērojušas par darbinieku savlaicīgu nedeklarēšanu VID, ir iekļauts 12. grafika sadaļā „par darba līgumiem, t.sk. par neregistrētu nodarbināšanu”.

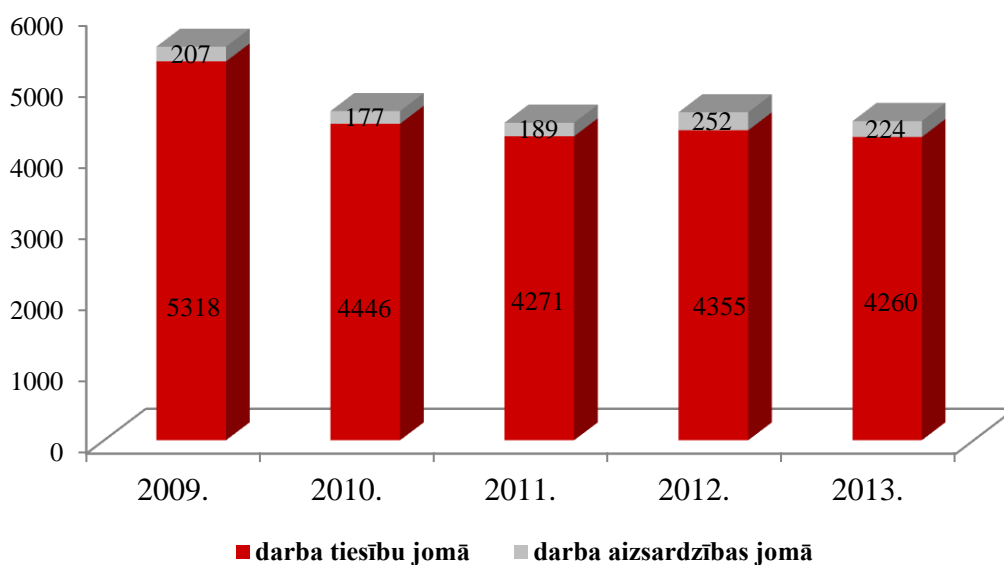

14. grafiks: 2013. gadā darba aizsardzības jomā piemēroto administratīvo sodu sadalījums

Atskaites periodā piemēroto naudas sodu summa kopā ir 803 557 LVL.

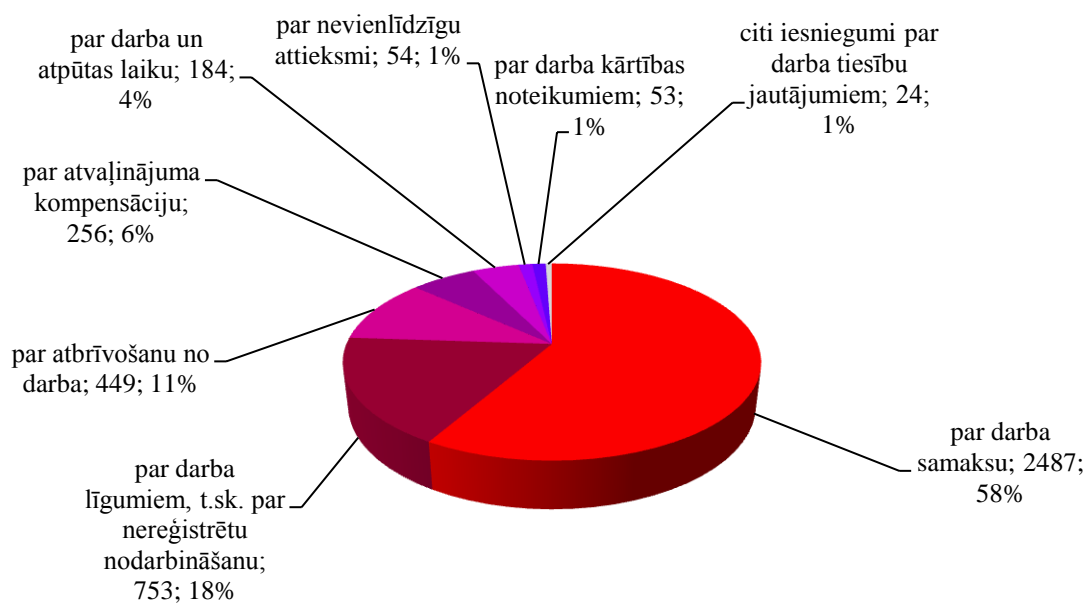
2.4.2. Iesniegumu izskatīšana

Pildot Valsts darba inspekcijas likumā noteikto funkciju, Darba inspekcijas amatpersonas likumā noteiktajā kārtībā izskatīja 4 515 fizisko un juridisko personu iesniegumus, no tiem darba tiesību jomā bija 4 260 iesniegumi (94,4 %), darba aizsardzības jomā – 224 (4,9 %), bet 31 iesniegums (0,7 %) nebija par Darba inspekcijas kompetences sfēru jautājumiem. 2013. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, būtiski nav mainījies izskatīto iesniegumu skaita īpatsvars par darba tiesisko attiecību jautājumiem attiecībā pret iesniegumu skaitu darba aizsardzības jomā (skat. 15. grafiku).

15. grafiks: Izskatīto iesniegumu skaita dinamika (2009. – 2013.) darba tiesību un darba aizsardzības jomā

No visiem Darba inspekcijas izskatītajiem iesniegumiem par darba tiesiskajām attiecībām vairāk kā puse jeb 58,4 % bija par darba samaksu (skat. 16. grafiku).

16. grafiks: 2013. gadā izskatītie iesniegumi darba tiesisko attiecību jomā

Izskatot saņemtos iesniegumus par darba samaksu, visbiežāk Darba inspekcijas amatpersonas saskaras ar trīs situācijām:

- ✓ darba samaksa nav izmaksāta par vairākiem mēnešiem, nereti šādos gadījumos uzņēmumiem ir izveidojušās lielas parādsaistības ne tikai attiecībā uz izmaksājamo darba samaksu nodarbinātajiem, bet arī nodokļu parādi un kredītsaistības. Ja uzņēmums uzsāk oficiālu maksātspējas procesu, tas nodarbinātajiem ir viens no labākajiem risinājumiem, jo dod iespēju saņemt

neizmaksāto darba samaksu normatīvajos aktos noteiktā kārtībā un apjomā. Tomēr ir gadījumi, kad tiesa, izvērtējot uzņēmuma pieteikumā maksātspējas procesa uzsākšanai norādītos apstākļus, pieņem lēmumu uzsākt tiesiskās aizsardzības procesu. Tas nozīmē, ka uzņēmums faktiski veic komercdarbību un nodarbinātajiem darba samaksa tiek samaksāta tikai par pašreizējo darba periodu, jo uzņēmuma lielās parādsaistības, protams, saglabājas, un darba devējam nav finanšu līdzekļu, lai samaksātu nodarbinātajiem neizmaksāto darba samaksu par iepriekšējo periodu. Savukārt, ja uzņēmumam nav finanšu līdzekļu maksātspējas procesa uzsākšanai, tas nereti kļūst nesasniedzams - faktiski neatrodas juridiskajā adresē, nesaņem korespondenci utt., līdz ar to nodarbinātajam iespējas saņemt neizmaksāto darba samaksu ir niecīgas;

- ✓ darba samaksa ir izmaksāta ar aizkavēšanos, kas nereti ir saistīts ar to, ka uzņēmuma klienti nav savlaicīgi norēķinājušies par saņemtajiem pakalpojumiem un/vai piegādātajām precām; ir radusies konfliktsituācija starp nodarbināto un darba devēju par nodarbinātā rīcībā nodotajām uzņēmuma materiālajām vērtībām, kas nav laikus atdotas atpakaļ u. tml.;
- ✓ darba samaksa ir izmaksāta daļēji, kam pamatā nereti ir darba devēja un nodarbinātā strīds par aprēķināto darba samaksu, visbiežāk darba devējs, pārtraucot darba tiesiskās attiecības, neaprēķina un neizmaksā kompensāciju par neizmanto to atvaļinājumu, īpaši, ja nodarbinātais uzņēmumā ir nostrādājis mazāk par sešiem mēnešiem, kā arī neizmaksā piemaksas par virsstundu darbu un nakts darbu, jo nav veicis precīzu tā uzskaiti.

Izskatot iesniegumus, bieži vien jākonstatē, ka starp darba devēju un nodarbināto pastāv individuāls tiesību strīds, kura risināšana nav Darba inspekcijas kompetencē. Līdz ar to iesniegumā minēto problēmjaucājumu atrisināt un panākt sev vēlamu rezultātu nodarbinātais nevar ar Darba inspekcijas amatpersonu palīdzību un viņam ir jāvērsas tiesā ar prasību pret darba devēju.

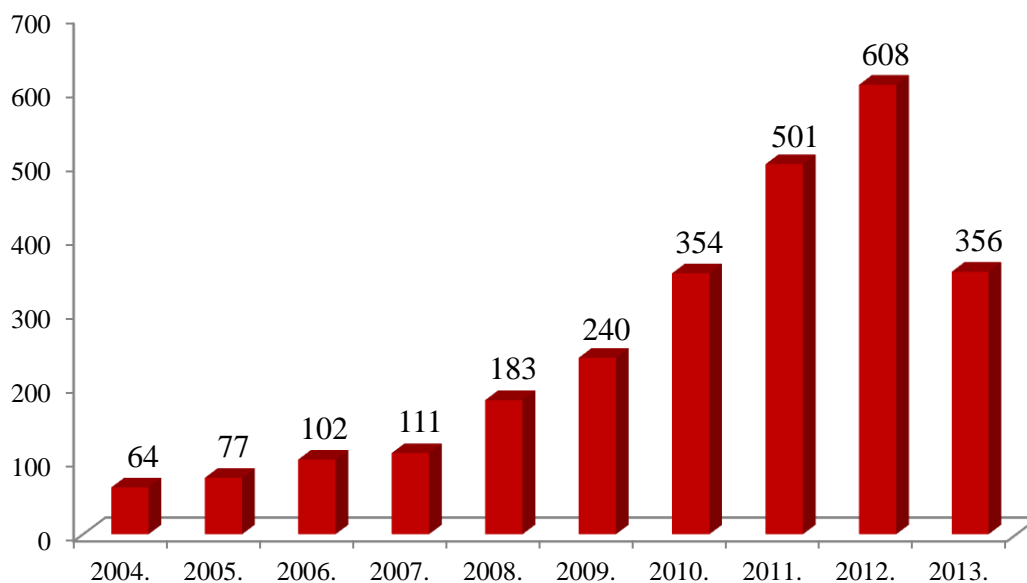
Analizējot iesniegumu skaita sadalījumu pa nozarēm, jāatzīmē, ka tās nozares, kurās nodarbinātie visvairāk ar iesniegumiem vērsušies Darba inspekcijā, jau vairākus gadus pēc kārtas ir palikušas nemainīgas: tirdzniecība - 948 iesniegumi, būvniecība – 819 un apstrādes rūpniecība – 551. Minētajās nozarēs joprojām ir samērā zems darba tiesisko attiecību kultūras līmenis, taču jāņem arī vērā, ka minētajās nozarēs ir liels nodarbināto skaits - 38,8% no visām aizņemtajām darba vietām vidēji 2013. gadā¹⁰.

Iesniegumu izskatīšanas rezultātā darba devējiem tika izsniegti 599 rīkojumi ar norādījumu novērst konstatētos pārkāpumus, bet 839 gadījumos par konstatētajiem pārkāpumiem darba devēji tika administratīvi sodīti, no tiem 255 gadījumos, piemērojot brīdinājumu, un 584 – naudas sodu, kā arī izsniegts 1 brīdinājums un 2 rīkojumi par iekārtas/struktūrvienības darbības apturēšanu.

2013. gadā saņemti 356 iesniegumi par Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu, faktiskās rīcības un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās apstrīdēšanu, kas ir par 41,4% mazāk, salīdzinot ar 2012. gadu. 2013. gadā pirmo reizi kopš Administratīvā procesa likuma stāšanās spēkā Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu, faktiskās rīcības un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās apstrīdēšanas iesniegumu skaits ir samazinājies (skat. 17. grafiku).

---

¹⁰ Pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem.

17. grafiks: Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu, faktiskās rīcības un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās apstrīdēšanas iesniegumu skaita dinamika (2004. – 2013.)

Apstrīdēšanas iesniegumu skaita samazināšanās ir notikusi vairāku faktoru ietekmē:

- ✓ ir samazinājies Darba inspekcijas amatpersonu piemēroto administratīvo sodu skaits (par 8%), bet „Lēmums par administratīvā soda uzlikšanu” ir visbiežāk apstrīdētais lēmums administratīvo pārkāpumu lietās;
- ✓ 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi LAPK, kas paredz mazākus administratīvos naudas sodus, t. sk. par neregistrētu nodarbināšanu, mazāka soda summa mazina arī darba devēja motivāciju to apstrīdēt - 2013. gadā piemēroto administratīvo sodu kopsomma, salīdzinot ar 2012. gadu, ir samazinājusies par 44,6 %;
- ✓ 2013. gada 29. maijā stājās spēkā grozījumi LAPK, kas paredz administratīvā soda apstrīdēšanas termiņa saīsināšanu līdz 10 darba dienām.

Apstrīdēšanas iesniegumu skaita īpatsvars attiecībā pret kopējo Darba inspekcijas izdoto administratīvo aktu, faktisko rīcību un lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās skaitu joprojām ir neliels un 2013. gadā veidoja 3,4 % (2012. - 5,7 %).

No visiem 2013. gadā saņemtajiem apstrīdēšanas iesniegumiem:

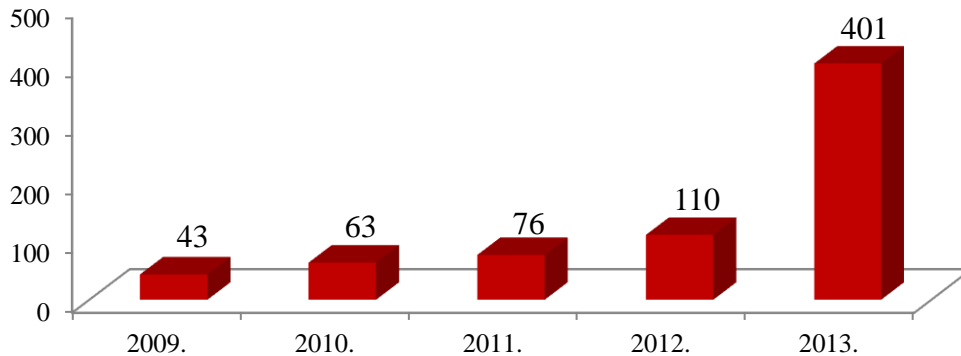
- ✓ 223 bija par uzliktajiem administratīvajiem sodiem (tas ir par 51,9 % mazāk, salīdzinot ar 2012. gadu),
- ✓ 77 – par atbildēm un faktiskajām rīcībām (tas ir par 54 % vairāk, salīdzinot ar 2012. gadu),
- ✓ 26 – par darbā notikušo nelaimes gadījumu aktiem,
- ✓ 25 – par Darba inspekcijas izdotajiem rīkojumiem,
- ✓ 3 – par lēmumiem par termiņa pagarinājumu,
- ✓ 2 – citi gadījumi.

2013. gadā pieņemti 512 lēmumi (2013. gadā turpinājās 2012. gadā saņemto apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšana). No pieņemtajiem lēmumiem:

- ✓ 256 gadījumos administratīvie akti ir atstāti spēkā (tas veido 50% no visiem apstrīdēšanas iesniegumiem, par kuriem pieņemti lēmumi),
- ✓ 84 – pilnībā atcelti (16%),

- ✓ 83 – atcelti daļā (16%),
- ✓ 39 – grozīts (8%),
- ✓ 29 – nodoti atkārtotai izskatīšanai (6%),
- ✓ 21 – atstāti bez izskatīšanas (4%).

2013. gadā būtiski pieauga tiesvedību skaits (skat. 18. grafiku), kas saistīts ar lielo pārsūdzību skaitu 2012. gadā. Tiesā 2013. gadā par Darba inspekcijas izdotajiem administratīvajiem aktiem ir pieņemts 401 nolēmums (spriedumi un lēmumi), 83% gadījumu tiesas nolēmumi Darba inspekcijai ir labvēlīgi.

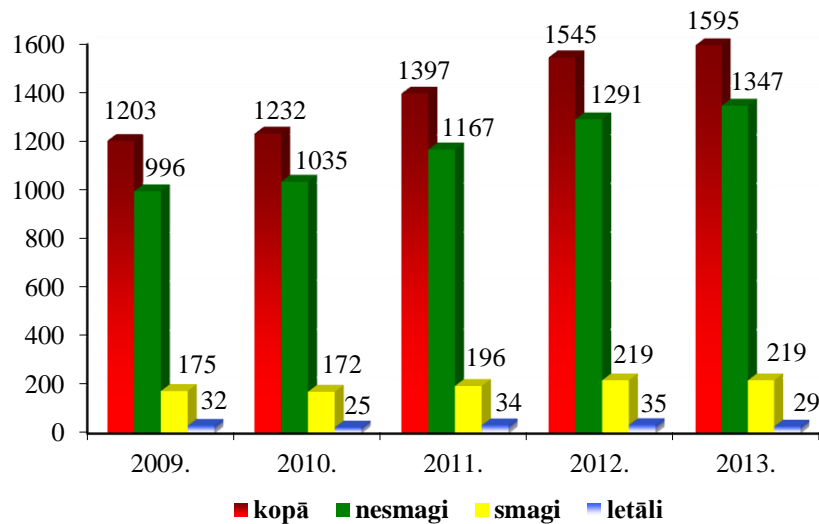

18. grafiks: Administratīvajā tiesā pieņemto nolēmumu skaita dinamika (2009. – 2013.)

2.4.3. 2013. gadā notikušo nelaimes gadījumu darbā izmeklēšana un reģistrācija¹¹

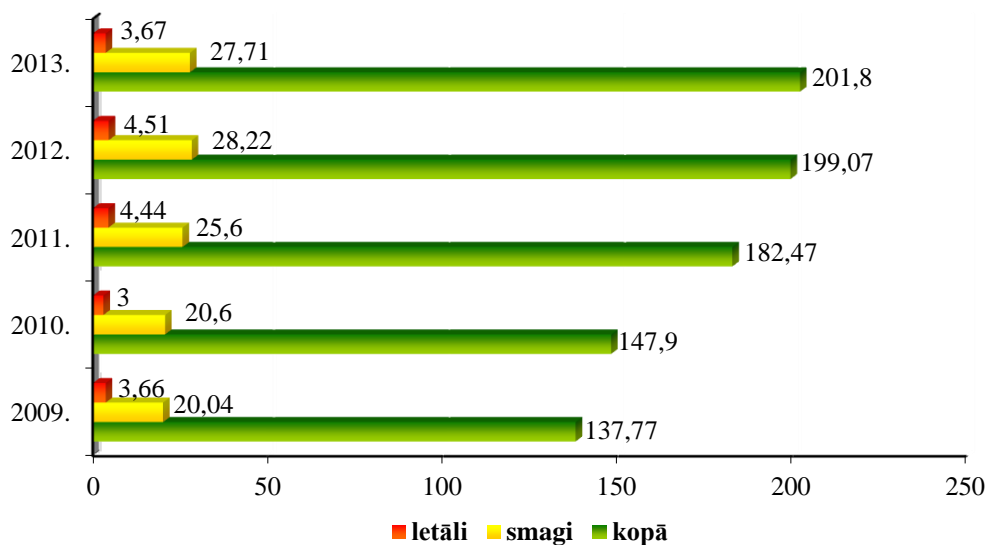
Pēc Darba inspekcijas rīcībā esošās informācijas 2013. gadā Latvijā nelaimes gadījumos darbā kopā cieta 1 595 nodarbinātie, no tiem 29 gāja bojā un 219 guva smagas traumas. Salīdzinot ar 2012. gadu, 2013. gadā kopējais nelaimes gadījumos darbā cietušo skaits ir palielinājies par 3,2 %, smagi cietušo skaits ir palicis iepriekšējā gada līmenī, savukārt, bojā gājušo skaits ir būtiski samazinājies – par 17,1% (skat. 19. grafiku).

¹¹ Statistiskā informācija par darbā notikušajiem nelaimes gadījumiem 2013. gadā apkopota 1.pielikumā.

19. grafiks: Nelaiemes gadījumu darbā skaita dinamika (2009. – 2013.)

Jāatzīmē, ka uz 100 000 nodarbināto 2013. gadā ir pieaudzis darbā notikušajos nelaiemes gadījumos kopējais cietušo skaits, savukārt, smagi cietušo skaits praktiski nav mainījies, bet bojā gājušo skaits uz 100 000 nodarbinātajiem ir būtiski samazinājies (skat. 20. grafiku).

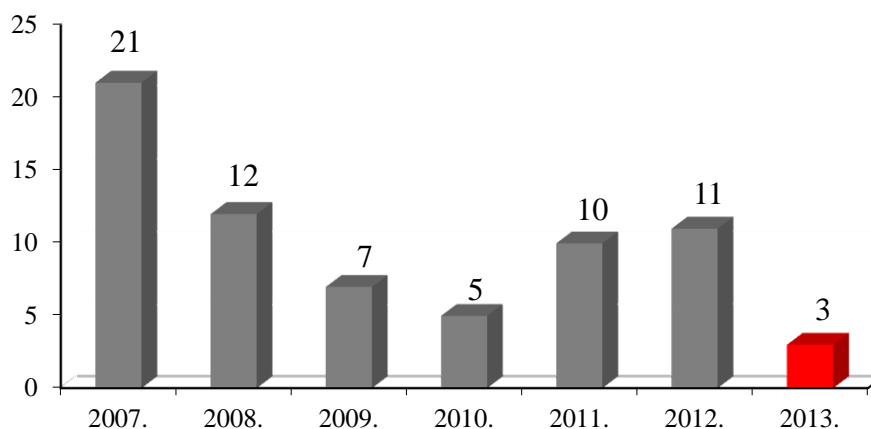

20. grafiks: Notikušo nelaiemes gadījumu darbā skaits uz 100 000 nodarbinātajiem (2009. – 2013.)

Analizējot notikušos nelaiemes gadījumus darbā pa nozarēm, jāsecina, ka, tāpat kā 2012. gadā, arī 2013. gadā visvairāk nelaiemes gadījumi ir notikuši apstrādes rūpniecībā – 29,5 % no visiem darbā notikušajiem nelaiemes gadījumiem, transporta un uzglabāšanas nozarē – 15 % un tirdzniecībā – 12,7 %. Jāatzīmē, ka 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, minētajās nozarēs darbā notikušo nelaiemes gadījumu skaits palielinājies vidēji par 8 %.

Pozitīva tendence vērojama būvniecībā, kurā kopējais nelaiemes gadījumos darbā cietušo skaits 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, ir samazinājies par 21,7 %.

Būvniecībā septiņu gadu laikā kopš tiek organizētas tematiskās pārbaudes ir reģistrēts vismazākais darbā notikušo letālo nelaimes gadījumu skaits (skat. 21. grafiku).

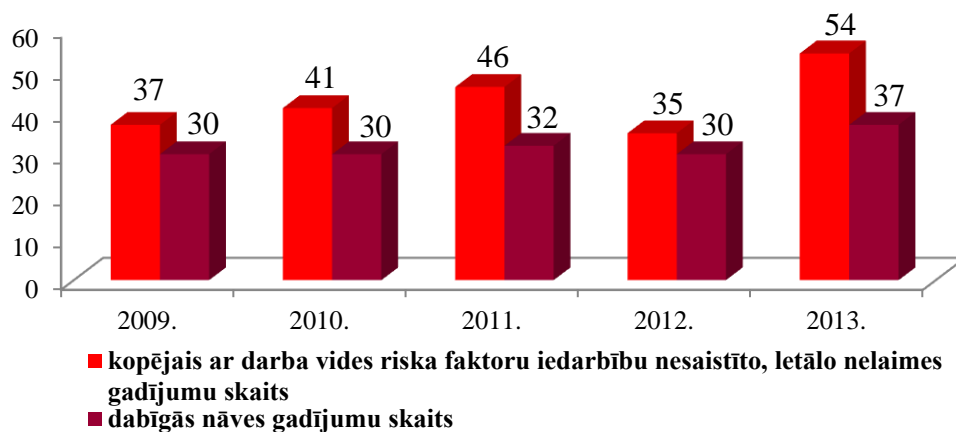
21. grafiks: Nelaimes gadījumos darbā bojā gājušo skaita dinamika būvniecībā (2007. – 2013.)

2013. gadā visvairāk letālie nelaimes gadījumi darbā notikuši apstrādes rūpniecībā (20,7 %). Otrais lielākais letālo nelaimes gadījumu skaits ir reģistrēts tirdzniecībā (17,2 %). Jāpiebilst, ka tirdzniecībā letālo nelaimes gadījumu skaita pieaugums ir saistīts ar pērn notikušo nelaimes gadījumu SIA “Maxima Latvija”, kura laikā, iegrūstot veikala jumtam, bojā gāja 4 uzņēmumā nodarbinātie un 2 guva smagas traumas. Lauksaimniecības, medniecības un mežsaimniecības nozarē un transporta un uzglabāšanas nozarē reģistrēti 13,8 % katrā no notikušajiem letālajiem nelaimes gadījumiem darbā. Letālo nelaimes gadījumu skaits augkopībā un lopkopībā 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, palielinājies 66,7 %, bet transporta un uzglabāšanas nozarē - samazinājies par 42,9 %.

2013. gadā visvairāk notika nelaimes gadījumi, kas bija saistīti ar kritieniem (586 gadījumi) – pakļupšanu, aizķeršanos, pakrišanu, krišanu uz slidenas virsmas, kā arī krišanu no augstuma – no sastatnēm, kāpnēm, krēsliem, dažādiem paaugstinājumiem. Otra grupa – traumu gūšana saistībā ar krītošiem, lidojošiem, piekarinātiem priekšmetiem (342 gadījumi) - instrumentiem, celtniecības materiāliem, kokiem u.c. Trešā grupa ir saistīta gan ar saskaršanos ar asiem un smailiem priekšmetiem (214 gadījumi), gan ar ievilkšanas, saspiešanas, piespiešanas traumatisma faktoru (200 gadījumi). Piemēram, starp iekārtas kustīgajām daļām tiek ievilkti pirksti, rokas, kājas, radot gan nesmagas, gan smagas, gan letālas traumas.

2013. gadā Darba inspekcija izmeklēja 54 letālus nelaimes gadījumus darbā, kas nebija saistīti ar darba apstākļiem un darba vides faktoru iedarbību, no tiem 37 (68,5%) bija t.s. dabīgās nāves gadījumi¹². 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, kopējais ar darba apstākļiem nesaistīto letālo nelaimes gadījumu skaits ir palielinājies par 54,3 %, bet dabīgās nāves gadījumu skaits - par 23,3 % (skat. 22. grafiku).

¹² Akts par nelaimes gadījumu darbā ir sagatavots atbilstoši MK 25.08.2009. noteikumu Nr.950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” 35.² punktam, kurā noteikts, ka Darba inspekcija, ņemot vērā Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas arodslimībās sniegto atzinumu, izvērtē nelaimes gadījuma cēloņus un secina, ka cietušā nāves cēlonis darba vietā nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

22. grafiks: Letālo nelaimes gadījumu, kas nav saistīti ar darba vides riska faktoru iedarbību, skaita dinamika (2009. – 2011.)

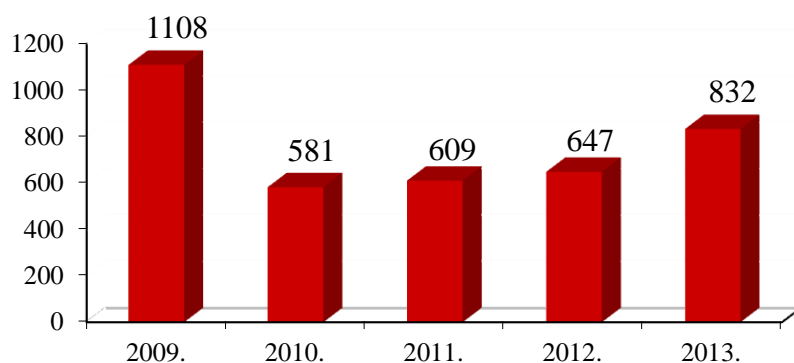
Analizējot 2013. gadā izmeklētos letālos nelaimes gadījumus darbā, kas nav bijuši saistīti ar darba apstākļiem un darba vides faktoru iedarbību, jāsecina, ka visbiežāk nāve darba vietās tika konstatēta vīriešiem, kuru vidējais vecums bija 53 gadi un kuru nāvi izraisījušas dažādas sirds un asinsvadu sistēmas slimības.

2013. gadā no 37 darbā dabīgā nāvē mirušajiem nodarbinātajiem 33 bija vīrieši un tikai 4 sievietes. Vīrieši biežāk kā sievietes strādā profesijās, kurās pastāv daudz lielāks traumatisma risks, tomēr ne vienmēr traumas gūšana vai nāves iestāšanās ir saistāma ar konkrēto profesiju. Pieredze liecina, ka daudzos gadījumos būtisks faktors ir paša cilvēka attieksme pret savu veselību un drošību. Jāatzīmē, ka tradicionāli pats vīriešu dzīves veids ir vairāk saistīts ar kaitīgiem ieradumiem (piemēram, smēķēšana, alkohola lietošana, mazkustība, vienveidīgs dzīves veids u.c.), kā arī vīrieši pret savu veselību un drošību izturas daudz vieglprātīgāk un pārgalvīgāk nekā sievietes. Turklāt, iespējams, ka vīrieši nepievērš pietiekamu uzmanību pilnvērtīgai atpūtai, brīvdienu un/vai atvaļinājuma izmantošanai. Ilgstoša pārpūle, stress darba vietā un virsstundu darbs var nelabvēlīgi ietekmēt veselību un veicināt dažādu, tostarp, sirds un asinsvadu slimību un citu slimību attīstību. Nereti Darba inspekcija konstatē, ka nodarbinātajiem nav veiktas arī OVP, kuru laikā būtu iespējams konstatēt, vai nodarbinātais var strādāt konkrēto darbu.

2.4.4. 2013. gadā sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu un to apstiprinājumu analīze¹³

Darba inspekcija piedalās arodslimību gadījumu izmeklēšanā, sagatavojot darba vietas higiēniskos raksturojumus (DVHR). 2013. gadā, pamatojoties uz arodslimību ārstu pieprasījumiem, Darba inspekcijas amatpersonas sagatavoja 832 darba vietas higiēniskos raksturojumus (skat. 23. grafiku).

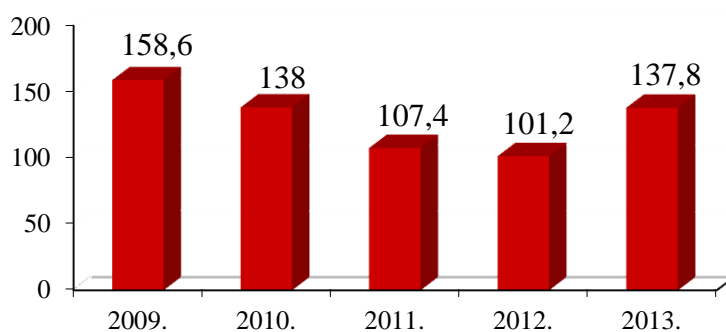
¹³ Statistiskā informācija par pirmreizēji atzītajiem arodslimniekiem 2013. gadā apkopota 2.pielikumā.

23. grafiks: Sagatavoto darba vietas higiēnisko raksturojumu skaita dinamika (2009. – 2013.)

2013. gadā sagatavoto DVHR skaits, salīdzinot ar 2012. gadu, ir pieaudzis par 22,2%. Tas skaidrojams ar to, ka nodarbinātie, saskaroties ar konkrētām veselības problēmām, ir vairāk informēti par iespēju vērsties pie arodslimību ārsta, veikt izmeklējumus un noskaidrot, vai tās nav reģistrējamas kā arodslimība, kas dotu iespēju ārstniecībā un rehabilitācijā izmantot valsts apmaksātos pakalpojumus.

2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits uz 100 000 nodarbinātajiem ir būtiski pieaudzis – par 26,6 % (skat. 24. grafiku).

24. grafiks: Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita dinamika uz 100 000 nodarbinātajiem (2009. – 2013.)

Nozares, kurās visvairāk apstiprināti arodslimnieki, 2013. gadā, salīdzinot ar 2012. gadu, ir palikušas nemainīgas. Visbiežāk pirmreizēji arodslimnieki ir apstiprināti apstrādes rūpniecībā (26,1 %), transporta un uzglabāšanas nozarē (20,2 %) un veselības un sociālajā aprūpē (14,6 %). 2013. gadā pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits būtiski ir pieaudzis tieši apstrādes rūpniecībā – par 31,7 % un transporta un uzglabāšanas nozarē – par 34,5 %.

2013. gadā, tāpat kā 2012. gadā, pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem visvairāk konstatētas nervu sistēmas slimības (47 %), skeleta – muskuļu – saistaudu sistēmas slimības (23,8 %), kā arī ievainojumi, saindēšanās un citas ārējās iedarbības sekas, piemēram, trokšņa un vibrācijas radīta slimība u.c. (20,3 %).

Pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem konkrētās profesijās nereti ir diagnosticētas vairākas arodslimības, piemēram, gan frizieriem, gan medicīnas

darbiniekiem, gan autovadītājiem vienlaicīgi ir konstatētas divas slimības - ar muguru saistītas slimības (spondiloze, radikulopātija u.c.) un karpālā kanāla sindroma slimība (slimība, kuru izraisa nerva saspiešana plaukstu pamatnē). Minētās slimības, galvenokārt izraisa pārmērīga fiziskā slodze, kā arī nepareizas un vienveidīgas kustības. Jāpiebilst, ka autovadītājiem (kravas automobiļa vadītājiem, autobusa vadītājiem, traktortehnikas vadītājiem u.c.) bieži tiek diagnosticētas slimības, kuras izraisa troksnis un vibrācija.

Pēc Darba inspekcijas apkopotajiem datiem, 2013. gadā visbiežāk kā arodslimības izraisītāji atzīmēti biomehāniskie faktori (piemēram, piespiedu darba pozas, smagumu pārvietošana, fiziskās pārslodzes u.c.) – 76,2 % un fizikālie faktori (piemēram, troksnis, vibrācija, caurvējš u.c.) – 18,5 %.

Saskaņā ar MK 06.11.2006. noteikumiem Nr. 908 „Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība” pirmreizējos arodslimniekus Aroda un radiācijas medicīnas centra arodārstu komisija var arī apstiprināt, nepieprasot Darba inspekcijai sagatavot un sniegt DVHR. Tas notiek gadījumos, ja pēdējā pusgada laikā konstatēti arodslimību gadījumi pie tā paša darba devēja un tajā pašā profesijā vai darba veidā, kurā nodarbināta persona, kuras iespējamā arodslimība tiek izmeklēta, un zināms, ka darba apstākļi, kas izraisījuši iespējamo arodslimību, bijuši līdzīgi u.c. 2013. gadā apstiprināti 1 089 pirmreizējie arodslimnieki, no tiem 34 % tika apstiprināti bez DVHR sagatavošanas (2012.– 19,9 %).

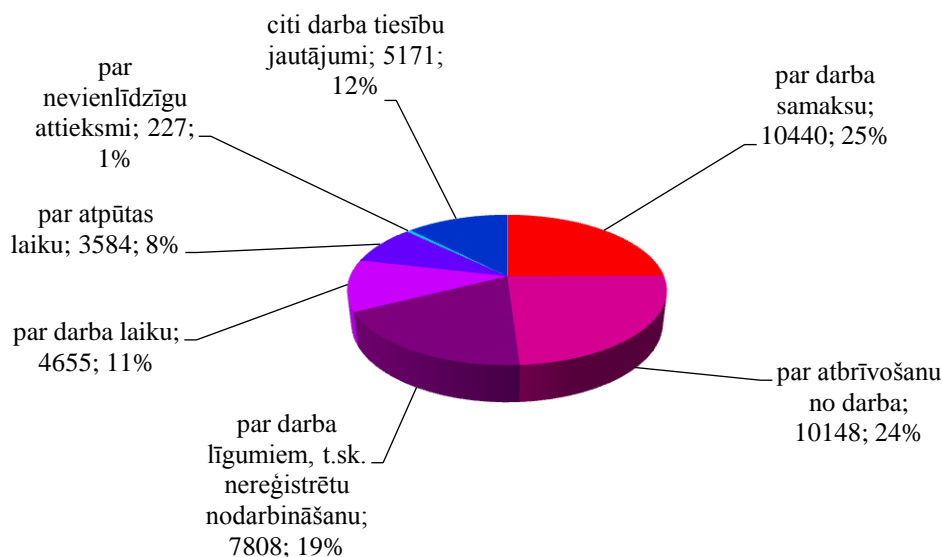
2.4.5. Konsultāciju sniegšana un sociālo dialogu organizēšana

Būtisku darbu Darba inspekcijas amatpersonas veic, konsultējot visus interesentus gan Darba inspekcijas birojos apmeklētāju pieņemšanas laikā, gan pa Darba inspekcijas bezmaksas konsultatīvo tālruni, gan elektroniski. Lai uzlabotu Darba inspekcijas sniegto konsultāciju kvalitāti un optimizētu resursu izmantošanu, tika izveidots un no 2012. gada 1. novembra darbu sāka Konsultatīvais centrs.

2013. gadā sniegtas konsultācijas 43 321 klientam, no tiem 56,5 % bija nodarbinātie, 39,4 % - darba devēji, 4,1 % - citi interesenti.

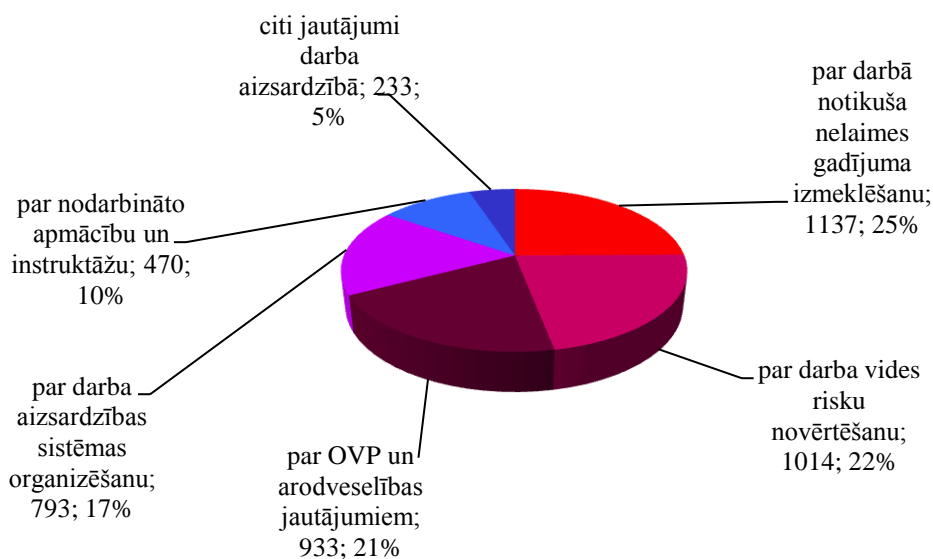
2013. gadā konsultācijās pa Darba inspekcijas bezmaksas konsultatīvo tālruni kopā tika sniegtas atbildes uz 46 825 jautājumiem, no tiem visvairāk par darba tiesiskajām attiecībām – 42 033 (skat. 25.grafiku), bet darba aizsardzību – 4 580 un par citiem jautājumiem – 212.

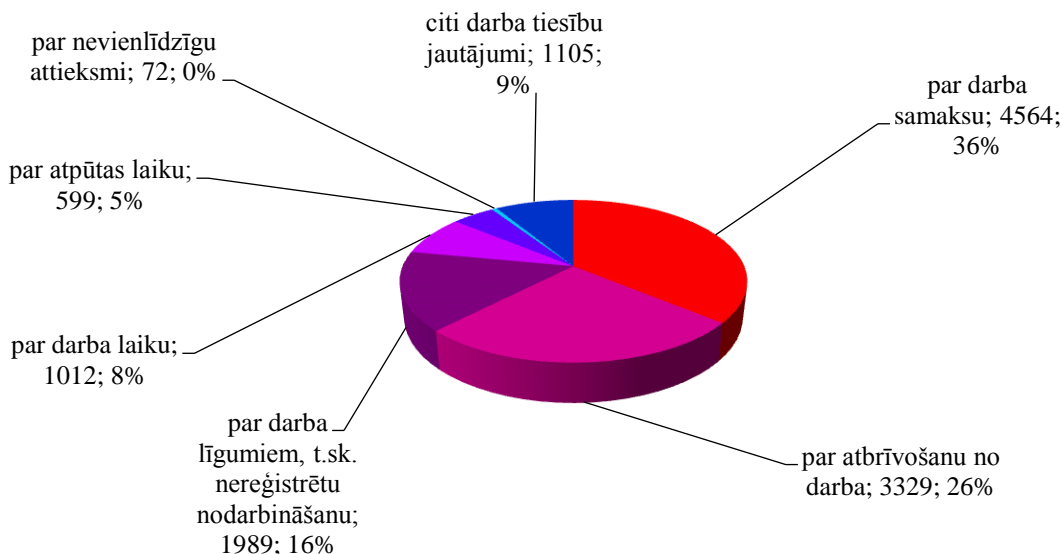
25. grafiks: 2013. gadā darba tiesisko attiecību jomā pa konsultatīvo tālruni atbildēto jautājumu skaita sadalījums

Konsultācijas pa tālruni darba aizsardzības jomā visvairāk sniegtas par jautājumiem, kuru risinājumi vistiešākajā veidā skar nodarbināto darba drošību un veselības aizsardzību darba vietās (skat. 26. grafiku).

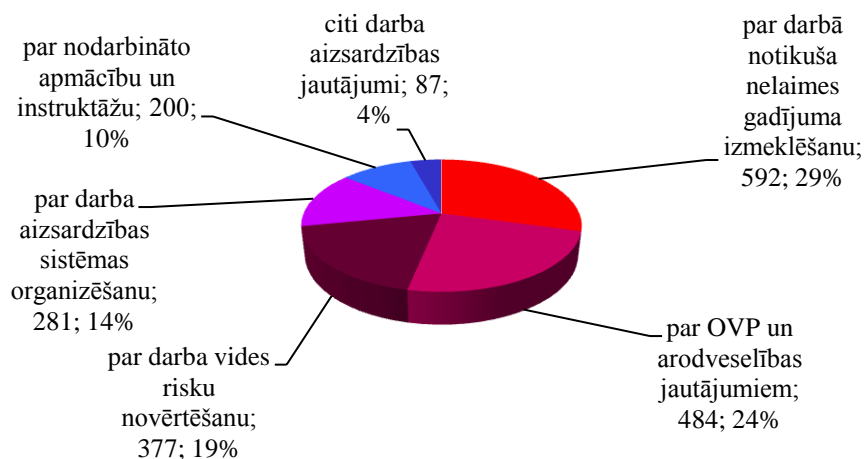

26. grafiks: 2013. gadā darba aizsardzības jautājumos pa tālruni sniegto konsultāciju skaita sadalījums

2013. gadā Darba inspekcijas birojos apmeklētāju pieņemšanas laikā pavisam sniegtas atbildes uz 14 738 jautājumiem, no tiem visvairāk par darba tiesiskajām attiecībām – 12 670 (skat. 27. grafiku), bet darba aizsardzību – 2 021 (skat. 28. grafiku) un par citiem jautājumiem – 47.

27. grafiks: 2013. gadā darba tiesisko attiecību jautājumos apmeklētāju pieņemšanas laikā sniegto konsultāciju skaita sadalījums

28. grafiks: 2013. gadā darba aizsardzības jautājumos apmeklētāju pieņemšanas laikā sniegto konsultāciju skaita sadalījums

2013. gadā Darba inspekcijas amatpersonas elektroniski atbildējušas uz 1 340 jautājumiem, no tiem 939 – darba tiesisko attiecību jomā.

Darba inspekcijas sniegto konsultāciju tematiskais sadalījums liek secināt, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, visvairāk interesējošie jautājumi bijuši par darba samaksu un atbrīvošanu no darba, kā arī darba līgumiem. Tas ir likumsakarīgi, jo tie ir darba tiesisko attiecību aspekti, kuru risinājumi konkrētajā brīdī un arī nākotnē tieši ietekmē gan nodarbināto personīgo finanšu situāciju, gan darba tiesiskās attiecības ar darba devēju. Tādēļ problēmsituācijās nodarbinātie, galvenokārt, vērsās Darba inspekcijā pēc padoma, lai detalizēti uzzinātu par savām tiesībām un iespējām konkrētos jautājumus atrisināt pēc iespējas operatīvāk un sev labvēlīgāk.

Saskaņā ar Valsts darba inspekcijas likumu viens no Darba inspekcijas uzdevumiem ir veicināt sociālo dialogu un veikt pasākumus, lai sekmētu domstarpību novēršanu starp darba devēju un nodarbinātajiem, nepieciešamības gadījumā pieaicinot darbinieku pārstāvjus. Darba inspekcija, saskaroties ar sarežģītām un grūti risināmām konfliktsituācijām uzņēmumos, aicināja puses risināt to trīspusējā sociālā dialoga ietvaros.

2013. gadā Darba inspekcija organizēja 9 sociālos dialogus, 7 no tiem kā trešā puse piedalījās arī arodorganizācijas pārstāvji. Sociālā dialoga rezultātā pieņemtie lēmumi tiek pildīti 8 gadījumos, 1 gadījumā - netiek pildīti.

2013. gadā risinātie sociālie dialogi bija orientēti uz nodarbinātajiem būtiskiem un katra konkrētajā uzņēmumā neatrisinātajiem darba tiesību un/vai darba aizsardzības jautājumiem, kurus aktualizēja izveidojušās konfliktsituācijas. Tās visbiežāk bija saistītas ar domstarpībām attiecībā uz darba samaksas aprēķināšanu, darba samaksas neizmaksu, nepilnīgu darba laika uzskaiti vai darba laika uzskaiti, kas neatbilst Darba likumā noteiktajiem principiem, samaksas par atvaļinājuma laiku izmaksu nevis pirms, bet pēc atvaļinājuma, OVP apmaksu, dažādiem darba organizācijas jautājumiem uzņēmumā u.c. Neskatoties uz principiāli atšķirīgām interesēm starp sociālajā dialogā iesaistītajām pusēm, sarunu process, lielākoties, noritēja veiksmīgi, saglabājot savstarpēji lietišķas attiecības. Sarunu dalībnieki tika orientēti uz klausīt sarunu partneri, izprast atšķirīgas intereses, izskaidrot savu nostāju un viedokli. Sarunu pušu attiecības, pēc iespējas, tika vestas pie saprātīga risinājuma, kas maksimāli atbilst abu pušu interesēm, taisnīgi risinot interešu konfliktu.

Ir jāatzīmē, ka ierodoties uz sociālo dialogu gan darba devējs, gan nodarbinātais, dažos gadījumos arī arodbiedrības pārstāvis, ir negatīvi noskaņoti viens pret otru. Konfliktsituācija visbiežāk jau ir ieilgusi. Dažreiz, mēģinot savstarpēji to risināt, puses tikai padziļina un sarežģī konfliktsituāciju. Lai veiksmīgi vadītu sociālo dialogu un panāktu pozitīvu rezultātu, Darba inspekcijas amatpersona ne tikai detalizēti pārzina un saprot konkrētā strīda būtību, padziļināti izpēta normatīvo aktu prasības (nereti arī tās, kuras nav tieši Darba inspekcijas kompetencē), bet arī paredz dažādus kompromisa variantus, lai varētu tos piedāvāt sociālajā dialogā iesaistītajām pusēm, kā arī izskaidro normatīvo aktu prasību būtību gan darba konfliktā iesaistītajam darba devējam, gan nodarbinātajiem.

2.4.6. Rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu uzraudzība

Saskaņā ar Ķīmisko vielu likumu un MK 19.07.2005. noteikumiem Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšana kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” Darba inspekcijas amatpersonas 2013. gadā piedalījās rūpniecisko avāriju riska uzņēmumu objektu apsekošanā un šo uzņēmumu sagatavoto dokumentu (drošības pārskatu, rūpniecisko avāriju novēršanas programmu) izvērtēšanā. Darba inspekcijas amatpersonas uzņēmumus pārbaudīja Valsts darba inspekcijas likumā noteiktās kompetences ietvaros darba tiesību un darba aizsardzības jomā.

Pārbaudes tika veiktas saskaņā ar Vides valsts dienesta Rūpniecisko avāriju risku novērtēšanas un kontroles inspekcijas komisijas apstiprināto 2013. gada Inspekcijas programmu (skat. 8.tabulu).

8.tabula: Paaugstinātas bīstamības objektu pārbaudes 2013. gadā
(sadalījums pa reģioniem un bīstamā parametra)

RVDI	Naftas produkti	Gāze	Minerāl- mēslojums	Amonjaks	Ķīmiskās vielas	kopā
Rīga	7	1	2		3	13
Zemgale	2		1		1	4
Kurzeme	8	1	1	1		11
Vidzeme	1	2				3
Latgale	3	2			1	6
kopā	21	6	4	1	5	37

Par konstatētajiem pārkāpumiem uzņēmumiem tika izsniegts 21 rīkojums 77 konstatēto pārkāpumu novēršanai.

2013. gadā Darba inspekcijas amatpersonas savas kompetences darba aizsardzībā ietvaros izskatīja un sniedza komentārus par 9 drošības pārskatiem un 8 rūpniecisko avāriju novēršanas programmām, ko uzņēmumi iesniedza Vides pārraudzības valsts birojam, kā arī piedalījās 10 Vides pārraudzības valsts biroja riska izvērtējuma komisijas sēdēs.

Darba inspekcijas Darba aizsardzības nodaļas pārstāvis piedalījās arī 5 Valsts vides dienesta izveidoto Avārijas izvērtēšanas komisiju sēdēs par notikušajām rūpnieciskajām avārijām uzņēmumos SIA „Olaines ķīmiskā rūpnīca „BIOLARS”” un AS „Olainfarm”.

2.4.7. Streiku norises uzraudzība

Atbilstoši Streiku likumam, Streika komitejai ne vēlāk kā septiņas dienas pirms streika uzsākšanas Darba inspekcijā ir jāiesniedz streika pieteikums. 2013. gadā Darba inspekcijā neviens streiks netika pieteikts.

2.5. Valsts darba inspekcijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai

2.5.1. Iekšējā kontrole

Lai uzlabotu Darba inspekcijas darbības efektivitāti un kvalitāti, tika veiktas 4 iekšējās kontroles tematiskās pārbaudes:

- ✓ dokumentu plūsmas kontrole Darba inspekcijā;
- ✓ Darba inspekcijas lietvedības sistēmas ELDIS lietošanas prakses īpatnības;
- ✓ konsultāciju nodrošinājums Darba inspekcijas klientiem, konsultāciju kvalitātes kontrole;
- ✓ RVDI amatpersonu inspicēšanas procesa uzraudzības atbilstība normatīvo aktu prasībām.

Iekšējās kontroles tematisko pārbažu mērķis bija pārliecināties un novērtēt, cik efektīvi darbojas iekšējās kontroles mehānisms struktūrvienībās, nodrošinot amatpersonu metodiski pamatotu rīcību klientu konsultēšanā, kā arī sistemātisku inspicēšanas procesa norisi un kvalitatīvu darba dokumentācijas nodrošināšanu RVDI un precīzu elektronisko datu ievadi Informācijas sistēmā, atbilstoši Darba inspekcijai deleģētajām funkcijām.

Pārbažu rezultātā Darba inspekcijas un RVDI vadībai tika sniegti 53 priekšlikumi procesu un procedūru pilnveidošanai. Vienlaicīgi elektroniski tika izstrādāts Darba inspekcijas risku reģistrs, kas aptver desmit Darba inspekcijas darbības jomas un attiecīgi 248 riska faktoros, kā arī tika veikta riska faktoru izvērtēšana pēc to ietekmes un iestāšanās varbūtības uz Darba inspekcijas procesiem.

2.5.2. Amatpersonu apmācība

Lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu Darba inspekcijas darbību, nepārvērtējama nozīme ir amatpersonu pieredzei, zināšanām un prasmēm savas zināšanas piemērot praksē. Tādēļ Darba inspekcija organizē apmācības gan jaunpieņemtajām amatpersonām, gan jau pieredzējušiem inspektoriem. 2013. gadā tika veikta kārtējā jaunpieņemto Darba inspekcijas amatpersonu apmācība, atbilstoši mācību A modulim (Jaunpieņemto amatpersonu un darbinieku apmācība 200 akadēmisko stundu (5 nedēļu) apmērā). Atskaites periodā pilns 5 nedēļu apmācību kurss tika organizēts 2 mācību grupām. Dalībnieku skaits katrā mācību nedēļā bija amplitūdā no 17 līdz 22. Mācību laikā tika sniegta informācija par Darba inspekcijas misiju un vīziju, darba aizsardzības stratēģiju, Darba aizsardzības likumu un ar to saistītajiem normatīvajiem aktiem, darba tiesību sistēmu, Darba inspekcijas Informācijas sistēmas datu bāžu pielietojumu, administratīvo procesu iestādē, dokumentu noformēšanu, kā arī efektīvu komunikāciju ar klientiem un žurnālistiem u.c. Apmācības īstenoja Darba inspekcijas pārvaldes nodaļu speciālisti, LM, Valsts kancelejas un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja amatpersonas, kā arī NVA iepirkuma konkursa uzvarētājs.

2013. gadā ESF projekta "Nodarbinātības valsts aģentūras kapacitātes pilnveide" aktivitāšu ietvaros Darba inspekcijas amatpersonām B moduļa ietvaros notika apmācības 4 specializētajās nozaru programmās: „Kokapstrāde”, „Mežizstrāde”, „Lauksaimniecība” un „Neregistrētās nodarbinātības samazināšana”. Savukārt, C moduļa ietvaros tika organizētas apmācības programmās: „Rakstiskā komunikācija”, „Stresa vadība un psiholoģiskā noturība (konfliktu risināšana)”, „Saskarsmes prasmes” un „Angļu valoda”.

2013. gadā Darba inspekcijas amatpersonām tika organizēti arī 10 izglītojošie semināri par aktuālajiem administratīvā procesa un administratīvo pārkāpumu lietvedības jautājumiem, neregistrētās nodarbinātības apkarošanas un darba aizsardzības aktualitātēm, kā arī par pieļautajām nepilnībām darbā notikušo nelaiemes gadījumu izmeklēšanas procesā.

2013. gadā sākās gatavošanās Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienībā, kuras ietvaros vairākas Darba inspekcijas amatpersonas piedalījās angļu valodas apmācībās un Valsts administrācijas skolas organizētajos mācībuursos.

2.5.3. Strukturālās reformas

Darba inspekcijas struktūru veido Darba inspekcijas pārvalde un piecas RVDI. 2013. gadā tika veiktas strukturālas izmaiņas, lai optimāli izmantotu personālrесursus un nodrošinātu koordinētu un efektīvu RVDI darbību visā Latvijas teritorijā. Strukturālās izmaiņas tika veiktas, īpašu uzmanību pievēršot gan tam, lai RVDI būtu iespējami labāk sasniedzamas nodarbinātajiem, darba devējiem un citiem interesentiem, gan tam, lai katrā konkrētā birojā strādājošiem inspektoriem būtu iespējami ērta nokļūšana darbavietā no savas dzīvesvietas, jo tika likvidētas inspektoru darba vietas ārpus birojiem.

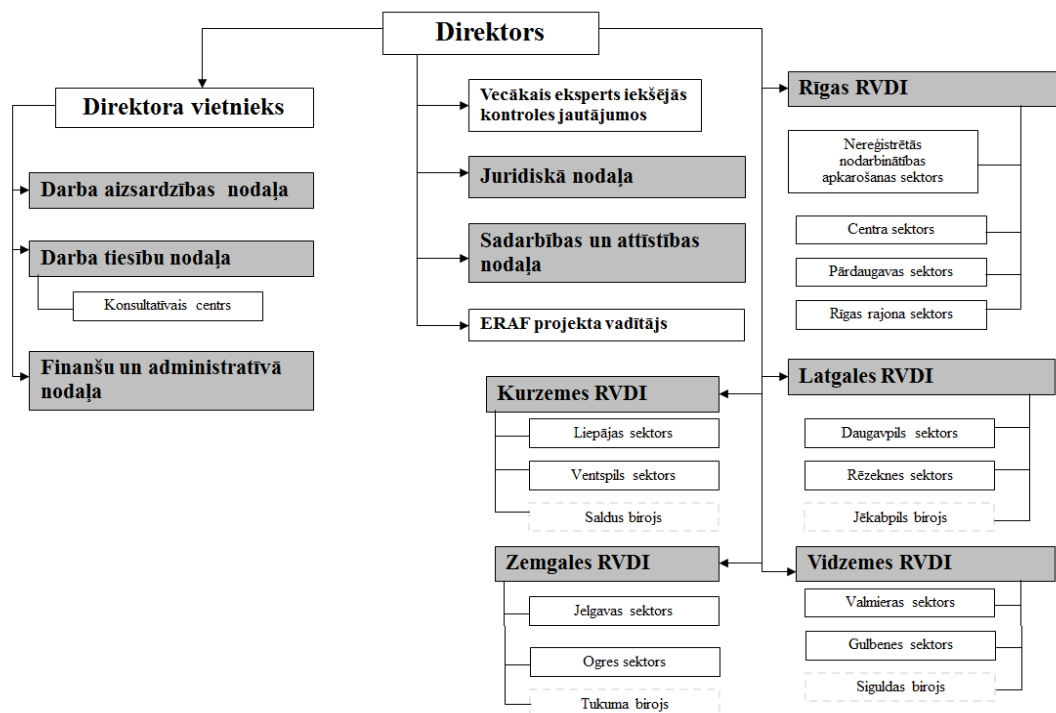
Strukturālās izmaiņas RVDI:

- ✓ no 2013. gada 1. februāra no esošajiem personālrесursiem izveidots Latgales RVDI Jēkabpils birojs;
- ✓ no 2013. gada 1. jūnija likvidēts Vidzemes RVDI Cēsu birojs, bet tā vietā izveidots Vidzemes RVDI Siguldas birojs;
- ✓ no 2013. gada 1. jūlija no esošajiem personālrесursiem izveidots Kurzemes RVDI Saldus birojs;
- ✓ no 2013. gada 1. septembra no esošajiem personālrесursiem izveidots Zemgales RVDI Tukuma birojs.

Strukturālas izmaiņas tika veiktas arī Darba inspekcijas pārvaldē, lai stiprinātu kapacitāti un nodrošinātu koordinētu un efektīvu darbību:

- ✓ no 2013. gada 1. marta Finanšu un administratīvajā nodaļā izveidota galvenā finansista amata vieta;
- ✓ no 2013. gada 1. marta Juridiskajā nodaļā izveidota jurista palīga amata vieta;
- ✓ no 2013. gada 1. oktobra Finanšu un administratīvajā nodaļā viena lietvedības pārziņa amata vieta pārveidota par vecākā lietvedības pārziņa amata vietu.

Darba inspekcijas struktūra 2013. gadā pēc strukturālajām izmaiņām redzama *1.attēlā*.

1. attēls: Darba inspekcijas struktūra

3. Personāls

2013. gadā Darba inspekcijā vidēji bija 185 amata vietas. Faktiskais vidējais nodarbināto skaits – 168, no tiem 145 valsts civildienesta ierēdņi (113 inspektori) un 23 darbinieki.

9. tabula: 2013. gadā Darba inspekcijā strādājošo darbinieku un ierēdņu skaita sadalījums pēc dzimuma un vecuma

Vecuma grupa	Sievietes	Vīrieši
līdz 20 gadiem	0	0
20 – 29 gadi	38	8
30 – 39 gadi	44	13
40 – 49 gadi	22	9
50 – 59 gadi	16	9
60 – 69 gadi	6	3
70 gadi un vairāk	0	0

Darba inspekcijā 96 % nodarbināto ir augstākā izglītība, no tiem 15 % ir maģistra grāds.

Darba inspekcijā 53 % nodarbināto strādā vairāk nekā trīs gadus, 27 % - no viena līdz trīs gadiem, bet 20 % mazāk nekā vienu gadu.

4. Komunikācija ar sabiedrību

4.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi

2013. gadā Darba inspekcija realizēja vairākas sabiedrības informēšanas aktivitātes, īpašu uzmanību pievēršot darbības prioritātēm un galveno mērķauditoriju izglītošanai.

Viena no galvenajām Darba inspekcijas izglītošanas darba mērķauditorijām ir jaunieši, kuri paši tuvākajā nākotnē kļūs par nodarbinātajiem vai darba devējiem, tāpēc būtiski ir izglīt skolēnus un jauniešus par darba tiesiskajām attiecībām un darba aizsardzību. 2013. gadā Darba inspekcija organizēja un koordinēja vairāku informēšanas pasākumu skolēniem un jauniešiem norisi, piemēram, vairākas reizes tika organizēta informatīvā diena Alberta koledžas studentiem, kuras ietvaros jaunieši tika iepazīstināti ar Darba inspekcijas galvenajām darbības jomām, aktualitātēm un darba tiesisko attiecību pamatiem. Darba inspekcija atbalstīja projektu „Droša skola – drošs darbs”, kura galvenais mērķis ir profesionālo vidusskolu audzēkņu vidū paaugstināt vispārējo izpratni par darba aizsardzības jautājumiem un mazināt darba vietās notikušo nelaiemes gadījumu skaitu, lai nākamā jauno speciālistu paaudze jau sākotnēji būtu labāk sagatavota drošu darba metožu lietošanai. Līdzīgi kā iepriekšējos gados Darba inspekcija arī aktīvi iesaistījās un atbalstīja sadarbības partneru – LBAS un LDDK – sabiedrības informēšanas aktivitātes, piemēram, piedalījās arodskolu audzēkņu “Profs 2013” žūrijā u.c.

Aģentūra ir izveidojusi 17 animācijas filmas par darba aizsardzību, kuru galvenais varonis ir NAPO. 2013. gadā Darba inspekcija adaptēja Aģentūras izstrādātos mācību materiālus latviešu valodā (darba lapas, stundu plānus u.c.), lai iekļautu tos 7 - 11 gadus vecu skolēnu mācību procesā. Tika veikti arī informatīvi pasākumi, iesaistot gan Valsts izglītības satura centru, gan citas izglītības sistēmas iestādes, gan nozarei specifiskos portālus, gan nevalstiskās organizācijas.

2013.gadā Darba inspekcija par savas darbības aktualitātēm regulāri informēja sabiedrību, organizējot žurnālistu intervijas ar Darba inspekcijas amatpersonām un sniedzot atbildes uz sabiedrībai būtiskiem jautājumiem, kā arī īstenojot citus informatīvos pasākumus. Sabiedrības informēšanas nolūkos Darba inspekcija 2013. gadā plašsaziņas līdzekļiem organizēja 2 preses konferences. Pēc Darba inspekcijas apkopotajiem datiem dažāda veida plašsaziņas līdzekļos 1 513 reizes bija publicēta vai pārraidīta informācija par Darba inspekciju un tās īstenotajām aktivitātēm.

Analizējot informācijas kanālu veidus, var secināt, ka visbiežāk informācija par Darba inspekcijas aktualitātēm atspoguļota interneta medijos – 34 % un drukātajā presē – 33 % (laikraksti un žurnāli kopā) (skat. 29. grafiku).

29. grafiks: Darba inspekcijas plašsaziņas līdzekļiem sniegtās informācijas sadalījums pa informācijas kanālu veidiem 2013. Gadā

Plašsaziņas līdzekļos visbiežāk tika atspoguļota informācija par nelaimes gadījumiem darbā (358 publikācijas), Darba inspekcijas darbību kopumā (332 publikācijas) un neregistrētās nodarbinātības samazināšanu (215 publikācijas).

Darba inspekcija uztur divas mājaslapas, viena no tām ir Darba inspekcijas mājas lapa www.vdi.gov.lv un otra – Aģentūras Kontaktpunkta mājaslapa www.osha.lv, kurā pieejama plašākā informācija par darba aizsardzību Latvijā. Abu minēto mājaslapu saturs atskaites periodā tika regulāri aktualizēts un precizēts. 2013. gada nogalē uzsākts darbs pie bloga www.stradavesels.lv izmaiņām, pārveidojot gan vizuālo izskatu, gan nodrošinot jaunu, ērtāku saturu (piemēram, pasākumu kalendāru), gan piedāvājot dažādus interaktīvus risinājumus (piemēram, notikušo nelaimes gadījumu darbā izmaksu kalkulatoru un interaktīvu spēli “Atpazīsti bīstamību”). Mājaslapa www.stradavesels.lv tika atklāta 2014.gada sākumā.

Darba inspekcijas mājaslapā sadaļā „Darba aizsardzības pakalpojumi” regulāri tiek aktualizēta informācija par darba aizsardzības pakalpojumu sniedzējiem, kam Darba inspekcija ir piemērojusi administratīvo sodu par nekvalitatīvu vai normatīvajiem aktiem neatbilstošu darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanu. 2013. gada nogalē mājaslapā tika izveidota jauna sadaļa „Pārkāpumi”, kurā regulāri tiek publicēta aktualizēta informācija par tiem uzņēmumiem, kuriem Darba inspekcijas amatpersonas piemērojušas administratīvo naudas sodu (sākot no 500 LVL / 715 Euro) par darba aizsardzības prasību pārkāpumiem.

2013. gadā tika izveidots oficiālais iestādes Twitter konts @darbainspekcija, kuram 2013. gada 31. decembrī bija 447 sekotāji, bet kopējais tvītu skaits - 1 340. Tāpat tika uzturēts aktīvs Twitter konts @darbaizsardziba, kuram 2013. gada 31. decembrī bija 472 sekotāji (2013. gada sākumā - 230). Kopējais ziņu skaits Twitter kontā @darbaizsardziba ir sasniedzis 3 040 (2013. gadā tvītu skaits ir aptuveni 2 190).

Darba inspekcijas Youtube kanālā ir ievietoti 8 jauni video materiāli, kas ir būtiski paaugstinājis konta apmeklētāju skaitu - video sižetus kopā noskatījušies aptuveni 17 150 apmeklētāji (kopējais skatījumu skaits 2013. gadā ir 6 850).

2013. gadā tika izveidots oficiālais Darba inspekcijas Slideshare konts, kurā publicētas 26 ar darba tiesību un darba aizsardzības jautājumiem saistītas

prezentācijas, ko Darba inspekcijas amatpersonas prezentējušas pasākumos, kas kopumā skatītas 7 236 reizes.

Darba inspekcija ir izveidojusi divas jaunas interaktīvas kartes (2013. gadā darbā notikušo letālo nelaimes gadījumu karti un pēc Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācijas iniciatīvas mašīnbūves un metālapstrādes nozarē notikušo nelaimes gadījumu karti). Visas kartes ir pieejamas Darba inspekcijas mājas lapā www.vdi.gov.lv sadaļā „Darba aizsardzība – nelaimes gadījumu karte”. Minētās aktivitātes veiktas, reaģējot uz Darba inspekcijas klientu (visbiežāk darba aizsardzības speciālistu) izteiktajiem ierosinājumiem.

2013. gadā Darba inspekcija turpināja izdot elektronisko avīzi „Darba Aizsardzības Ziņas”. Tā tika atzinīgi novērtētas darba aizsardzības un citu nozares speciālistu vidū, par ko liecina arī pieaugošais lasītāju skaits. 2013. gadā tika izdoti 4 „Darba Aizsardzības Ziņu” numuri, kas elektroniski tika nosūtīti vidēji 700 lasītājiem.

Darba inspekcija aktīvi piedalījās un atbalstīja *Euro* ieviešanas procesu Latvijā, veicot būtisku sabiedrības informēšanas un skaidrojošo darbu par savas kompetences jautājumiem, proti, kā *Euro* ieviešana skars un ietekmēs darba tiesiskās attiecības, noslēgtos darba līgumus u.c.:

- ✓ sagatavoja un izplatīja informatīvo materiālu par *Euro* ieviešanas ietekmi uz darba tiesiskajām attiecībām (6 000 bukleti);
- ✓ piedalījās 5 reģionālajās „*Euro*” dienās – Ventspilī, Liepājā, Valmierā, Daugavpilī, Jelgavā, savā stendā sniedzot informāciju 500 apmeklētājiem;
- ✓ Darba inspekcijas mājaslapā izveidoja informatīvu sadaļu „*Euro*” <http://vdi.gov.lv/lv/eiro/> (sadaļa tika dzēsta, kad pāreja uz *Euro* tika pabeigta);
- ✓ piedalījās Finanšu ministrijas organizētajos informatīvajos semināros par *Euro* ieviešanu Latvijā;
- ✓ ievietoja informatīvu video materiālu par *Euro* ieviešanu Darba inspekcijas YouTube kontā <http://www.youtube.com/watch?v=HEDkIJ2w34k&feature=c4-overview&list=UUzRa-CoVs4qDtikJ43PILdA>, kas tika aplūkots 245 reizes;
- ✓ ievietoja informatīvu prezentāciju par *Euro* ieviešanu Darba inspekcijas Slideshare kontā; http://www.slideshare.net/Valsts_darba_inspekcija, kas tika aplūkots 152 reizes.

Darba inspekcija, gatavojoties *Euro* ieviešanai, pārskatīja un veica izmaiņas arī savos iekšējos normatīvajos aktos – gan administratīvo sodu piemērošanas vadlīnijās, gan veidlapās, gan nodarbināto atalgojuma apmērā u.c., lai pāriešana no latiem uz *Euro* būtu tiesiski korekta.

4.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Lai Darba inspekcijas veiktā uzņēmumu uzraudzība būtu vēl efektīvāka un tiktu meklēti un atrasti patiesi veiksmīgi risinājumi jau nozares līmenī identificētām problēmām darba tiesību un darba aizsardzības jomā, 2013. gadā Darba inspekcija noslēgto līgumu ietvaros turpināja sadarbību ar nozaru asociācijām.

2013. gadā Darba inspekcija veiksmīgi sadarbojusies ar dažādām organizācijām, piedaloties dažādos to organizētos pasākumos:

- ✓ Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) un Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) organizētajā „Ilgtspējas indeksā”, www.ilgtspejasindekss.lv;
- ✓ LBAS rīkotajās informatīvajās izbraukuma kampaņās par darba tiesībām un darba aizsardzību un paneldiskusijās;

- ✓ Valsts izglītības satura centra reģionālajos semināros par drošību un veselību izglītības iestādēs, tai skaitā pedagogu veselību un NAPO filmu izmantošana mācību procesā;
- ✓ sadarbībā ar www.building.lv tika publicēti Darba inspekcijas fotoattēli ar bīstamiem būvobjektiem, kuriem bija pievienots arī informatīvs skaidrojums par to, kāpēc konkrētais būvobjekts ir bīstams;
- ✓ sadarbībā ar Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociāciju mājaslapā www.masoc.lv izveidota sadaļa par darba drošību;
- ✓ sadarbībā ar meža nozares informatīvo portālu www.latforin.lv izveidota sadaļa – fotoattēlu galerija par darba drošību;
- ✓ sniegts atbalsts Latvijas mazo un vidējo uzņēmumu forumam, piedaloties reģionālajos informatīvajos pasākumos;
- ✓ aktīvi iesaistījās un atbalstīja LBAS un LDDK sabiedrības informēšanas aktivitātes, piedaloties jauniešu konkursu “Profs 2013” reģionu, pusfināla un fināla žūrijā;
- ✓ iesaistījās projektā „Droša skola - drošs darbs”, piedaloties skolu un uzņēmumu izvērtēšanā, lai noteiktu Latvijā drošāko skolu un uzņēmumu;
- ✓ piedalījās Latvijas organizāciju psihologu biedrības organizētajā konferencē „Employee Well-Being”;
- ✓ Latvijas Pašvaldību darbinieku arodbiedrības padomes organizētajā seminārā par darba līguma noformēšanu saistībā ar pāreju uz *Euro*;
- ✓ Latvijas Tirgotāju asociācijas organizētajos semināros par Darba likuma piemērošanas problēmām tirdzniecības nozarē;
- ✓ Ziemeļlatgales biznesa centra organizētajā seminārā par to, kas jāzina darba tiesību un darba aizsardzības jomā, sākot uzņēmējdarbību;
- ✓ Latvijas Personāla vadīšanas asociācijas organizētajā seminārā par aktuāliem darba tiesību jautājumiem;
- ✓ Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības organizētajā konferencē „Pasaules Sabiedrisko pakalpojumu arodbiedrību 29. Pasaules kongresa galvenās rezolūcijas ieviešana: Par drošu sabiedrisko pakalpojumu”;
- ✓ pēc Latvijas zvērinātu tiesu izpildītāju padomes lūguma organizēja lekciju par darba aizsardzības jautājumiem.

Risinot jau samilzušas problēmas, sociālā dialoga ietvaros Darba inspekcija 2013. gadā turpināja sadarboties ar dažādām arodbiedrībām – Latvijas Sabiedrisko pakalpojumu un Transporta darbinieku arodbiedrību LAKRS un konkrētu uzņēmumu arodorganizācijām.

Darba inspekcijas darbā būtiska loma ir sadarbībai ar sociālajiem partneriem. Darba inspekcija Latvijā nodrošina Aģentūras Kontaktpunkta darbību, savukārt, informācijas apriti organizē Informācijas padome, kurā ietilpst darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības jomās kompetenti pārstāvji no LM, Darba inspekcijas, LBAS, LDDK, kā arī Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūta. 2013. gadā notika 3 Informācijas padomes sanāksmes. Informācijas padomes darbības mērķis ir nodrošināt ES un Latvijas darba drošības un nodarbināto veselības aizsardzības stratēģijām un sabiedrības interesēm atbilstošas informācijas apriti Latvijā. Darba inspekcijas sociālie partneri – LBAS un LDDK – Informācijas padomē darbojas, lai nodrošinātu sabiedrību ar informāciju par Aģentūras īstenotajām aktivitātēm darba drošības un veselības aizsardzības jomā. Tādējādi par minētajiem jautājumiem tiek nodrošināta informācijas aprīte starp Darba inspekcijas primārajām mērķauditorijām – nodarbinātajiem un darba devējiem.

5. Plāni 2014. gadam

2014. gadā Darba inspekcijas prioritātes ir:

- ✓ darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jomas uzraudzības un kontroles pilnveidošana, t.sk. uz mērķu sasniegšanu orientēto preventīvo darbību attīstība, lai panāktu neregistrētās nodarbinātības samazināšanos un letālo nelaimes gadījumu darbā un to nelaimes gadījumu darbā, kuru rezultātā cietušajam radušies smagi veselības traucējumi, skaita samazināšanos;
- ✓ pakalpojumu pilnveidošana un iekļaušana elektroniskās informācijas aprītē;
- ✓ cilvēkresursu attīstība un kapacitātes celšana.

2014. gadā Darba inspekcija turpinās īstenot ERAF projektu „Valsts darba inspekcijas informatīvās sistēmas pilnveidošana un e-pakalpojumu ieviešana”.

2014. gadā Darba inspekcija īstenoš budžeta programmas „Darba apstākļu uzlabošana” (21.00.00) apakšprogrammā „Darba tiesisko attiecību un darba apstākļu kontrole un uzraudzība” (21.01.00) noteiktos politikas un darbības rezultātos rādītājus:

- ✓ kopējais uzņēmumu apsekojumu skaits – 11 500, t.sk. apsekojumu skaits uzņēmumos, kuru darbībā ir paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks – 4 500 (no tiem vismaz 25% apsekojumu ir rezultātīvi¹⁴);
- ✓ atkārtoto apsekojumu īpatsvars uzņēmumos, kuros konstatēts paaugstināts neregistrētās nodarbinātības risks – 5%;
- ✓ elektronisko un pa telefonu saņemto ziņojumu saistībā ar neregistrēto nodarbinātību skaita pieaugums salīdzinājumā ar 2009. gadu par 15%;
- ✓ 6 tematiskās pārbaudes (apsekoto uzņēmumu skaits – 900);
- ✓ 1 Eiropas Savienības ikgadējā sabiedrības informēšanas kampaņa par drošiem darba apstākļiem (150 izglītotās personas);
- ✓ 15 sabiedrības izglītošanas semināri par aktuāliem darba aizsardzības un darba tiesību jautājumiem (550 izglītotās personas);
- ✓ 200 publicitātes pasākumi saistībā ar neregistrēto nodarbinātību (preses relīzes, preses brīfingi, publikācijas drukātajos un elektroniskajos medijos, intervijas televīzijā un radio u.c.);
- ✓ personu, kuras ir apmierinātas ar konsultācijām, ko sniegusi Darba inspekcija, skaita īpatsvars kopējā respondentu skaitā – 85 %.

---

¹⁴ Par rezultatīvu apsekojumu tiek uzskatīts apsekojums, kura rezultātā atklātas neregistrēti nodarbinātas personas, t.i. personas, ar kurām nav noslēgti rakstveida darba līgumi un/vai kuras darba devējs nav deklarējis VID kā darba ņēmējus.

**Valsts darba inspekcijas pārskats – analīze par notikušajiem nelaimes
gadījumiem darbā 2013. gadā**

1.	Reģistrētos nelaimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pa republikas rajoniem						
	Rajons	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
	Kurzemes RVDI	208	190	37	25	12	1
	Liepāja	70	71	8	5	4	1
	Ventspils	36	34	2	1	2	0
	Kuldīgas rajons	17	13	4	2	0	0
	Liepājas rajons	27	21	10	6	1	0
	Saldus rajons	20	17	6	3	1	0
	Talsu rajons	26	24	2	4	2	0
	Ventspils rajons	12	10	5	4	2	0
	Latgales RVDI	159	193	24	28	7	5
	Daugavpils	44	54	8	2	1	1
	Rēzekne	34	23	8	3	2	0
	Balvu rajons	9	5	1	0	2	0
	Daugavpils rajons	10	13	1	3	0	0
	Jēkabpils rajons	27	53	0	9	1	2
	Krāslavas rajons	6	6	0	1	0	0
	Ludzas rajons	13	8	0	2	1	0
	Preiļu rajons	5	13	4	2	0	0
	Rēzeknes rajons	11	18	2	6	0	2
	Rīgas RVDI	802	786	94	109	8	15
	Rīgas rajons	168	205	23	26	2	2
	Jūrmala	23	19	5	1	0	0
	Rīga	611	559	66	80	6	13
	Zemgales RVDI	196	230	35	35	4	6
	Aizkraukles rajons	15	20	1	5	0	0
	Bauskas rajons	20	24	2	5	2	0
	Dobeles rajons	27	41	3	4	1	2
	Jelgava	49	56	11	6	1	2
	Jelgavas rajons	19	28	7	4	0	0
	Ogres rajons	43	36	8	9	0	1
	Tukuma rajons	23	25	3	2	0	1
	Vidzemes RVDI	180	196	29	22	4	2
	Alūksnes rajons	7	7	2	2	0	0
	Cēsu rajons	37	37	4	3	0	0
	Gulbenes rajons	18	15	3	1	2	0
	Limbažu rajons	23	24	4	2	1	0

	Madonas rajons	18	27	3	3	0	1
	Valkas rajons	24	29	3	4	1	0
	Valmieras rajons	53	57	10	7	0	1
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

2.	Nelaimes gadījumos cietušo sadalījums pa nozarēm	Nozares		Tajā skaitā					
				Kopā		Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013	2012	2013
A	LAUKSAIMNIECĪBA, MEDNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA	63	63	12	17	5	4		
01	AUGKOPIĀ UN LOPKOPIĀ, MEDNIECĪBA UN SAISTĪTAS PALĪGDARBĪBAS	38	39	6	10	1	3		
02	MEŽSAIMNIECĪBA UN MEŽIZSTRĀDE	25	22	6	7	4	0		
03	ZIVSAIMNIECĪBA	0	2	0	0	0	1		
B	IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	8	13	3	4	1	1		
08	PĀRĒJĀ IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	8	13	3	4	1	1		
C	APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	423	471	63	51	6	6		
10	PĀRTIKAS PRODUKTU RAŽOŠANA	66	86	11	2	0	0		
11	DZĒRIENU RAŽOŠANA	10	10	1	0	0	0		
13	TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	6	9	2	4	0	0		
14	APĢĒRBU RAŽOŠANA	6	3	1	0	0	0		
15	ĀDAS UN ĀDAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	1	1	1	0	0	1		
16	KOKSNES, KOKA UN KORĶA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA, IZŅEMOT MĒBELES; SALMU UN PĪTO IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	145	155	22	20	2	2		
17	PAPĪRA UN PAPĪRA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	9	5	0	0	0	0		
18	POLIGRĀFIJA UN IERAKSTU REPRODUCĒŠANA	2	5	0	0	0	0		
20	ĶĪMISKO VIELU UN ĶĪMISKO PRODUKTU RAŽOŠANA	7	7	2	2	0	0		
21	FARMACEITISKO PAMATVIELU UN FARMACEITISKO PREPARĀTU RAŽOŠANA	12	8	1	1	0	0		
22	GUMIJAS UN PLASTMASAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	5	15	1	2	0	0		
23	NĒMETĀLISKO MINERĀLU IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	35	41	4	3	0	0		
24	METĀLU RAŽOŠANA	8	7	0	1	2	0		
25	GATAVO METĀLIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA, IZŅEMOT MAŠĪNAS UN IEKĀRTAS	53	65	10	10	0	1		
26	DATORU, ELEKTRONISKO UN OPTISKO IEKĀRTU RAŽOŠANA	1	1	0	0	0	0		
27	ELEKTRISKO IEKĀRTU RAŽOŠANA	8	2	1	0	0	0		
28	CITUR NEKLASIFICĒTU IEKĀRTU, MEHĀNISMU UN DARBA MAŠĪNU RAŽOŠANA	8	8	1	2	0	1		
29	AUTOMOBĪĻU, PIEKABJU UN PUSPIEKABJU RAŽOŠANA	1	0	0	0	0	0		
30	CITU TRANSPORTLĪDZEKĻU RAŽOŠANA	6	4	2	2	1	1		
31	MĒBEĻU RAŽOŠANA	19	32	1	2	0	0		

32	CITA VEIDA RAŽOŠANA	5	2	0	0	0	0
33	IEKĀRTU UN IERĪČU REMONTS UN UZSTĀDĪŠANA	10	5	2	0	1	0
D	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	43	24	6	4	2	0
35	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	43	24	6	4	2	0
E	ŪDENS APGĀDE; NOTEKŪDEŅU, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN SANĀCIJA	18	27	2	5	0	1
36	ŪDENS IEGUVE, ATTĪRĪŠANA UN APGĀDE	3	9	0	3	0	0
37	NOTEKŪDEŅU ATTĪRĪŠANA UN SAVĀKŠANA	0	1	0	0	0	0
38	ATKRITUMU SAVĀKŠANA, APSTRĀDE UN IZVIETOŠANA; MATERIĀLU PĀRSTRĀDE	15	16	2	2	0	1
39	SANITĀRIJA UN CITI ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PAKALPOJUMI	0	1	0	0	0	0
F	BŪVNICĪBA	174	143	41	43	11	3
41	ĒKU BŪVNICĪBA	70	62	17	24	3	0
42	INŽENIERBŪVNICĪBA	47	39	10	8	3	1
43	SPECIALIZĒTIE BŪVDARBI	57	42	14	11	5	2
G	VAIRUMTIRDZNIECĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBA; AUTOMOBĪĻU UN MOTOCIKLU REMONTS	189	203	15	19	0	5
45	AUTOMOBĪĻU UN MOTOCIKLU VAIRUMTIRDZNIECĪBA, MAZUMTIRDZNIECĪBA UN REMONTS	11	8	1	0	0	0
46	VAIRUMTIRDZNIECĪBA, IZŅEMOT AUTOMOBĪĻUS UN MOTOCIKLUS	61	27	7	5	0	1
47	MAZUMTIRDZNIECĪBA, IZŅEMOT AUTOMOBĪĻUS UN MOTOCIKLUS	117	168	7	14	0	4
H	TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	235	240	33	35	7	4
49	SAUSZEMES TRANSPORTS UN CAURUĻVADU TRANSPORTS	115	120	22	20	4	4
50	ŪDENS TRANSPORTS	6	2	0	0	0	0
51	GAISA TRANSPORTS	8	9	0	0	0	0
52	UZGLABĀŠANAS UN TRANSPORTA PALĪGDARBĪBA	64	64	8	8	3	0
53	PASTA UN KURJERU DARBĪBA	42	45	3	7	0	0
I	IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	23	43	0	1	0	0
55	IZMITINĀŠANA	5	7	0	0	0	0
56	ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	18	36	0	1	0	0
J	INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS PAKALPOJUMI	9	8	1	1	0	0
58	IZDEVĒJDARBĪBA	0	1	0	0	0	0
60	RADIO UN TELEVĪZIJAS PROGRAMMU IZSTRĀDE UN APRAIDE	0	2	0	0	0	0
61	TELEKOMUNIKĀCIJA	7	4	1	0	0	0
62	DATORPROGRAMMĒŠANA, KONSULTĒŠANA UN SAISTĪTAIS DARBS	1	0	0	0	0	0
63	INFORMĀCIJAS PAKALPOJUMI	1	1	0	1	0	0
K	FINANŠU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBA	7	3	2	0	0	0
64	FINANŠU PAKALPOJUMU DARBĪBAS, IZŅEMOT APDROŠINĀŠANU UN PENSIJU UZKRĀŠANU	7	3	2	0	0	0

L	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	27	22	5	1	1	2
68	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	27	22	5	1	1	2
M	PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	4	12	0	5	1	0
70	CENTRĀLO BIROJU DARBĪBA; KONSULTĒŠANA KOMERCDARBĪBĀ UN VADĪBZINĪBĀS	0	1	0	0	0	0
71	ARHITEKTŪRAS UN INŽENIERTEHNISKIE PAKALPOJUMI; TEHNISKĀ PĀRBAUDE UN ANALĪZE	0	4	0	2	0	0
72	ZINĀTNISKĀS PĒTNIECĪBAS DARBS	0	1	0	0	0	0
73	REKLĀMAS UN TIRGUS IZPĒTES PAKALPOJUMI	1	2	0	1	0	0
74	CITI PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	3	4	0	2	1	0
N	ADMINISTRĀTĪVO UN APKALPOJOŠO DIENESTU DARBĪBA	34	32	7	4	0	0
77	IZNOMĀŠANA UN EKSPLUATĀCIJAS LĪZINGS	2	4	1	0	0	0
78	DARBASPĒKA MEKLĒŠANA UN NODROŠINĀŠANA AR PERSONĀLU	0	2	0	0	0	0
80	APSARDZES PAKALPOJUMI UN IZMEKLĒŠANA	25	20	3	4	0	0
81	BŪVNICĪBAS UN AINAVU ARHITEKTŪRAS PAKALPOJUMI	5	5	2	0	0	0
82	BIROJU ADMINISTRĀTĪVĀS DARBĪBAS UN CITAS UZŅĒMUMU PALĪGDARBĪBAS	2	1	1	0	0	0
O	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	79	87	7	12	0	2
84	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	79	87	7	12	0	2
P	IZGLĪTĪBA	71	55	11	6	0	0
85	IZGLĪTĪBA	71	55	11	6	0	0
Q	VESELĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE	119	121	9	7	0	0
86	VESELĪBAS AIZSARDZĪBA	108	102	7	5	0	0
87	SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU	8	18	1	2	0	0
88	SOCIĀLĀ APRŪPE BEZ IZMITINĀŠANAS	3	1	1	0	0	0
R	MĀKSLA, IZKLAIDE UN ATPŪTA	6	15	0	1	0	1
90	RADOŠAS, MĀKSLINIECISKAS UN IZKLAIDES DARBĪBAS	3	6	0	1	0	0
91	BIBLIOTĒKU, ARHĪVU, MUZEJU UN CITU KULTŪRAS IESTĀŽU DARBĪBA	0	5	0	0	0	0
92	AZARTSPĒLES UN DERĪBAS	1	3	0	0	0	1
93	SPORTA NODARBĪBAS, IZKLAIDES UN ATPŪTAS DARBĪBA	2	1	0	0	0	0
S	CITI PAKALPOJUMI	13	13	2	3	1	0
94	SABIEDRISKO, POLITISKO UN CITU ORGANIZĀCIJU DARBĪBA	1	1	0	0	0	0
96	PĀRĒJO INDIVIDUĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANA	12	12	2	3	1	0
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

3.	Nelaimes gadījumu sadalījums pa uzņēmuma grupām						
	Uzņēmuma grupas	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
	līdz 5 strādājošiem	54	53	14	20	8	5
	no 6 līdz 49 strādājošiem	335	348	86	83	13	7
	no 50 līdz 249 strādājošiem	476	515	61	71	10	5
	no 250 līdz 499 strādājošiem	193	171	20	11	1	4
	500 strādājošie un vairāk	487	508	38	34	3	8
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

4.	Nelaimes gadījumos cietušo sadalījums pa profesijām						
	Profesijas	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
01	VADĪTĀJI	39	29	9	7	2	0
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	7	5	0	3	2	0
1.2	Administratīvie vadītāji un komercdirektori	9	9	3	2	0	0
1.3	Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	23	13	6	2	0	0
1.4	Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	0	2	0	0	0	0
02	VECĀKIE SPECIĀLISTI	118	101	8	10	1	1
2.1	Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	15	18	0	1	1	1
2.2	Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	35	33	2	3	0	0
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	41	31	4	6	0	0
2.4	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	19	9	1	0	0	0
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	2	0	1	0	0	0
2.6	Juridisko, sociālo un kultūras lietu vecākie speciālisti	6	10	0	0	0	0
03	SPECIĀLISTI	142	163	19	17	2	2
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	57	49	7	10	2	0
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	31	38	1	2	0	0
3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	47	58	9	2	0	2
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	6	14	1	1	0	0
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	1	4	1	2	0	0
04	KALPOTĀJI	87	105	7	14	1	4
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	2	1	0	1	0	0
4.2	Klientu apkalpotāji	13	24	0	4	0	4
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	37	44	5	4	1	0
4.4	Citi kalpotāji	35	36	2	5	0	0
05	PAKALPOJUMU UN TIRDZniecības DARBINIEKI	185	175	16	14	1	0
5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	49	43	2	3	0	0
5.2	Tirdzniecības darbinieki	73	68	5	5	0	0

5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	29	27	6	1	0	0
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	34	37	3	5	1	0
06	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	26	22	5	5	4	0
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	6	10	1	1	0	0
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	19	12	3	4	4	0
6.3	Personiskā patēriņa lauksaimniecības un zivsaimniecības darbinieki	1	0	1	0	0	0
07	KVALIFICĒTI STRĀDNIKI UN AMATNIEKI	379	394	65	51	9	8
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektriķus)	98	84	24	29	6	1
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	128	119	20	13	3	6
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	7	11	0	0	0	0
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	41	34	8	4	0	0
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	105	146	13	5	0	1
08	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	281	289	46	51	9	4
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	112	115	11	15	3	0
8.2	Montieri	21	6	4	1	0	0
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	148	168	31	35	6	4
09	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	288	317	44	50	6	10
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	30	30	2	3	0	0
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	22	20	6	5	0	2
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	173	205	26	34	4	6
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	8	13	0	0	0	0
9.6	Atkritumu savacēji un citu viekāršo profesiju strādnieki	55	49	10	8	2	2
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

5.	Nelaimes gadījumos cietušo skaita sadalījums pēc to instruēšanas						
	Ievadinstruktaža	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
	veikta	1459	1495	202	192	27	16
	nav veikta	86	100	17	27	8	13
	kopā	1545	1595	219	219	35	29
	Instruktaža darba vietā	Kopā		Tajā skaitā			
				Smagi		Letāli	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
	veikta	1475	1509	207	198	29	14
	nav veikta	12	25	3	11	2	5
	nav nepieciešama	58	61	9	10	4	10

	kopā	1545	1595	219	219	35	29
--	-------------	------	------	-----	-----	----	----

6.	Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc darba stāža amatā, kuru izpildot noticis nelaimes gadījums						
	Darba stažs	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
	līdz 1 gadam	546	574	90	91	19	12
	no 1 līdz 3 gadiem	439	472	57	62	9	11
	no 4 līdz 10 gadiem	366	367	46	49	7	3
	no 11 līdz 15 gadiem	94	82	12	11	0	1
	no 16 līdz 20 gadiem	50	45	8	2	0	0
	virs 20 gadiem	50	55	6	4	0	2
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

7.	Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc dzimuma						
	Dzimums	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
	Sievietes	534	553	48	47	3	3
	Vīrieši	1011	1042	171	172	32	26
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

8.	Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc to vecuma						
	Vecums	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
	līdz 18 gadiem	2	4	1	0	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	209	251	16	22	1	3
	no 25 līdz 34 gadiem	324	319	40	36	4	6
	no 35 līdz 44 gadiem	302	305	44	41	9	4
	no 45 līdz 54 gadiem	366	376	55	53	10	7
	no 55 līdz 64 gadiem	298	287	55	52	8	9
	virs 65 gadiem	44	53	8	15	3	0
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

9.	Nelaiemes gadījumos cietušo skaits pa mēnešiem						
	Mēnesis	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
	janvāris	133	133	10	22	4	3
	februāris	140	131	22	22	1	3
	marts	116	177	20	22	4	2

	aprīlis	108	126	17	14	5	1
	maijs	133	146	23	25	4	3
	jūnijs	120	135	19	16	1	0
	jūlijs	125	136	16	14	1	2
	augusts	125	157	17	18	4	0
	septembris	121	145	14	12	4	4
	oktobris	142	154	22	19	2	1
	novembris	143	122	18	30	3	8
	decembris	139	33	21	5	2	2
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

10.	Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc nelaiemes gadījumu cēloņiem	Nelaiemes gadījumu cēloņi		Tajā skaitā			
				Kopā		Smagi	
		2012	2013	2012	2013	2012	2013
1	Neapmierinoši apstākļi darba vietā	123	127	36	39	6	4
	Trūkst drošības aprīkojums, tas nedarbojas vai ir nepietiekošs	31	38	18	22	4	4
	Bojātas iekārtas, instrumenti vai darba rīki	29	26	2	6	0	0
	Kļūme darba materiālā, produktā vai vielā	8	13	2	0	0	0
	Šauras vai nepiemērotas telpas	4	0	0	0	0	0
	Nepietiekoša kārtība darba vietā	22	14	4	3	0	0
	Nepiemērotie individuālās aizsardzības līdzekļi, vai to trūkums	8	10	3	3	2	0
	Pārējie (Neapmierinoši apstākļi darba vietā)	21	26	7	5	0	0
2	Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks)	1274	1250	193	139	19	10
	Nav ievēroti darba drošības noteikumi vai instrukcijas	546	499	78	69	14	3
	Nav lietots drošības aprīkojums vai IAL	33	40	9	5	1	1
	Lietotas nepieļautas vai nepiemērotas darba metodes	59	55	20	2	0	1
	Lietoti nepiemēroti vai nepieļauti darba rīki, instrumenti, mašīnas	7	7	2	1	0	1
	Nepietiekoša uzmanība	540	560	62	45	1	2
	Darbs alkohola reibumā	17	13	6	5	2	2
	Pārējie (Nedroša cilvēka rīcība (rīcība/cilvēks))	72	76	16	12	1	0
3	Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi	174	193	67	75	24	23
	Trūkumi darba vadībā, nepietiekoša kontrole	39	41	17	21	8	4
	Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība	72	79	32	36	6	14
	Nepareiza darba tehnoloģijas izvēle	15	19	2	1	4	0
	Neapmierinoša darba uzdevumu deleģēšana, atbildības sadalījums	7	5	3	1	1	0
	Neapmierinoša darba vietas izveidošana	17	30	6	14	4	2
	Neapmierinoša darba telpas uzturēšana	13	11	2	0	0	0
	Pārējie (Darba organizācija un ar to saistītie trūkumi)	9	7	5	2	1	3
	Trūkumi darba laika sadalījumā	1	1	0	0	0	0
4	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	80	92	15	21	1	3
	Ceļu satiksmes noteikumu neievērošana	80	92	15	21	1	3

5	Vardarbība (uzbrukumi)	80	86	3	2	2	2
	Vardarbība (uzbrukumi)	80	86	3	2	2	2
6	Pārējie	99	117	18	23	6	6
	Pārējie	99	117	18	23	6	6
	kopā	1830	1865	332	299	58	48

11. Nelaiemes gadījumos cietušo sadalījums pēc traumēšanas faktoriem							
	Traumēšanas faktori	Kopā		Tajā skaitā			
		2012	2013	Smagi		Letāli	
				2012	2013	2012	2013
10	Saskarsme ar elektrospriegumu, ar temperatūru, ar bīstamām vielām	63	71	2	6	7	3
11	Netiešs kontakts ar metināšanas elektrisko loku, ar elektrisko dzirksteli, ar zibeni (pasīvs)	2	5	0	0	0	0
12	Tiešais kontakts ar elektrību, elektriskā lādiņa saņemšana ķermenī (elektrotrieciens)	16	11	2	1	5	2
13	Saskarsme ar atklātu uguni, karstu vai degošu priekšmetu vai vidi	22	32	0	5	2	1
14	Saskarsme ar aukstu vai saldētu priekšmetu vai vidi	1	0	0	0	0	0
15	Saskarsme ar indīgām vielām, ieelpojot tās caur degunu, muti	6	6	0	0	0	0
16	Saskarsme ar indīgām vielām, absorbējot tās caur ādu vai acīm	14	15	0	0	0	0
19	Citi 10.grupas Kontakta – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	2	2	0	0	0	0
20	Iegrimšana šķidrā vielā, ieegrūšana, nosmakšana – sīkāk nav norādīts	4	6	1	4	3	1
21	Iegrimšana, sliķšana šķidrūmā	0	1	0	0	0	1
22	Iegrimšana, ieegrūšana, apbēršana zem cietām vielām	3	5	1	4	2	0
23	Nosmakšana ar gāzi vai ar elementārdaļiņām gaisā	1	0	0	0	1	0
30	Horizontāla vai vertikālā sadursme ar/pret stacionāru objektu (cilvēks kustībā) – sīkāk nav norādīts	603	586	129	127	7	5
31	Vertikāla kustība – sadursme/trieciens ar vai pret stacionāru objektu (kritiena (no augstuma) rezultātā)	517	501	119	116	6	4
32	Sadursme, trieciens ar vai pret stacionāru objektu horizontālas kustības rezultātā	86	82	10	11	1	1
39	Citi 30.grupas Kontakts - Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	0	3	0	0	0	0
40	Sadursme vai sitiens ar kustībā esošu priekšmetu – sīkāk nav norādīts	313	342	53	55	10	15
41	Sitiens – lidojoša priekšmeta iedarbība	57	56	8	9	1	1
42	Sitiens – krītoša priekšmeta iedarbība	139	148	23	22	6	11
43	Sitiens – piekarināta, šūpojoša priekšmeta iedarbība	16	9	7	1	0	0
44	Sitiens – ripojoša priekšmeta iedarbība, ieskaitot transportlīdzekļus	35	53	3	7	0	1
45	Saduršanās ar kustībā esošiem objektiem, t.sk. transportlīdzekļiem – saduršanās ar personu (cietušais kustībā)	62	71	10	16	3	2
49	Citi 40.grupas Kontakta – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	4	5	2	0	0	0

50	Saskarsme ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu Materiālo aģentu – sīkāk nav norādīts	181	214	5	5	1	0
51	Saskarsme ar asu Materiālo aģentu (naži, asmeņi, utt.)	137	156	4	3	0	0
52	Saskarsme ar smailu Materiālu aģentu (naglas, asi instrumenti, utt.)	23	22	1	1	0	0
53	Saskarsme ar nelīdzenu, raupju, cietu Materiālu aģentu	20	33	0	0	1	0
59	Citi 50.grupas Kontakta – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	1	3	0	1	0	0
60	Ievilkšana, saspiešana, iespiešana, sasmalcināšana (saberzot), utt. – sīkāk nav norādīts	207	200	22	18	4	2
61	Ievilkšana, saspiešana, iespiešana – iekšienē	31	27	4	6	1	1
62	Ievilkšana, saspiešana, iespiešana – zem	20	25	1	1	1	0
63	Ievilkšana, saspiešana, iespiešana – starp	108	108	9	6	2	1
64	Ķermeņu daļas, rokas vai pirksta noraušana vai atgriešana (amputācija)	48	39	8	5	0	0
69	Citi 60.grupas Kontakta – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	0	1	0	0	0	0
70	Fiziska vai garīga spriedze, stress – sīkāk nav norādīts	86	77	2	1	0	0
71	Fiziska spriedze – skeleta-muskuļu sistēmā	85	75	1	1	0	0
72	Fiziska spriedze – radiācijas, trokšņu, gaismas vai augstspiediena iedarbības rezultātā	1	0	1	0	0	0
73	Garīga spriedze, stress vai šoks	0	2	0	0	0	0
80	Kodums, dzēliens, spēriens, situms, utt. (cilvēka vai dzīvnieka)	84	94	4	3	3	2
81	Dzīvnieku kodiens	16	7	0	0	1	0
82	Insektu vai zivju kodiens, dzēliens	1	2	0	0	1	0
83	Trieciens, sitiens, grūdiens, spēriens, sitiens, žņaugšana (gan cilvēku, gan dzīvnieku)	66	84	4	3	1	2
89	Citi 80.grupas Kontakti – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš	1	1	0	0	0	0
99	Pārējie Kontakti – Ievainojuma veidi, kas nav minēti iepriekš šajā klasifikācijā	4	5	1	0	0	1
	kopā	1545	1595	219	219	35	29

12.	Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc ievainotām ķermeņu daļām		
	Ievainota ķermeņu daļa	2012	2013
00	Cietušo ķermeņa daļu nav iespējams noteikt	4	9
10	Galva (bez detalizēta uzskaitījuma)	148	160
11	Galvas un galvaskausa nervi un asinsvadi, smadzeņu asinsvadi	6	18
12	Sejas daļa	63	41
13	Acs (acis)	32	44
14	Auss (ausis)	1	1
18	Galva, cietušas daudzas daļas	19	13
19	Galva, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	8	10
20	Kakls (bez detalizēta uzskaitījuma)	18	10
21	Kakls, neieskaitot mugurkaulu un kakla skriemeļus	1	4
22	Kakls, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	1	2
30	Mugura (bez detalizēta uzskaitījuma)	21	14

31	Mugura, ieskaitot mugurkaulu un muguras skriemeļus	38	44
39	Mugura, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	7	7
40	Rumpis un orgāni (bez detalizēta uzskaitījuma)	6	2
41	Krūškurvis, ribas (arī locītavas) un plecu lāpstiņas	57	56
42	Krūšu daļa, ieskaitot orgānus	8	9
43	Iegurnis un vēdera daļa, ieskaitot orgānus	19	25
48	Rumpis, ievainotas daudzas vietas	1	0
49	Rumpis, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	3	1
50	Augšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	26	28
51	Plecs un plecu locītavas	47	38
52	Roka, ieskaitot elkoni	82	111
53	Plauksta	114	130
54	Rokas pirksts (pirksti)	276	273
55	Delnas locītava	24	29
58	Augšējās ekstremitātes, cietušas daudzas vietas	7	12
59	Augšējās ekstremitātes, citas daļas, kas nav iepriekš minētas	19	11
60	Apakšējās ekstremitātes (bez detalizēta uzskaitījuma)	37	53
61	Gūža un gūžas locītava	25	21
62	Kāja, ieskaitot celi	119	113
63	Potīte	96	101
64	Pēda	112	107
65	Kājas pirksts (pirksti)	39	30
68	Apakšējās ekstremitātes, skartas daudzas vietas	9	8
69	Apakšējās ekstremitātes, citas daļas, kas iepriekš nav minētas	15	14
70	Viss ķermenis (bez detalizēta uzskaitījuma)	6	5
71	Viss ķermenis (sistēmiskā iedarbība)	10	4
78	Cietušas daudzas ķermeņa vietas	17	31
99	Citas ķermeņa daļas, kas nav iepriekš minētas	4	6
	kopā	1545	1595

13.	Nelaiemes gadījumu sadalījums pēc ievainojuma rakstura		
	Ievainojuma raksturs	2012	2013
000	Ievainojuma veids nezināms vai nav norādīts	7	11
010	Brūces un virspusēji ievainojumi	129	160
011	Virspusēji ievainojumi	209	198
012	Atvērtas brūces	210	221
019	Citi brūču un virspusēju ievainojumu veidi	21	32
020	Kaulu lūzumi	181	173
021	Slēgti lūzumi	221	276
022	Atklāti lūzumi	92	57
029	Citi kaulu lūzumu veidi	2	8
030	Izmežģījumi, sastiepumi un izstiepumi	72	66
031	Izmežģījumi un muguras skriemeļu mežģījumi (subluksācijas)	7	4
032	Sastiepumi un izstiepumi	104	113

039	Citi izmežģījumu, sastiepumu un izstiepumu veidi	15	11
040	Traumatiskas amputācijas (ķermeņa daļu zaudējums)	54	48
050	Smadzeņu satricinājums un iekšējie ievainojumi	23	22
051	Smadzeņu satricinājums un intrakraniālie ievainojumi	18	24
052	Iekšējie ievainojumi	10	5
059	Citi smadzeņu satricinājuma un iekšējo ievainojumu veidi	4	8
060	Apdegumi, applaucējumi un apsaldējumi	10	9
061	Apdegumi un applaucējumi (termālie)	15	29
062	Ķīmiskie apdegumi	12	14
063	Apsaldējumi	1	0
069	Citi apdegumu, applaucējumu un apsaldējumu veidi	5	3
070	Saindēšanās un infekcijas	3	0
071	Akūtas saindēšanās	4	8
072	Akūtas infekcijas	1	0
079	Citi saindēšanās un infekciju veidi	1	0
080	Slikšana un asfiksija (nosmakšana)	0	1
081	Asfiksija (nosmakšana)	1	4
090	Skaņas un vibrācijas sekas	1	0
100	Temperatūras galējību, gaismas un radiācijas sekas	1	0
110	Šoks	3	0
112	Traumatiskais šoks	0	2
120	Daudzi ievainojumi	10	16
	Citi ievainojumi, kas nav minēti iepriekš	98	72
	kopā	1545	1595

14.	Nelaiemes gadījumu sadalījums pa darba nespējas darba dienām	2012	2013
	Zaudēto dienu skaits	12625	12079

15.	Darba devēja zaudējumi, kas saistīti ar nelaiemes gadījumu	2012	2013
	Pēc darba nespējas lapām (A) izmaksātā nauda, Ls	185176	182356
	Zaudējumi, kas radušies sabojāto ražošanas līdzekļu dēļ, Ls	45980	56325
	Sagrauto ēku un būvju vērtība, Ls	0	0

16.	Ierosinātie kriminālprocesi	2012	2013
	Kriminālprocesu skaits	25	17

2. pielikums

Valsts darba inspekcijas pārskats par pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem un arodslimību izveidošanās cēloņiem 2013. gadā

1.	Reģionu rajonos pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaits	2012	2013
	Kurzemes RVDI	71	91
	Liepāja	12	10
	Ventspils	25	37
	Kuldīgas rajons	6	6
	Liepājas rajons	3	8
	Saldus rajons	4	10
	Talsu rajons	21	20
	Ventspils rajons	0	0
	Latgales RVDI	65	116
	Daugavpils	15	18
	Rēzekne	22	44
	Balvu rajons	8	1
	Daugavpils rajons	0	4
	Jēkabpils rajons	6	10
	Krāslavas rajons	1	3
	Ludzas rajons	2	9
	Preiļu rajons	8	14
	Rēzeknes rajons	3	13
	Rīgas RVDI	485	643
	Rīgas rajons	52	102
	Jūrmala	7	8
	Rīga	426	533
	Zemgales RVDI	77	115
	Aizkraukles rajons	7	11
	Bauskas rajons	6	7
	Dobeles rajons	8	14
	Jelgava	19	38
	Jelgavas rajons	2	11
	Ogres rajons	21	18
	Tukuma rajons	14	16
	Vidzemes RVDI	96	124
	Alūksnes rajons	1	1
	Cēsu rajons	21	30
	Gulbenes rajons	4	7
	Limbažu rajons	29	23
	Madonas rajons	13	22
	Valkas rajons	12	4
	Valmieras rajons	13	37
	kopā	794	1089

2.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc vecuma	2012	2013
	no 0 līdz 17 gadiem	0	0
	no 18 līdz 24 gadiem	0	0
	no 25 līdz 34 gadiem	9	10
	no 35 līdz 44 gadiem	73	89
	no 45 līdz 54 gadiem	345	500
	no 55 līdz 64 gadiem	354	471
	virs 65 gadiem	13	19
	kopā	794	1089

3.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc dzimuma	2012	2013
	Sievietes	514	698
	Vīrieši	280	391
		kopā	794

4.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc profesiju grupām atbilstoši profesiju klasifikatoram	2012	2013
010	NACIONĀLO BRUŅOTO SPĒKU PROFESIJAS	1	1
10.2	Instruktori	1	0
10.3	Kareivji un zemessargi	0	1
01	VADĪTĀJI	22	16
1.1	Likumdevēji, amatpersonas un vadītāji	5	1
1.2	Administratīvie vadītāji un komercdirektori	8	7
1.3	Ražošanas un specializēto pakalpojumu jomas vadītāji	8	7
1.4	Viesmīlības, ēdināšanas, tirdzniecības un citu pakalpojumu jomas vadītāji	1	1
02	VECĀKIE SPECIĀLISTI	69	93
2.1	Zinātnes un inženierzinātņu jomas vecākie speciālisti	3	3
2.2	Veselības aprūpes jomas vecākie speciālisti	38	54
2.3	Izglītības jomas vecākie speciālisti	14	24
2.4	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) vecākie speciālisti	8	6
2.5	Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomas vecākie speciālisti	1	1
2.6	Juridisko, sociālo un kultūraslietu vecākie speciālisti	5	5
03	SPECIĀLISTI	63	87
3.1	Zinātnes un inženierzinātņu speciālisti	8	15
3.2	Veselības aprūpes jomas speciālisti	40	48
3.3	Komercdarbības un pārvaldes (administrācijas) speciālisti	10	16
3.4	Juridisko, sociālo un kultūras lietu un tām radniecīgo lietu speciālisti	4	6
3.5	Informācijas tehnoloģiju jomas speciālisti	1	2
04	KALPOTĀJI	25	40
4.1	Iestāžu kalpotāji un kancelejas tehnikas operatori	1	0
4.2	Klientu apkalpotāji	5	12
4.3	Uzskaites un materiālo vērtību reģistrēšanas darbinieki	15	18
4.4	Citi kalpotāji	4	10
05	PAKALPOJUMU UN TIRDZNICĪBAS DARBINIEKI	115	154

5.1	Individuālo pakalpojumu jomas darbinieki	55	80
5.2	Tirdzniecības darbinieki	31	45
5.3	Individuālās aprūpes darbinieki	24	27
5.4	Apsardzes pakalpojumu jomas darbinieki	5	2
06	KVALIFICĒTI LAUKSAIMNIECĪBAS, MEŽSAIMNIECĪBAS UN ZIVSAIMNIECĪBAS DARBINIEKI	15	10
6.1	Kvalificēti tirgus lauksaimniecības darbinieki	12	8
6.2	Kvalificēti tirgus mežsaimniecības, zivsaimniecības un medību saimniecības darbinieki	3	2
07	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	159	208
7.1	Būvnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki (izņemot elektrikus)	9	28
7.2	Metālapstrādes, mašīnbūves un tām radniecīgu jomu strādnieki	52	55
7.3	Amatnieki un iespieddarbu strādnieki	9	14
7.4	Elektrisko un elektronisko iekārtu strādnieki	9	11
7.5	Pārtikas produktu pārstrādes un kokapstrādes strādnieki, apģērbu izgatavošanas un citi amatnieki un tiem radniecīgu profesiju strādnieki	80	100
08	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	205	318
8.1	Rūpniecisko iekārtu operatori	51	75
8.2	Montieri	7	9
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	147	234
09	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	117	161
9.1	Apkopēji un palīgi mājas darbos	42	48
9.2	Lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības strādnieki	8	19
9.3	Raktuvju, būvniecības, ražošanas un transporta strādnieki	44	48
9.4	Pārtikas produktu sagatavošanas strādnieki	6	20
9.5	Ielu strādnieki un ielu pārdevēji	0	1
9.6	Atkritumu savacēji un citu viekāršo profesiju strādnieki	17	25
3	SPECIĀLISTI	1	0
3.4	Citi speciālisti	1	0
7	KVALIFICĒTI STRĀDNIEKI UN AMATNIEKI	0	1
7.4	Citi radniecīgu profesiju strādnieki un amatnieki	0	1
8	IEKĀRTU UN MAŠĪNU OPERATORI UN IZSTRĀDĀJUMU MONTIERI	1	0
8.3	Pašgājēju mašīnu un iekārtu vadītāji un celšanas mašīnu un iekārtu operatori	1	0
9	VIENKĀRŠĀS PROFESIJAS	1	0
9.3	Raktuvju, būvniecības, rūpniecības un transporta vienkāršās profesijas	1	0
	kopā	794	1089

5.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc ekonomiskās darbības veidiem atbilstoši NACE klasifikatoram	2012	2013
A	LAUKSAIMNIECĪBA, MEDNIECĪBA UN MEŽSAIMNIECĪBA	35	49
01	AUGKOPĪBA UN LOPKOPĪBA, MEDNIECĪBA UN SAISTĪTAS PALĪGDARBĪBAS	28	41
02	MEŽSAIMNIECĪBA UN MEŽIZSTRĀDE	6	7
03	ZIVSAIMNIECĪBA	1	1
B	IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	1	1
08	PĀRĒJĀ IEGUVES RŪPNIECĪBA UN KARJERU IZSTRĀDE	1	1

C	APSTRĀDES RŪPNIECĪBA	194	283
10	PĀRTIKAS PRODUKTU RAŽOŠANA	64	69
11	DZĒRIENU RAŽOŠANA	1	17
12	TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	0	1
13	TEKSTILIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	16	28
14	APĢĒRBU RAŽOŠANA	22	29
16	KOKSNES, KOKA UN KORĶA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA, IZŅEMOT MĒBELES; SALMU UN PĪTO IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	31	58
17	PAPĪRA UN PAPĪRA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	4	5
18	POLIGRĀFIJA UN IERAKSTU REPRODUCĒŠANA	7	9
20	ĶĪMISKO VIELU UN ĶĪMISKO PRODUKTU RAŽOŠANA	3	3
21	FARMACEITISKO PAMATVIELU UN FARMACEITISKO PREPARĀTU RAŽOŠANA	1	1
22	GUMIJAS UN PLASTMASAS IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	1	4
23	NEMETĀLISKO MINERĀLU IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	4	11
24	METĀLU RAŽOŠANA	2	1
25	GATAVO METĀLIZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA, IZŅEMOT MAŠĪNAS UN IEKĀRTAS	11	18
27	ELEKTRISKO IEKĀRTU RAŽOŠANA	5	7
28	CITUR NEKLASIFICĒTU IEKĀRTU, MEHĀNISMU UN DARBA MAŠĪNU RAŽOŠANA	5	5
29	AUTOMOBILU, PIEKABJU UN PUSPIEKABJU RAŽOŠANA	1	3
30	CITU TRANSPORTLĪDZEKĻU RAŽOŠANA	9	6
31	MĒBEĻU RAŽOŠANA	4	7
32	CITA VEIDA RAŽOŠANA	3	0
33	IEKĀRTU UN IERĪČU REMONTS UN UZSTĀDĪŠANA	0	1
D	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	20	13
35	ELEKTROENERĢIJA, GĀZES APGĀDE, SILTUMAPGĀDE UN GAISA KONDICIONĒŠANA	20	13
E	ŪDENS APGĀDE; NOTEKŪDEŅU, ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA UN SANĀCIJA	2	17
36	ŪDENS IEGUVE, ATTĪRĪŠANA UN APGĀDE	1	6
38	ATKRITUMU SAVĀKŠANA, APSTRĀDE UN IZVIETOŠANA; MATERIĀLU PĀRSTRĀDE	1	10
39	SANITĀRIJA UN CITI ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS PAKALPOJUMI	0	1
F	BŪVNICĪBA	50	50
41	ĒKU BŪVNICĪBA	24	15
42	INŽENIERBŪVNICĪBA	14	22
43	SPECIALIZĒTIE BŪVDARBI	12	13
G	VAIRUMTIRDZNIECĪBA UN MAZUMTIRDZNIECĪBA; AUTOMOBILU UN MOTOCIKLU REMONTS	82	96
45	AUTOMOBILU UN MOTOCIKLU VAIRUMTIRDZNIECĪBA, MAZUMTIRDZNIECĪBA UN REMONTS	2	2
46	VAIRUMTIRDZNIECĪBA, IZŅEMOT AUTOMOBILUS UN MOTOCIKLUS	19	11
47	MAZUMTIRDZNIECĪBA, IZŅEMOT AUTOMOBILUS UN MOTOCIKLUS	61	83
H	TRANSPORTS UN UZGLABĀŠANA	144	220

49	SAUSZEMES TRANSPORTS UN CAURUĻVADU TRANSPORTS	109	171
50	ŪDENS TRANSPORTS	2	3
51	GAISA TRANSPORTS	1	5
52	UZGLABĀŠANAS UN TRANSPORTA PALĪGDARBĪBA	25	25
53	PASTA UN KURJERU DARBĪBA	7	16
I	IZMITINĀŠANA UN ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	28	37
55	IZMITINĀŠANA	2	5
56	ĒDINĀŠANAS PAKALPOJUMI	26	32
J	INFORMĀCIJAS UN KOMUNIKĀCIJAS PAKALPOJUMI	3	3
58	IZDEVĒJDARBĪBA	1	1
61	TELEKOMUNIKĀCIJA	2	2
K	FINANŠU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBA	4	7
64	FINANŠU PAKALPOJUMU DARBĪBAS, IZŅEMOT APDROŠINĀŠANU UN PENSIJU UZKRĀŠANU	3	5
65	APDROŠINĀŠANA, PĀRAPDROŠINĀŠANA UN PENSIJU UZKRĀŠANA, IZŅEMOT OBLIGĀTO SOCIĀLO APDROŠINĀŠANU	0	2
66	FINANŠU PAKALPOJUMU UN APDROŠINĀŠANAS DARBĪBAS PAPILDINOŠĀ DARBĪBA	1	0
L	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	22	22
68	OPERĀCIJAS AR NEKUSTAMO ĪPAŠUMU	22	22
M	PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	3	5
69	JURIDISKIE UN GRĀMATVEDĪBAS PAKALPOJUMI	0	1
71	ARHITEKTŪRAS UN INŽENIERTEHNISKIE PAKALPOJUMI; TEHNISKĀ PĀRBAUDE UN ANALĪZE	1	0
72	ZINĀTNISKĀS PĒTNIECĪBAS DARBS	0	1
73	REKLĀMAS UN TIRGUS IZPĒTES PAKALPOJUMI	0	1
74	CITI PROFESIONĀLIE, ZINĀTNISKIE UN TEHNISKIE PAKALPOJUMI	2	1
75	VETERINĀRIE PAKALPOJUMI	0	1
N	ADMINISTRĀTĪVO UN APKALPOJOŠO DIENESTU DARBĪBA	3	5
79	CEĻOJUMU BIROJU, TŪRISMA OPERATORU REZERVĒŠANAS PAKALPOJUMI UN AR TIEM SAISTĪTI PASĀKUMI	1	0
80	APSARDZES PAKALPOJUMI UN IZMEKLĒŠANA	1	1
81	BŪVNICĪBAS UN AINAVU ARHITEKTŪRAS PAKALPOJUMI	1	1
82	BIROJU ADMINISTRĀTĪVĀS DARBĪBAS UN CITAS UZŅĒMUMU PALĪGDARBĪBAS	0	3
O	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	41	38
84	VALSTS PĀRVALDE UN AIZSARDZĪBA; OBLIGĀTĀ SOCIĀLĀ APDROŠINĀŠANA	41	38
P	IZGLĪTĪBA	32	57
85	IZGLĪTĪBA	32	57
Q	VESELĪBA UN SOCIĀLĀ APRŪPE	116	159
86	VESELĪBAS AIZSARDZĪBA	100	130
87	SOCIĀLĀ APRŪPE AR IZMITINĀŠANU	15	25
88	SOCIĀLĀ APRŪPE BEZ IZMITINĀŠANAS	1	4
R	MĀKSLA, IZKLAIDE UN ATPŪTA	4	3
90	RADOŠAS, MĀKSLINIECISKAS UN IZKLAIDES DARBĪBAS	3	3

93	SPORTA NODARBĪBAS, IZKLAIDES UN ATPŪTAS DARBĪBA	1	0
S	CITI PAKALPOJUMI	10	24
94	SABIEDRISKO, POLITISKO UN CITU ORGANIZĀCIJU DARBĪBA	0	1
96	PĀRĒJO INDIVIDUĀLO PAKALPOJUMU SNIEGŠANA	10	23
	kopā	794	1089

6.	Arodslimību grupas un kods, atbilstoši starptautiskajam statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas klasifikatoram (SSK-10)	2012	2013
A00-B99	Infekcijas un parazitārās slimības	3	5
C00-D48	Audzēji (ļaundabīgi un pirmsvēža saslimšanas)	1	3
F00-F99	Psihiski un uzvedības traucējumi	2	9
G00-G99	Nervu sistēmas slimības	400	517
H60-H95	Ausu un aizauss paugura slimības	31	12
I00-I99	Asinsrites slimības	9	6
J00-J99	Elpošanas sistēmas slimības	26	43
L00-L99	Ādas un zemādas audu slimības	4	12
M00-M99	Skeleta-muskuļu-saistaudu sistēmas slimības	169	259
R00-R99	Cituro neklasificēti simptomi, pazīmes un anomāla klīniska un laboratorijas atrade	0	2
S00-T98	Ievainojumi, saindēšanās un citas ārējas iedarbes sekas	149	221
	kopā	794	1089

7.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc arodslimību grupu klasifikācijas	2012	2013
1	Slimības, ko izraisījušas sekojošas ķīmiskās vielas	3	1
2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļauti citās sadaļās	3	14
3	Slimības, ko izraisījusi substanču un aģentu ieelpošana, kas nav iekļautas citās sadaļās	17	23
4	Infekciozas un parazitiskas slimības	3	5
5	Slimības, ko izraisījuši sekojoši fizikālie aģenti	585	763
2.1	Sekojošu aģentu izraisītas slimības	0	0
2.2	Ādas slimības, ko izraisījušas substances un aģenti, kas nav iekļautas citās sadaļās	1	1
2.3	Ieelpojamo substanču izraisītas slimības, kas nav iekļautas citās sadaļās	7	6
2.4	Infekciozas un parazitiskas slimības, kas nav minētas citās sadaļās	0	0
2.5	Fizikālu aģentu izraisītas slimības	175	276
	kopā	794	1089

8.	Arodslimību izraisītājfaktori pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimniekiem	2012	2013
1000000000	ĶĪMISKAIS FAKTORS (ĶĪMISKIE SAVIENOJUMI)	8	14
2000000000	FIZIKĀLIE FAKTORI (FIZIKĀLIE AĢENTI)	211	279
3000000000	BIOĻĢISKIE FAKTORI (BIOĻĢISKIE AĢENTI)	4	12
4000000000	BIOMEHĀNISKIE FAKTORI	797	1151
5000000000	PSIHOSOCIĀLIE FAKTORI	4	10
6000000000	RŪPNIECISKIE FAKTORI, MATERIĀLI UN PRODUKCIJA	35	44
9999999999	Citi cēloniskie faktori	0	0
	kopā	1059	1510

9.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pa uzņēmumu grupām	2012	2013
	līdz 5 strādājošiem	24	33
	no 6 līdz 49 strādājošiem	134	164
	no 50 līdz 249 strādājošiem	177	253
	no 250 līdz 499 strādājošiem	85	85
	500 strādājošie un vairāk	140	183
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots Darba vietas higiēniskais raksturojums		
kopā	560	718	

10.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc darba vides riska faktoru iedarbības laika	2012	2013
	līdz 5 gadiem	6	10
	no 6 līdz 10 gadiem	46	25
	no 11 līdz 15 gadiem	86	67
	no 16 līdz 20 gadiem	142	97
	no 21 līdz 30 gadiem	281	254
	no 31 līdz 35 gadiem	136	145
	no 36 līdz 40 gadiem	85	98
	ilgāk par 40 gadiem	12	22
kopā	794	718	

11.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc kopējā darba stāža	2012	2013
	līdz 5 gadiem	2	10
	no 6 līdz 10 gadiem	5	29
	no 11 līdz 15 gadiem	11	62
	no 16 līdz 20 gadiem	28	95
	no 21 līdz 30 gadiem	150	324
	no 31 līdz 35 gadiem	149	265
	no 36 līdz 40 gadiem	149	210
	ilgāk par 40 gadiem	66	94
Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots Darba vietas higiēniskais raksturojums			
kopā	560	1089	

12.	Pirmreizēji apstiprināto arodslimnieku skaita sadalījums pēc seku grupām (darba attiecības)	2012	2013
	Turpina strādāt profesijā (amatā)	509	635
	Strādā citā darbā un citā profesijā (amatā)	5	19
	Nestrādā	46	64
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots Darba vietas higiēniskais raksturojums		
	kopā	560	718

13.	Veiktie pasākumi arodslimību profilaksei	2012	2013
	Riska faktoru mērījumi ir/nav veikti	231/329	296/422
	Instruktaža un apmācība darba aizsardzībā ir/nav	554/6	710/8
	Obligātās veselības pārbaudes ir/nav veiktas	453/107	582/136
	Izsniegti IAL/nav izsniegti/IAL izsniegti, bet nav lietoti	524/34/2	689/27/2
	Nav datu par tiem pirmreizēji apstiprinātajiem arodslimību gadījumiem, kuru pamatā nav bijis pieprasīts un sagatavots Darba vietas higiēniskais raksturojums		